

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΜΣ "Δημόσια Διοίκηση- Δημόσιο Μάνατζμεντ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:

**«Ο ρόλος και η συνεισφορά των πληροφοριακών συστημάτων στην
διαφάνεια της Δημόσιας Διοίκησης»**

**«The role and contribution of information systems to the
transparency of Public Administration»**

Κωνσταντίνα Εγγλέζου (Α.Μ.: ΔΜ1916)

Επιβλέπων καθηγητής: Φαίδων Κομισσόπουλος

Αθήνα

Ιούνιος 2021

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

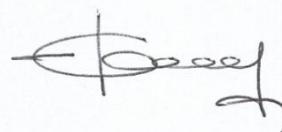
Η κάτωθι υπογεγραμμένη **Κωνσταντίνα Εγγλέζου** του Σταματίου, με αριθμό μητρώου **1916**, φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσιας Διοίκησης – Δημόσιου Μάνατζμεντ» του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών & Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου
& την οικογένεια μου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) και δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» πραγματοποιήθηκε ένα καθοριστικό βήμα προς την ολοκλήρωση μιας σημαντικής μεταρρύθμισης του Δημοσιονομικού Συστήματος που έχει ως κύριο και μοναδικό στόχο την εξυγίανση και τον εξορθολογισμό των δημοσιονομικών στοιχείων της Χώρας με την ανακατανομή και τον έλεγχο των δημόσιων δαπανών. Επιπλέον με την κατάργηση του προληπτικού ελέγχου με το άρθρο 10 π.10 του Ν.4337/15, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη διενέργεια του κατασταλτικού πλέον ελέγχου προκειμένου να επιτυγχάνεται η βέλτιστη συστημική λειτουργία των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης βάσει της Αρχής της Χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης.

Η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της όπως αυτές καθορίστηκαν στο Π.Δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» , έχει αναλάβει σημαντικό ρόλο στην διενέργεια των κατασταλτικών δημοσιονομικών ελέγχων με κύριο πάντα γνώμονα την διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των φορέων όπως αυτοί καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 3 του ν. 3492/2006 (Α' 210), στο πλαίσιο και των οριζομένων στην περίπτωση ιδ του άρθρου 21 του ν.4270/2014, καθώς και στο ν.4182/2013.

Σκοπός της παρούσας μελέτης λοιπόν , σε συνέχεια όλων των ανωτέρω , είναι να περιγράψει και να αναδείξει την συμβολή ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, στην επιτυχή αξιολόγηση της δημοσιονομικής διαχείρισης και τον αποδοτικότερο έλεγχο των δημοσίων δαπανών των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης , με πλήρη διαφάνεια, ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα κακοδιαχείρισης του δημόσιου χρήματος και αυθαιρεσιών, και εν τέλει να είναι δυνατή η θεμελίωση, της αναγκαίας για τους πολίτες, αξιοπιστίας του Κράτους.

Για τις ανάγκες της εργασίας έγινε αναφορά στη σχετική βιβλιογραφία και χρησιμοποιήθηκε ως ερευνητική μέθοδος η μελέτη περίπτωσης του σχεδιασμού και της εφαρμογής του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων.

Λέξεις Κλειδιά: Διαφάνεια, Χρηστή Δημοσιονομική Διαχείριση, Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα.

ABSTRACT

The Law 4270/2014 “Principles of financial management and supervision (incorporation of Directive 2011/85/EU) and public accounting and other provisions” was a decisive step towards the completion of a major reform of the Greek State’s financial system, which had the sole purpose of consolidating and rationalizing the country's fiscal data by redistributing and controlling public spending.

In addition, with the abolition of prudential control by article 10 p.10 of Law 4337/15, special emphasis was given to the conduct of more efficient and effective ex-post audits in order to achieve optimal systemic operation of the public administration bodies based on the principle of sound financial management.

Within the framework of its responsibilities as defined in P.D. 142/2017 "Organization of the Ministry of Finance", the General Directorate of Financial Audit of the Greek Ministry of Finance has taken an important role in conducting ex-post financial audits always with a view to ensuring the sound financial management of the State Budget and the budget of the bodies as they are determined by the procedure of article 3 of Law 3492 2006 (A '210), in the context of those defined in case n of article 21 of Law 4270/2014, as well as in Law 4182/2013.

Taking into account all of the above, the purpose of this study is to describe and highlight the contribution of an integrated information system to the optimized assessment of financial management and the more efficient control of government spending, with full transparency, thus preventing misuse of public money and arbitrary practices, and eventually establishing the much needed credibility of the State in the eyes of the citizens.

This thesis was prepared by reference to the relevant bibliography and by researching the case study: Planning and implementation of an integrated information system in the Greek General Directorate of Financial Audit.

Keywords: Transparency, sound financial management, integrated information system

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	9
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	9
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.....	12
1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ.....	12
1.2. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.....	14
1.3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	15
1.4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	16
1.5. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ...	21
2.1.ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	21
2.1.1.ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	21
2.1.2.ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ.....	24
2.1.3.ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ (ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΡΑΤΟΥΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΑ).....	25
2.1.4.Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	26
2.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ.....	30
2.2.1. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ.....	30
2.2.2. ΤΥΠΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.....	36
2.2.3. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.....	38
2.2.4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ.....	40
2.2.5.ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ.....	44
2.3 ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ.....	46
2.3.1.ΧΡΗΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ.....	46
2.3.2.ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	47

2.3.3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΧΡΗΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΓΔΔΕ) CASE STUDY	52
3.1. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	52
3.2. ΠΗΓΕΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	54
3.3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΠΣ ΓΔΔΕ	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΣΥΧΗΤΗΣΗ....	63
4.1. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ.....	63
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1 ^Η	63
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2 ^Η	69
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3 ^Η	71
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 4 ^Η	75
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 5 ^Η	78
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 6 ^Η	81
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 7 ^Η	83
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 8 ^Η	85
4.2. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ-ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ .	100
5.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	100
5.2. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	101
5.3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	102
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	104

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (πρότερη κατάσταση) & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (νέο ΟΠΣ)σελ.55

Πίνακας 2.: ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣσελ.95

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1.: ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ.....σελ.54

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΣΕΠ:	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
ΓΓΠΣΔΔ:	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης
ΓΔΔΕ:	Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων
ΓΕΔΔ:	Γενική Επιθεωρήτρια Δημόσιας Διοίκησης
ΕΑΔ:	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
ΔΕΚΟ:	Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί
ΔΥΕΕ:	Δημοσιονομική Υπηρεσία Εποπτείας και Ελέγχου
ΕΔΕΛ:	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛΙΑΜΕΠ:	Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής
ΕΣΕΛ:	Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων
Ν.:	Νόμος
ΝΠΔΔ:	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ:	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΟΣΑ:	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΣ:	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
ΟΤΑ:	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.δ.:	Προεδρικό Διάταγμα
ΥΨΗΔ:	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
ΦΕΚ:	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΣΕΔΕ:	Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων
ΣΕΕΔΔ:	Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
ΣΕΕΜ:	Σώμα Επιθεωρητών –Ελεγκτών Μεταφορών
ΣΕΥΥ:	Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας
ΤΕΠ:	Τεχνολογιών ,Πληροφορικής και Επικοινωνιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ

Στην παρούσα εργασία αντικείμενο της έρευνας μας θα είναι ο ρόλος και η συνεισφορά των πληροφοριακών συστημάτων στη διαφάνεια της Δημόσιας Διοίκησης και την χρηστή Δημοσιονομική Διαχείριση. Η αρχή της Διαφάνειας είναι μία αρχή δικαίου που έχει αναχθεί σε ύψιστη υποχρέωση των σύγχρονων ανεπτυγμένων κρατών και διοικήσεων, διότι είναι αυτή στη βάση της οποίας οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν τη δραστηριότητα των δημόσιων αρχών, να αξιολογούν τις επιδόσεις τους και να τις καθιστούν υπόλογες στην κοινωνία των πολιτών. Όταν οι ενέργειες της Δημόσιας Διοίκησης θίγουν τα συμφέροντα των πολιτών, αυτοί έχουν το αναφαίρετο δικαίωμα να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις ενέργειες και σε αυτές τις αποφάσεις¹. Στα πλαίσια επέκτασης της διοικητικής δραστηριότητας σε διάφορους τομείς της κοινωνικής οργάνωσης, η αρχή της διαφάνειας εμφανίζεται να είναι μία από τις βασικές συνιστώσες της δημοκρατικής αρχής, η οποία έχει και συνταγματική κατοχύρωση². Ο συνεπαγόμενος έλεγχος της δράσης των κρατικών οργάνων και αρχών από τους πολίτες μπορεί σε σημαντικό βαθμό να καταπολεμήσει τη δημόσια διαφθορά και την κακοδιοίκηση, που είναι βασικά προβλήματα των σύγχρονων διοικητικών συστημάτων και οργανισμών³.

Ο έλεγχος όμως και η αξιολόγηση της δράσης των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης είναι μία μακρά διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει τόσο τον «εσωτερικό» έλεγχο από την πλευρά της ίδιας της Δημόσιας Διοίκησης όσο και τον «εξωτερικό» έλεγχο από την πλευρά της κοινωνίας και των φορέων της. Σημαντική άλλωστε σε αυτό το πλαίσιο αλλά και σε ένα ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, είναι η συμβολή του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου στη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης της ΕΕ και των κρατών μελών αυτής, προάγοντας τη λογοδοσία και τη διαφάνεια και ενεργώντας ως ο ανεξάρτητος θεματοφύλακας των οικονομικών συμφερόντων των πολιτών της ΕΕ.

¹Η χρηστή διοίκηση στην πράξη, 2013.

² άρθρο 5^A του Συντάγματος

³Ακριβοπούλου και Ανθόπουλος, 2015, σ. 26.

Πρόκειται τελικά για μία πορεία προς την «απο-διαφοροποίηση» των ρόλων μεταξύ διοικούντων και διοικουμένων, που είναι στοιχείο μίας δημοκρατικής διοίκησης⁴. Τι σημαίνει αυτό; Ότι μέσω των συνεχών και σταθερών ελέγχων της Δημόσιας Διοίκησης στη βάση της αρχής της διαφάνειας και της χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης, θα είναι σε θέση οι πολίτες να «εισέρχονται» δημιουργικά και κριτικά στον τρόπο λειτουργίας της ίδιας της Δημόσιας Διοίκησης.

Άλλωστε στον νόμο 4270/2014, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην αρχή της χρηστής Δημοσιονομικής διαχείρισης και ορίζεται η έννοια αυτής, ως η διαχείριση της περιουσίας και των υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, που περιλαμβάνει τους φυσικούς πόρους και τους δημοσιονομικούς κινδύνους της χώρας, με σύνεση, προκειμένου να εξασφαλιστεί η δημοσιονομική βιωσιμότητα⁵. Η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης είναι μια καθοριστική, πλέον, αρχή του δημοσιονομικού δικαίου διεθνώς και εντάσσεται ως βασική έννοια στη θεωρία και πράξη της νέας δημοσιονομικής διακυβέρνησης.

Τα πληροφοριακά συστήματα είναι οργανωτικοί μηχανισμοί διαχείρισης και διαμοιρασμού της γνώσης και της πληροφορίας. Είναι ουσιαστικά συστήματα διαχείρισης της γνώσης, που βασίζονται σε ηλεκτρονικά προγράμματα, σε βάσεις δεδομένων και στην αποθήκευση σημαντικών γνωστικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εύρυθμη, αποτελεσματική και διαφανή λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης. Οι δομές δικτύου που αποτελούν την τεχνική μορφή των πληροφοριακών συστημάτων οδηγούν αναπόφευκτα σε ένα μη ιεραρχικό και αποκεντρωμένο μηχανισμό διοίκησης. Είναι χαρακτηριστικό ότι η δικτυωμένη οργάνωση είναι εν τέλει ένας μηχανισμός κατανομής ανθρώπων και πόρων σε σχέση με τις ανάγκες, τα προβλήματα και τα έργα της διοίκησης⁶. Η εισαγωγή, λοιπόν, των πληροφοριακών συστημάτων από μόνη της δημιουργεί ένα πλαίσιο οργάνωσης της Δημόσιας Διοίκησης που ευνοεί τη διαφάνεια και τους ελέγχους από μεγάλο αριθμό δρώντων, καθώς η «πληροφορία» διαχέεται σε διαφορετικά επίπεδα και σε πολλαπλούς «κόμβους».

⁴ Σπανού, 2000, σ. 526.

⁵ Άρθρο 33 νόμου 4270/2014.

⁶ Δασκαλάκης και Φασουλής, 2013, σ. 223.

1.2. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Ένα σημαντικό όφελος της εξέλιξης της τεχνολογίας των υπολογιστών και της ανάπτυξης των πληροφοριακών συστημάτων είναι η μείωση της ανάγκης ανθρώπινης παρέμβασης σε πληθώρα διαδικασιών τόσο στην δημόσια όσο και την ιδιωτική οικονομία. Στην Δημόσια Διοίκηση η αυτοματοποίηση των διαδικασιών και η ηλεκτρονική διακυβέρνηση μειώνει την πιθανότητα διεφθαρμένης συμπεριφοράς κατά την παροχή υπηρεσιών, βελτιώνει την διαφάνεια και την υπευθυνότητα και τέλος παρέχει στους πολίτες την δυνατότητα πρόσβασης στην δημόσια πληροφορία και καλλιεργεί την αίσθηση της κοινής διαχείρισης. Ζητήματα, όπως η απάτη και η διαφθορά, που προέρχονται από την έλλειψη διαφάνειας, και χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στη δημόσια διοίκηση, λαμβάνουν σημαντική προσοχή. Η διαχείριση των δημόσιων πόρων είναι ένας τομέας ανησυχίας, καθώς οι δημόσιοι πόροι είναι επιρρεπείς σε κατάχρηση εάν δεν υπάρχουν κατάλληλοι μηχανισμοί ελέγχου. Μια σειρά από προτάσεις βρίσκονται στη βιβλιογραφία σχετικά με τον τρόπο πρόληψης ή μείωσης της κατάχρησης δημόσιων πόρων, συμπεριλαμβανομένης της πάταξης της διεφθαρμένης συμπεριφοράς.⁷ Στην εποχή της διάχυσης της πληροφορίας και του διαδικτύου η σωστή χρήση και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που μας προσφέρει η τεχνολογία κρίνεται απολύτως απαραίτητη. Είναι γεγονός ότι έχουμε μεταβεί από την εποχή της γνώσης στην εποχή της πληροφόρησης, οι ρυθμοί γίνονται όλο και πιο γρήγοροι και η ανάγκη για προσαρμογή και εξέλιξη κρίνεται πιο απαραίτητη από ποτέ.

Κάθε δημόσιος οργανισμός καλείται να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται γύρω του, να αφογκραστεί το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται και να προλάβει ή να ακολουθήσει τις επερχόμενες αλλαγές. Πολύ περισσότερο αυτό ισχύει με δημόσιες μονάδες και οργανώσεις, οι οποίες πρέπει οπωσδήποτε να αξιοποιήσουν τη δυναμική των πληροφοριακών συστημάτων. Για παράδειγμα, στις υπηρεσίες των δημοσιονομικών ελέγχων η αντιμετώπιση της κατασπατάλησης του δημόσιου χρήματος και η μάχη κατά της διαφθοράς ήταν οι βασικοί άξονες αναφοράς για το νέο πληροφοριακό σύστημα δημοσίων ελέγχων που υλοποίησε η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ), στα πλαίσια του οποίου θα ελέγχονται όλοι οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, αλλά και πολλοί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης (όπως

⁷ Imaja Itulelo Matiyabu , Patrick Ndayizigamiye , Manoj Maharaj, 2017

είναι οι Δήμοι), δηλαδή θα ελέγχονται συνολικά και κεντρικά όλες οι προϋπολογισμένες δαπάνες της Κεντρικής και της Γενικής Κυβέρνησης⁸.

Ο γενικότερος σκοπός τέτοιων πρωτοβουλιών δεν είναι απλά και μόνο η αντιμετώπιση της διαφθοράς και ο έλεγχος της σπατάλης. Τέτοιες και ανάλογες ενέργειες και σχέδια αναμόρφωσης της Δημόσιας Διοίκησης εντάσσονται στο μακροπρόθεσμο «πλάνο» της μετατροπής της κυβέρνησης σε μία ηλεκτρονική «πλατφόρμα». Τα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα, ιδιαίτερα αυτά που είναι αιχμής και έχουν να κάνουν με την οικονομική διακυβέρνηση, προσφέρουν ένα σύγχρονο και σταθερό πλαίσιο λειτουργίας εκεί που δεν υπήρχε κάτι τέτοιο, έναν κεντρικό σχεδιασμό με τον αναγκαίο διαμοιρασμό αρμοδιοτήτων και λύσεων σε τοπικό και σε αποκεντρωμένο επίπεδο εκεί όπου υπήρχαν και υπάρχουν επικαλύψεις και επαναλήψεις, αλλά και μία σημαντική υπέρβαση γραφειοκρατικών και χρονοβόρων διαδικασιών του συστήματος παραγωγής έργων και προμηθειών. Η δομή και ο τρόπος λειτουργίας των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων έρχεται να «απαντήσει» στις ανάγκες της εποχής και της κοινωνίας για άμεσες και αποτελεσματικές λύσεις⁹.

Η σημαντικότητα ενός τέτοιου θέματος είναι αυτοδίκαια η σημαντικότητα της προαγωγής ενός νέου τελικά μοντέλου δημοσιονομικής διοίκησης που δεν θα είναι ένα γραφειοκρατικό και απαρχαιωμένο μοντέλο, αλλά θα είναι αυτό που θα πείθει για την αξία του δημοκρατικού ελέγχου, των διαφανών διαδικασιών, της νομιμότητας και της αποτελεσματικής προστασίας του δημοσίου συμφέροντος. Δεν μελετάμε τα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα για να εφαρμόσουμε κάποια στιγμή κάποιες τεχνοκρατικές μεθόδους, αλλά ως τα «εργαλεία» εκείνα που μπορούν να μας προσφέρουν πιο δημοκρατική και πιο διαφανή διοικητική νομιμοποίηση.

1.3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Μία εργασία για να έχει να προσφέρει μία υπεραξία γνώσης, θα πρέπει να θέτει τα ακριβή και κατά το δυνατόν συγκεκριμένα ερευνητικά ερωτήματα. Τι ψάχνουμε ακριβώς στη μελέτη των πληροφοριακών συστημάτων, του ρόλου και της σημασίας τους στη διαφάνεια

⁸ ΓΓΠΣΔΔ, 2019.

⁹ Μακρόπουλος και Οικονόμου, 2018, σ. 91-92.

της Δημόσιας Διοίκησης και την χρηστή δημοσιονομική διαχείριση; Η αποτελεσματική λειτουργία ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος εξαρτάται από τον σχεδιασμό και την επάρκεια του, κατά συνέπεια:

EE1: Η επάρκεια και η αποτελεσματική λειτουργία ενός πληροφοριακού συστήματος μπορεί να εξασφαλίσει την επιτυχή διενέργεια των δημοσιονομικών ελέγχων;

EE2: Ο επιτυχής σχεδιασμός και η αποδοτική λειτουργία ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος σε μια δημοσιονομική ελεγκτική υπηρεσία μπορεί να εξυπηρετήσει την διαφάνεια στην Δημόσια Διοίκηση;

EE3: Είναι σημαντική η συμβολή ενός ΟΠΣ στην διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης ;

Όπως καταλαβαίνει κανείς ο άξονας των ερωτημάτων, άρα και της σχετικής επιχειρηματολογίας είναι: Ο ρόλος και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος- οι δημοσιονομικές ελεγκτικές υπηρεσίες- η διαφάνεια στη Δημόσια Διοίκηση.

1.4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Με βάση τον χαρακτήρα των ερευνητικών ερωτημάτων και τη συνοδευτική επισκόπηση της συνοδευτικής βιβλιογραφίας ο ερευνητής επιλέγει είτε την ποσοτική είτε την ποιοτική ερευνητική κατεύθυνση. Στην ποιοτική έρευνα (qualitative research) την οποία θα ακολουθήσουμε, τα κύρια στάδια της διαδικασίας είναι η διερεύνηση του κεντρικού προβλήματος και η ανάπτυξη μίας λεπτομερούς κατανόησης, η ενασχόληση με την ανασκόπηση της βασικής βιβλιογραφίας, όχι όμως σε απόλυτο και κυρίαρχο βαθμό, προκειμένου να αιτιολογηθεί το πρόβλημα, η δήλωση του σκοπού των ερωτημάτων με ανοικτό τρόπο ώστε να καταγραφούν οι απόψεις των ερωτώμενων, η συλλογή των δεδομένων που είναι η συλλογή των απόψεων των ερωτώμενων, η ανάλυση του περιεχομένου και των περιγραφικών αναφορών των ερωτώμενων, αλλά και η συγγραφική, συμπεριληπτική αναφορά, η οποία θα περιλαμβάνει την αναπόφευκτη υποκειμενικότητα και τον αναστοχασμό (reflexivity) αυτών που συμμετέχουν στην έρευνα¹⁰. Σε αυτή τη διαδικασία δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε και τη «μεροληψία» των κατατεθειμένων απόψεων, που έχει όμως και αυτή τη σημασία της, διότι μας δείχνει πως θέματα κεντρικού ενδιαφέροντος της

¹⁰Creswell, 2011, σ. 17.

«ατζέντας» μίας δημόσιας πολιτικής διαπερνούν τις κριτικές απόψεις των ανθρώπων, πολύ περισσότερο όταν αυτοί καλούνται να είναι οι φορείς αυτής της δημόσιας πολιτικής.

Εάν θέλαμε να δώσουμε έναν σύντομο και περιεκτικό ορισμό της ποιοτικής μεθόδου έρευνας που θα ακολουθήσουμε, θα λέγαμε ότι πρόκειται για μία «πλαισιοθετημένη δραστηριότητα» (situated activity), η οποία τοποθετεί τον παρατηρητή στον κόσμο. Ο κόσμος βιώνεται από τον παρατηρητή μέσα από μία σειρά από αναπαραστάσεις του εαυτού, από εικόνες και αντιλήψεις. Είναι, κατά κάποιο τρόπο, μία έρευνα που δεν σχετίζεται με αριθμητικά δεδομένα και μαθηματικούς υπολογισμούς¹¹.

Μπορεί να προξενήσει κάποια εντύπωση πως μία έρευνα που έχει να κάνει με πληροφοριακά συστήματα και με «αλγορίθμους» εφαρμογής και ελέγχου της δημοσιονομικής δημόσιας πολιτικής μπορεί να μη βασίζεται σε μαθηματικά και ποσοτικοποιημένα στοιχεία. Αλλά αυτή η διερώτηση είναι μη βάσιμη, διότι το τόσο βασικό «εργαλείο» των πληροφοριακών συστημάτων για την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων εξετάζεται στην παρούσα έρευνα με άξονα την προώθηση της διαφάνειας στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση. Το θέμα μας είναι η έρευνα όχι των τεχνικών εφαρμογών και οι απαντήσεις επί αυτών, αλλά οι γνώμες, οι απόψεις και οι «υποκειμενικότητες» αυτών που καλούνται να εφαρμόσουν αυτές τις δημόσιες πολιτικές. Το ενδιαφέρον και το νόημα βρίσκεται στην συμπεριφορά και στην αντίληψη των ανθρώπων και όχι στις πειραματικές εφαρμογές και στα όποια συμπεράσματα κάποιων φυσικών επιστημών. Όπως λέγεται χαρακτηριστικά η ποιοτική έρευνα είναι «νατουραλιστική, συγκεκριμενική (contextual), πλαισιοθετημένη (situated) ερμηνευτική»¹².

Η έννοια της αντικειμενικότητας που επιδιώκεται σε μία ποιοτική έρευνα δεν είναι ταυτόσημη με την αντίστοιχη έννοια της αντικειμενικότητας σε μία ποσοτική έρευνα. Για να το θέσουμε με τους όρους και τη συζήτηση της παρούσας εργασίας, η αντικειμενικότητα για τη σημασία και τον ρόλο των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων για τη διαφάνεια στη Ελληνική Δημόσια Διοίκηση είναι η αντικειμενικότητα της αντίληψης ενός κοινωνικού περιβάλλοντος που αλλάζει συνεχώς και έχει διαφορετικές και μεταβαλλόμενες απαιτήσεις. Οι οπαδοί του ποιοτικού ερευνητικού παραδείγματος επικεντρώνονται στους τρόπους, με τους οποίους ερμηνεύεται, βιώνεται, και αναπαράγεται ο κοινωνικός κόσμος από τους

¹¹Ισαρη και Πουρκός, 2015, σ. 13.

¹²Ισαρη και Πουρκός, 2015, σ. 13.

κοινωνικούς δρώντες¹³. Κατά συνέπεια, ας μην αναζητήσει κανείς ποσοτικοποιημένα ευρήματα σε αυτή την εργασία, δεν ενδιαφέρουν ο αριθμός εφαρμογών και τα ποσοστά επιτυχίας ή αποτυχίας των πληροφοριακών συστημάτων στη Δημόσια Διοίκηση, αλλά πώς αυτά κατανοούνται ως παράγοντες μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού αυτής της Διοίκησης. Ο ερευνητής μίας ποιοτικής έρευνας παρατηρεί, κρατά σημειώσεις, παίρνει συνεντεύξεις, περιγράφει και ερμηνεύει τα φαινόμενα του πεδίου της έρευνας. Η αναφορά είναι στις συνεντεύξεις, οι οποίες θα αποτελέσουν και το βασικό τρόπο έρευνας σε αυτή την εργασία. Οι συνεντεύξεις είναι ο τρόπος «εισόδου» του ερευνητή στο μυαλό του υποκειμένου. Δεν πρόκειται για μία απλή συζήτηση, αλλά για έναν τρόπο συλλογής πληροφοριών, διότι ο ερευνητής μέσω αυτών είναι σε θέση να κατευθύνει τη συνέντευξη προς την κατεύθυνση εκείνη που θα του αναδείξει τα πιο σημαντικά στοιχεία της μελέτης¹⁴.

Οπότε, μπορούμε να σημειώσουμε ότι πρόκειται για μια ποιοτική έρευνα όπου έχει επιλεχθεί η παρουσίαση μελέτης περίπτωσης του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, με συνδυασμό βιβλιογραφικής έρευνας (δευτερογενούς) και συλλογή πρωτογενών δεδομένων με ποιοτική έρευνα, με την μέθοδο των ημιδομημένων συνεντεύξεων. Η επιλογή της ημιδομημένης συνέντευξης γίνεται διότι αυτή προσφέρει μία ερευνητική ευελιξία αναφορικά με την τροποποίηση του περιεχομένου των ερωτήσεων ανάλογα με τον ερωτώμενο, στο γεγονός της επικέντρωσης ή της εμβάθυνσης σε κάποια θέματα στα οποία κρίνεται ότι μπορούν οι ερωτώμενοι να προσφέρουν αυτή τη δυνατότητα, στη σειρά των ερωτήσεων, και στο γεγονός ότι ο ερευνητής μπορεί να προσθέσει ή να αφαιρέσει ερωτήσεις ή θέματα της συζήτησης. Οι ερωτήσεις έχουν αξία εάν είναι εστιασμένες στα θέματα των ερευνητικών ερωτημάτων της μελέτης, είναι αρκετά ευέλικτες ώστε ο ερωτώμενος να έχει τη δυνατότητα να εμβαθύνει στο θέμα που καλείται να απαντήσει. Οι ερωτήσεις πρέπει να γίνονται κατανοητές, δηλαδή να μην προκαλούν σύγχυση στους ερωτώμενους, να «βασίζονται» στην εμπειρία αυτών των ανθρώπων, ειδικά στην περίπτωση των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων, που εκ των πραγμάτων προαπαιτούν σχετική εμπειρία χρήσης και αξιολόγησης, αλλά και να είναι βοηθητικές ούτως ώστε ο ερωτώμενος να μπορεί να αναπτύξει τον προβληματισμό του σε σχέση με τα προβλήματα της συγκεκριμένης έρευνας.

¹³Πυργιωτάκης και Συμεού, 2016, σ. 199.

¹⁴Παρασκευοπούλου- Κόλλια, 2008.

1.5. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η δομή της εργασίας θα είναι τέτοια ώστε να μπορεί να πλαισιώσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το προς διερεύνηση θέμα. Η εργασία αναλύεται σε πέντε (5) κεφάλαια, έτσι ώστε ο αναγνώστης να αντιληφθεί την συνεισφορά της λειτουργίας ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος στην διαφάνεια και την χρηστή δημοσιονομική διαχείριση της Δημόσιας Διοίκησης. Το κεφάλαιο 2 «Δημόσια Διοίκηση και Πληροφοριακά Συστήματα» είναι, θα έλεγε κανείς, ο πυρήνας της εργασίας και το θεωρητικό υπόβαθρο. Σε αυτό το κεφάλαιο θα δούμε κατ' αρχήν πως είναι δομημένη η δημόσια διοίκηση στην ελληνική πραγματικότητα. Το θέμα αυτό έχει μία τυπική, νομική και συνταγματική διάσταση, αλλά έχει επίσης και μία λειτουργική διάσταση, που κατά καιρούς έχει απασχολήσει με τα προβλήματα και τις κακοπάθειες τους ειδικούς επιστήμονες της δημόσιας διοίκησης. Υπερτροφικό κράτος, γραφειοκρατία, πολυνομία, διοικητικός κατακερματισμός, αναποτελεσματικότητα, είναι μερικές από τις αρνητικές έννοιες που συναντά κανείς, όταν θέλει να μελετήσει και να αναλύσει το ελληνικό διοικητικό σύστημα, και που φυσικά σε αυτό συμπεριλαμβάνεται και το πολιτικό δυναμικό της χώρας στο πλαίσιο πάντα του υπάρχοντος κάθε φορά πολιτικού συστήματος.

Στη συνέχεια θα δούμε την προσπάθεια δικτύωσης του κράτους και της κοινωνίας των πολιτών, στα πλαίσια μίας ανοιχτής και φιλικής προς τον πολίτη δημόσιας διοίκησης. Η διοικητική λειτουργικότητα έχει εδώ και καιρό αφήσει πίσω της το «κάθετο», ιεραρχικό «βεμπεριανό» μοντέλο, και μέσω των νέων τεχνολογιών και του διαδικτύου έχει «απλωθεί» προς μία κατεύθυνση «οριζόντιας» και συμμετοχικής διοίκησης. Ανοιχτή διαβούλευση, παρεμβάσεις της ιδιωτικής οικονομίας και της κοινωνίας των πολιτών στις κυβερνητικές και στις διοικητικές αποφάσεις, συμμετοχικότητα, είναι οι νέες αυτές αξίες του διοικητικού πράττειν.

Η ψηφιακή πρόοδος μεταμορφώνει δραστικά τις κοινωνίες και τις οικονομίες μας, αμφισβητώντας την αποτελεσματικότητα των προηγουμένως αναπτυγμένων πολιτικών σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, καθώς και τον ρόλο και τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης συνολικά. Οι νέες τεχνολογίες και τα πληροφοριακά συστήματα έχουν εισέλθει στον χώρο της δημόσιας διοίκησης, τόσο σε κεντρικό και ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και στο πεδίο της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Το ίδιο το κράτος έχει αναλάβει να υλοποιήσει τις ηλεκτρονικές και ψηφιακές πρωτοβουλίες μέσω ενός κεντρικού υπουργείου, που είναι πλέον το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων. Κατά το παρελθόν εκπονήθηκαν και υλοποιήθηκαν προγράμματα, τα οποία

συνδύαζαν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και τον διοικητικό εκσυγχρονισμό, όπως ήταν το πρόγραμμα «Κλεισθένης» για την περίοδο 1994-1999, το πρόγραμμα «Πολιτεία», το οποίο περιλάμβανε τις αρχές και τις βασικές δράσεις για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα, το πρόγραμμα «Σύζευξις» για τη δημιουργία ενός Εθνικού Δικτύου ενιαίου τεχνικού και λειτουργικού περιβάλλοντος επικοινωνίας των δημόσιων φορέων κα. Και φθάνουμε στο υποκεφάλαιο για τη διαφάνεια και την χρηστή δημοσιονομική διαχείριση στην ελληνική δημόσια διοίκηση. Η αναφορά στη διαφάνεια είναι σημαντικό στοιχείο της παρούσης έρευνας, διότι ένας από τους πλέον βασικούς στόχους του σχεδιασμού και της οργάνωσης των πληροφοριακών συστημάτων είναι και η καταπολέμηση της διοικητικής απάτης και η ενίσχυση της διαφάνειας στις διοικητικές πράξεις και διαδικασίες. Πρόκειται για μία επιδίωξη που συνδυάζεται με τη διοικητική αποτελεσματικότητα και αποτελεί «ακρογωνιαίο λίθο» της νέας «ατζέντας» για τη δημόσια διοίκηση παγκοσμίως.

Η «Στρατηγική για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020) περιείχε σχεδιασμούς για την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων σε φορείς και υπηρεσίες του δημοσίου. Θα δούμε ενδεικτικά κάποιες πρωτοβουλίες εφαρμογής ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων και ποιες ήταν και είναι οι βασικές αρχές και οι άξονες της αρχιτεκτονικής τους. Θα δούμε, επίσης, πως έχουν προκηρυχθεί ή και υλοποιηθεί τέτοια προγράμματα στο πεδίο των δημοσιονομικών ελέγχων που αποτελεί και το κύριο επίπεδο της εργασίας αυτής.

Τέλος παρουσιάζεται η υπηρεσία μελέτης περίπτωσης, παρατίθενται οι συνεντεύξεις που αποτέλεσαν την μέθοδο συλλογής δεδομένων για την παρούσα έρευνα με σχολιασμό συνολικά των σχετικών απαντήσεων και η εργασία κλείνει με την ανάλυση των συμπερασμάτων των ιδιαίτερα σημαντικών στοιχείων και διαπιστώσεων που προέκυψαν από τις προαναφερόμενες συνεντεύξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

2.1.ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

2.1.1.ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η δημόσια διοίκηση είναι το ενιαίο αυτό σύστημα που καλείται να χρησιμοποιήσει τα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα. Η δημόσια διοίκηση είναι ο βασικός μοχλός ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού μίας χώρας, πολύ περισσότερο στην Ελλάδα όπου αυτή πρέπει να αντιμετωπίσει ένα περιβάλλον ρευστότητας, που είναι ιδιαίτερα ευάλωτο στις διεθνείς εξελίξεις ως αποτέλεσμα της προηγηθείσας οικονομικής κρίσης που συνεπέφερε και κρίση των θεσμών της Πολιτείας. Η επανέναρξη της αναπτυξιακής διαδικασίας συναρτάται απόλυτα από την περαιτέρω μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης.

Πολλοί είναι αυτοί που ισχυρίζονται για τα πολλά και διαχρονικά προβλήματα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και σε αυτοδιοικητικό επίπεδο. Η παθολογία αυτής της κατάστασης έχει επισημανθεί με επιστημονικό τρόπο ήδη από το 1952 με την «έκθεση Βαρβαρέσσου»: ανισοκατανομή του ανθρώπινου δυναμικού με υπαλλήλους να περισσεύουν κάπου και αλλού να είναι οι οργανωτικές μονάδες υποστελεχωμένες, νομικισμός και γραφειοκρατική νοοτροπία που απωθεί και επιβαρύνει τον πολίτη, αλλά και ένα περιρρέον καθεστώς πελατειακών σχέσεων, ευνοιοκρατίας, κομματισμού, αυθαιρεσίας και αναξιοκρατίας¹⁵. Οι παραγωγικές επενδύσεις στην χώρα αντιμετωπίζουν πάντοτε προβλήματα ανάπτυξης, και αυτό οφείλεται στα παραπάνω ζητήματα, αλλά ιδίως σε μία προέκταση αυτού του πελατειακού τρόπου οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης. Πρέπει να αναφέρουμε εν προκειμένω ότι παραγωγικές επενδύσεις είναι και αυτές του τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και των πληροφοριακών συστημάτων. Αυτές, πραγματικά, μπορούν να αναπτυχθούν μόνο από την ιδιωτική οικονομία;

Ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας είναι ένας τομέας που στην Ελλάδα υποστηρίζεται κατά κόρον από κρατικές ρυθμίσεις και παρεμβάσεις, αλλά και από την ρυθμιστική αποχή ή «απόσυρση» του κράτους. Οπότε η όποια δραστηριότητα βρίσκει χώρο και κινείται στα «ομιχλώδη» πλαίσια της «παραοικονομίας». Δημιουργείται μία οριακά ανεπίσημη αγορά εργασίας, η οποία μπορεί να λειτουργεί ενσωματικά και να απαλύνει τις συστημικές κρίσεις,

¹⁵Μακρυδημήτρης, 1995, σ. 49.

όμως εντείνει ακόμα περισσότερο την όποια κατακερματισμένη επιχειρηματική δραστηριότητα, την αγριότητα της εκμετάλλευσης και μακροοικονομικά συντελεί στη στασιμότητα της παραγωγικότητας στον ιδιωτικό τομέα. Ο ιδιωτικός τομέας, που θα ήταν ο μοχλός ανάπτυξης του παραγωγικού εκσυγχρονισμού, αναπόφευκτα κινείται ανάμεσα σε μορφές άτυπης εργασίας και παραοικονομίας και σε εξαρτήσεις από έναν κρατικό μηχανισμό, ο οποίος μέσω των κομματικών και κυβερνητικών πρακτικών γίνεται απλά ένας μηχανισμός αναπαραγωγής συναίνεσης και παροχής πόρων από επιδοτήσεις και δάνεια της Ε.Ε.¹⁶ Κατά συνέπεια, δεν μπορεί παρά να αναμένει κανείς ότι η ελληνική δημόσια διοίκηση είναι ο βασικός και κύριος «εισηγητής» διοικητικών, εργασιακών και παραγωγικών μεταρρυθμίσεων στην ελληνική κοινωνική οργάνωση.

Η αποδοχή της «ατροφικότητας» του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα στρέφει και πάλι το ενδιαφέρον στην ελληνική δημόσια διοίκηση. Η συζήτηση επιστρέφει στην αρχή της. Πώς είναι δυνατό μία τέτοια διοίκηση που πάσχει σε διαρθρωτικό επίπεδο από στατικά δομικά σχήματα, σε λειτουργικό επίπεδο από έλλειψη σχεδιασμού και προσανατολισμού, πλημμελείς ελέγχους, χρονοβόρες διαδικασίες λήψης των αποφάσεων, έλλειψη κινήτρων, απουσία τεχνικών μέτρησης της παραγωγικότητας, έλλειψη χωροταξικής κατανομής των χώρων εργασίας και πολλά άλλα, να καταφέρει τον εσωτερικό της μετασχηματισμό, την εσωτερικής της μεταρρύθμιση;

Πολλά και αρκετά βήματα προόδου έχουν ήδη επισυμβεί, παρά τις δομικές αυτές αδυναμίες. Στο βασικό λειτουργικό ζήτημα της πολυνομίας, που είναι μία βασική κακοπάθεια του ελληνικού διοικητικού συστήματος, πολλές είναι οι δημόσιες υπηρεσίες που οι ίδιες κωδικοποιούν με δικά τους μέσα (πληροφοριακά ή άλλα) και για την εσωτερική τους χρήση τις διατάξεις που τους αφορούν. Στο επίπεδο της άσκησης πολλών και πολλές φορές επικαλυπτόμενων αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση, στα πλαίσια ενός «πληθωρισμού» λεπτομερών και περιπτώσιολογικών ρυθμίσεων, το πρόβλημα αντιμετωπίζεται άτυπα μέσω των προσωπικών σχέσεων και των δικτύων επικοινωνίας Διοίκησης και πολιτών. Πληθωρισμό έχουμε και στις διαδικασίες που θα πρέπει να ακολουθηθούν από τους πολίτες για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων τους από το κράτος. Και σε αυτό το επίπεδο, οι επιμέρους δημόσιες υπηρεσίες προσπαθούν εκ των ενόντων για μία απλούστευση των διαδικασιών και μία ελάφρυνση των διοικητικών βαρών¹⁷.

¹⁶ Χαραλάμπης, 1989, σ. 321-322.

¹⁷Καρκατσούλης, χ.χ.

Οι χιλιάδες αρμοδιότητες και οι πολλές διαδικασίες απαιτούν, με την σειρά τους, πολλές και δαιδαλώδεις δομές άσκησης της δημόσιας εξουσίας. Σε αυτό τον πολυδαίδαλο μηχανισμό απαιτείται η δημιουργία συντονιστικών μηχανισμών είτε υπό τη μορφή δομών (Μονάδες Συντονισμού) είτε με τη μορφή λειτουργιών (δικτυακής μορφής). Τα πληροφοριακά συστήματα, για παράδειγμα, είναι οι βασικές αυτές υποδομές, οι οποίες θα διευκολύνουν τους απαιτούμενους συντονιστικούς μηχανισμούς της διοίκησης μέσω της ανταλλαγής ή της κοινής χρήσης των πληροφοριακών δεδομένων. Και φθάνουμε στο επίμαχο θέμα της έλλειψης ή της υποστελέχωσης των δημόσιων υπηρεσιών από καταρτισμένο και υψηλής εξειδίκευσης ανθρώπινο στελεχιακό δυναμικό. Το καθεστώς της μονιμότητας είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο και δεν ευθύνεται αυτό για τη μη αξιοποίηση του στελεχιακού δυναμικού. Άλλωστε, το καθεστώς της μονιμότητας εξαρτάται κατά πολύ από την εφαρμογή της αξιοκρατίας στο σύστημα των προσλήψεων και των προαγωγών. Η σύσταση της ανεξάρτητης αρχής, του ΑΣΕΠ (ν. 2190/1994), που δεν υπόκειται κατ' αρχήν σε ιεραρχικό έλεγχο και συγκροτείται από πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και επαγγελματικής επάρκειας, ήταν ένα πολύ βασικό μέτρο για την αξιοκρατία των προσλήψεων μέσω της εφαρμογής ενός ενιαίου συστήματος προκηρύξεων και διαγωνισμών¹⁸. Οι διαγωνισμοί θεωρούνται παντού ένας αξιοκρατικός τρόπος νομιμοποίησης, που τελικά δικαιώνει τις υπάρχουσες διοικητικές και πολιτικές ιεραρχίες.

Το πρόβλημα της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού ήταν μία μορφή μόνιμης παθογένειας της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, που πολύ σύντομα σημαίνει ότι στελέχη με γνώσεις και εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς δημόσιας δράσης δεν μπορούν εύκολα να μετακινηθούν για να στελεχώσουν μονάδες της δημόσιας διοίκησης που έχουν την ανάγκη τους. Η διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων σε τέτοιες συνθήκες ουσιαστικά υπολειτουργεί. Η Έκθεση του ΟΟΣΑ (2011) θα τονίσει, ανάμεσα στα άλλα, αυτή την πολύ σημαντική διάσταση. Λύσεις προτάθηκαν και έχουν να κάνουν με τη δημιουργία ενός ενιαίου συστήματος κατηγοριοποίησης των θέσεων εργασίας στη Γενική Κυβέρνηση και με δραστικό περιορισμό των κλάδων, με άνοιγμα της κινητικότητας μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και των άλλων τομέων της Γενικής Κυβέρνησης (αποκεντρωμένες διοικήσεις, νομικά πρόσωπα), με την παροχή των κατάλληλων κινήτρων και των προγραμμάτων κατάρτισης και

¹⁸Χρυσανθάκης, 1995, σ. 106-107.

επανεκπαίδευσης, με τη δημοσιοποίηση των θέσεων εργασίας και με τη διαφάνεια στη διαδικασία των εν λόγω μετακινήσεων¹⁹.

Η ανάγκη άντλησης της εργασιακής εμπειρίας και της ειδικής και τεχνοκρατικής γνώσης σε ειδικούς τομείς της δημόσιας πολιτικής αποτυπώθηκε, μάλιστα, και στο άρθρο 20 του πρόσφατου ν. 4735/2020 «Τροποποίηση του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας...», αναφορικά με την επιλογή των διοικήσεων στο δημόσιο τομέα, όπου στα προσόντα συγκαταλέγεται και η σχετική εργασιακή εμπειρία και από τον ιδιωτικό τομέα.

2.1.2.ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η ιστορία της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα είναι μακρά και έχει με πολλούς τρόπους καθορισθεί από τις ιστορικές αλλαγές που έχουν επισυμβεί. Αναπόφευκτα, η αποστολή αυτής της δημόσιας διοίκησης ήταν η εξυπηρέτηση των αναγκών του νεότερου ελληνικού κράτους και μέσω αυτής η επιβίωσή του εν μέσω κινδύνων και απειλών. Ήδη από τα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης έχουν δημιουργηθεί οι πρώτες δημόσιες αρχές (Οργανισμός Γερουσίας της Δυτικής Χέρσου Ελλάδος). Η πρώτη ολοκληρωμένη προσπάθεια ήταν το «προσωρινό Πολίτευμα της Επιδάουρου» (1821). Από τότε, καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες ώστε η ανεξάρτητη (από το 1830) Ελλάδα να μεταβληθεί σε μία σύγχρονη, ανεπτυγμένη χώρα. Οι δημοτικοί θεσμοί και η πρώτη συγκρότηση υπουργείων θα λάβει χώρα επί κυβερνήτη Καποδίστρια. Το πρώτο υπουργικό συμβούλιο, ο τρόπος λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης (προσωπικό, ωράριο εργασίας, αξιολόγηση) και η επιδίωξη της όσο το δυνατόν αποτελεσματικότητας και της λειτουργικότητας της δημόσιας διοίκησης θα χαρακτηρίσουν την περίοδο του Όθωνα και των Βαυαρών²⁰.

Οι προσπάθειες για τη δημιουργία μίας σύγχρονης μορφής δημόσιας διοίκησης, η οποία θα εξυπηρετούσε τις ανάγκες του ελληνικού κράτους, φθάνουν στην κορύφωσή τους στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Το 1910 για πρώτη φορά μετά το 1833 θα συσταθούν νέα υπουργεία, ενώ χαρακτηριστικές περιπτώσεις είναι οι νομοθετικές ρυθμίσεις της «περιόδου Βενιζέλου» για τη μονιμότητα της δημοσιοϋπαλληλικής θέσης και για την ενιαία υπηρεσιακή κατάσταση όλων των υπαλλήλων της Πολιτικής Διοίκησης. Κατά την πρώτη μεταπολεμική περίοδο (1946-1967), η χώρα προσπαθεί να επουλώσει τα τραύματα της

¹⁹ ΕΛΙΑΜΕΠ, 2018, σ. 170-171.

²⁰ Ασπρίδης, 2013, σ. 22.

πολεμικής περιόδου. Σε αυτή την χρονική περίοδο βλέπουμε τις πρώτες προσπάθειες αναδιοργάνωσης της κρατικής μηχανής με τη σύσταση του Υπουργείου Συντονισμού, ως κύριου άξονα της αναπτυξιακής διαδικασίας. Οι εκθέσεις Μαραγκόπουλου (1950), Βαρβαρέσσου (1952), Langrod (1964), Wilson (1966), θα κάνουν λόγο για την ανάγκη βαθύτερου εκσυγχρονισμού και αλλαγών στη δημόσια διοίκηση της χώρας²¹.

Είναι προφανές, ότι στο πέρασμα αυτών των δύο αιώνων, η ελληνική δημόσια διοίκηση οργανώθηκε, σταθεροποιήθηκε, αλλά και απέκτησε τα πολλά προβλήματα που ήδη εξετάσαμε.

2.1.3.ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ (ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΡΑΤΟΥΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΑ)

Το ελληνικό Σύνταγμα (άρθρο 101 παρ. 1) ορίζει ότι το κράτος οργανώνεται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα, προβλέποντας τη σύσταση περιφερειακών οργάνων και την ανάθεση σε αυτά αποφασιστικών αρμοδιοτήτων. Αυτοδιοίκηση είναι η σύσταση ιδιαίτερων νομικών προσώπων εκτός του νομικού προσώπου του κράτους (περιφέρειες και δήμοι) και η άσκηση από αυτά διοικητικών αρμοδιοτήτων. Τα αυτοδιοικούμενα πρόσωπα έχουν κατοχυρωμένη τη διοικητική και τη δημοσιονομική τους αυτοτέλεια. Με τον όρο «δημοσιονομική αυτοτέλεια» εννοούμε την οικονομική ανεξαρτησία του αυτοδιοικούμενου οργανισμού, δηλαδή τη σύνταξη του δικού του προϋπολογισμού και τη δυνατότητα διάθεσης μέρος αυτού του προϋπολογισμού ή και άλλων περιουσιακών στοιχείων. Τα όργανα του κράτους δομούνται σε κεντρικά και σε περιφερειακά. Περαιτέρω, τα όργανα της κεντρικής διοίκησης διακρίνονται σε αιρετά (άμεσα ή έμμεσα) και σε διορισμένα. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας που είναι ο ανώτατος άρχοντας της χώρας, η κυβέρνηση που αποτελείται από τους υπουργούς (υφυπουργούς) που συνιστούν την με την στενή του όρου έννοια αυτής, τα κυβερνητικά συμβούλια (Εξωτερικής Επιτροπής και Εθνικής Άμυνας), οι Επιτροπές (Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Θεσμών κα.), οι Γενικοί και οι Ειδικοί Γραμματείς, συνιστούν την κυβέρνηση με την ευρύτερη του όρου έννοια. Πέρα από τα όργανα της περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, στην ελληνική έννομη τάξη έχουμε και τις κατά το Σύνταγμα πέντε ανεξάρτητες αρχές (άρθρο 101^Α), των οποίων η συγκρότηση και η λειτουργία περιβλήθηκε με κανόνα δικαίου συνταγματικής ισχύος²².

²¹ Χριστοπούλου, 2018, σ.14-15.

²²Χρυσανθάκης, 2006.

Στο πλαίσιο της Κεντρικής Διοίκησης περιλαμβάνονται και τα διάφορα συλλογικά όργανα, που έχουν συμβουλευτικές ή αποφασιστικές αρμοδιότητες και ονομάζονται συνήθως «μεγάλα σώματα» της διοίκησης: το Συμβούλιο της Επικρατείας, το Ελεγκτικό Συνέδριο και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Πλέον, με τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης», έχουμε την χρονολογικά πιο πρόσφατη νομοθετική προσπάθεια οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης σε σύγχρονες βάσεις και με σκοπό την αρχή της διαφάνειας, ενώ το πρόγραμμα ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ για την οργάνωση και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κωδικοποιήθηκε και επικαιροποιήθηκε με τον ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης...».

2.1.4.0 ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Όλα τα παραπάνω, που παρουσιάστηκαν αρκετά συνοπτικά, συνθέτουν ένα πλαίσιο αναφοράς, που εάν κάποιος μπορέσει να το καταλάβει, καταλαβαίνει επίσης και τα προβλήματα της παρούσας κατάστασης στην ελληνική δημόσια διοίκηση. Η σύνοψη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα (από το 2000 και μετά) δείχνει ότι ακόμα και ο διοικητικός εκσυγχρονισμός που στηρίζεται στις νέες τεχνολογικές υποδομές, δεν έχει ακόμα παρουσιάσει τα αναμενόμενα και προσδοκώμενα αποτελέσματα. Αυτό έχει να κάνει με την έλλειψη κεντρικού σχεδιασμού, καθώς και από μία χρηματοδότηση που δεν βοηθά διότι γίνεται από διάφορα επιχειρησιακά προγράμματα, τομεακά αλλά και περιφερειακά. Μπορεί να εγκαθίστανται κάποια πληροφοριακά συστήματα και κάποια δίκτυα διασύνδεσης, όμως δεν συνοδεύονται από τις αντίστοιχες επενδύσεις για τις απαραίτητες διοικητικές μεταρρυθμίσεις, τον ανασχεδιασμό και την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, και την συνολική αξιοποίηση των μηχανισμών της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας. Με ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα εισάγονται ή απαιτείται να εισαχθούν και δράσεις διαχείρισης της διοικητικής αλλαγής, οι οποίες είτε δεν προβλέπονταν είτε δεν υλοποιήθηκαν ποτέ επαρκώς²³.

Οπωσδήποτε, δεν είναι δυνατό να αναμένει κανείς ότι η διοικητική μεταρρύθμιση της εφαρμογής ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος θα πρέπει να σημαίνει τη συνολική και πλήρη διοικητική ανανέωση και εκσυγχρονισμό σε όλα τα επίπεδα της

²³ Γέροντας, 2013, σ. 663-664.

δημόσιας διοίκησης, όμως από την άλλη η θεσμική πραγματικότητα στην οποία εντάσσεται η Ελλάδα είναι αυτή της δημιουργίας σε επίπεδο Ε.Ε. μίας στρατηγικής της ψηφιακής ενιαίας αγοράς για την Ευρώπη (DSM), που θα είναι αυτή που μπορεί να παρέχει περαιτέρω κίνητρα για να εξασφαλιστεί η λειτουργία μίας πραγματικής εσωτερικής αγοράς, η οποία θα διασφαλίζει την παροχή των δημόσιων υπηρεσιών διασυνοριακά²⁴. Αυτό σημαίνει ότι οι επιμέρους διοικητικές μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες, διότι εισάγουν την Ελλάδα σε μία γενικότερη θεσμική δυναμική αλλαγής και μεταμόρφωσης, την οποία έχει ανάγκη και την οποία κατευθύνει κεντρικά και συλλογικά η ίδια η Ε.Ε. Η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών είναι ο «άξονας» αυτής της δυναμικής ολοκλήρωσης και έρχεται, τρόπον τινά, να καλύψει τα πολλά και υπάρχοντα κενά της συνολικής ελληνικής δημόσιας διοίκησης.

Αυτοί οι σχεδιασμοί στις εθνικές κυβερνήσεις συνήθως απαιτούν διεθνείς οργανισμούς ή δότριες χώρες, που να προσφέρουν τις οικονομικές διευκολύνσεις και να απαιτούν αυστηρά χρονοδιαγράμματα, συμβούλους, οι οποίοι να πλαισιώνουν τις διοικητικές αποφάσεις και να συνεισφέρουν στην κάλυψη των κενών που ενδέχεται να υπάρχουν από την έλλειψη τεχνογνωσίας και σχεδιαστικών γνώσεων, εταιρείες που να προσφέρουν το αναγκαίο πληροφοριακό και επικοινωνιακό υλικό, και καλά καταρτισμένους και εκπαιδευμένους δημοσίους υπαλλήλους. Μερικές φορές μπορεί να παρατηρηθεί μία «αρνητική εξωτερικότητα», όταν οι σχεδιαστές του e-government αντλούν τις αξίες και τη σημασία του ηλεκτρονικού ή του πληροφοριακού συστήματος από τα δεδομένα μίας άλλης ανεπτυγμένης χώρας και προσπαθούν να τα εφαρμόσουν σε μία αναπτυσσόμενη χώρα. Αυτός είναι ένας κίνδυνος. Ένας άλλος κίνδυνος έχει να κάνει με την έμφαση και την επιμονή σε μία τεχνολογική εφαρμογή ως ένα «ουδέτερο εργαλείο», χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η πολιτική και η διοικητική διάσταση του περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο καλείται να εφαρμοσθεί αυτό το «εργαλείο». Η περίπτωση αυτή επισημάνθηκε στην εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο (τότε) ΙΚΑ, στη δεκαετία του 1990, όπου τελικά στη λειτουργικότητα παρατηρήθηκε ένα «χάσμα» ανάμεσα στον τεχνο-οικονομικό ορθολογισμό μιας μεθόδου εκσυγχρονισμού και περισσότερο παραδοσιακών και πρακτικών θεωρήσεων δημόσιας διοίκησης και δράσης²⁵.

Αυτό το πρακτικό και το λειτουργικό «χάσμα» δημιουργεί πολλές επιφυλάξεις για πολύ αισιόδοξα σενάρια σχετικά με την επίδραση των ολοκληρωμένων πληροφοριακών

²⁴Ε.Ε., 2017, σ. 139.

²⁵Avgerou, 1999, Heeks, 2005, σ. 60-61.

συστημάτων σε μία διαδικασία εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης, όπου ξαφνικά αναμένεται πως τα θεσμικά στεγανά και τα προβλήματα των δημόσιων υπηρεσιών θα ξεπεραστούν μέσα από το όραμα μίας *joined-up government*, που θα συνενώσει διοίκηση, πολίτες και επιχειρήσεις σε μία τέλεια και αποτελεσματική διαλειτουργικότητα²⁶.

Αυτή είναι μία σύντομη καταγραφή των προβλημάτων σχεδιασμού και ανάπτυξης ηλεκτρονικών και πληροφοριακών εφαρμογών, ειδικά σε κρίσιμους τομείς της δημόσιας διοίκησης.

Οι απαιτήσεις αυτές από τους αναδόχους σχεδιασμού και ανάπτυξης ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων δεν είναι επιμέρους αποφάσεις, αλλά εντάσσονται στις δεσμευτικές βασικές αρχές της ήδη εκπονηθείσας «Στρατηγικής για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020. Με άλλα λόγια, είναι ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο λειτουργιών και απαιτήσεων, το οποίο ήδη αποτελεί παρελθόν για την ελληνική δημόσια διοίκηση. Σε αυτό το «στρατηγικό σχέδιο» συναντάμε τις βασικές αρχές: διαλειτουργικότητα, συμμόρφωση ή αιτιολόγηση, ενοποίηση, εξοικονόμηση, μη επανάληψη, μοναδική καταχώρηση δεδομένων, εφικτότητα- βιωσιμότητα, προσβασιμότητα, ασφάλεια- ιδιωτικότητα, και συμμετοχή των πολιτών. Μέσω της διαφάνειας, που περιλαμβάνεται σε αυτόν τον σχεδιασμό, η δημόσια διοίκηση αποσκοπεί στην ανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών²⁷.

Παρατηρεί κανείς, λοιπόν, ότι αυτές οι βασικές αρχές της ανάπτυξης και της λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων είναι αρχές διοικητικής μεταρρύθμισης, δεν είναι απλά κάποιες βασικές τεχνικές προϋποθέσεις. Ο τρόπος που σχεδιάζονται τα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα είναι πολιτική και διοικητική απόφαση, η οποία έχει να κάνει με τη μορφή δημόσιας διοίκησης επιλέγει το κράτος να έχει. Έννοιες όπως είναι η προσβασιμότητα, η διαφάνεια και η ασφάλεια των συναλλαγών και των διαδικασιών, επιτρέπουν μία περισσότερο αποτελεσματική και εν τέλει «δημοκρατική» διαχείριση των πληροφοριακών δεδομένων. Στο πεδίο της τεχνικής διαλειτουργικότητας, οι σχεδιαστικές αρχές θα πρέπει να βασίζονται στην παρουσίαση και στην ανταλλαγή δεδομένων, στην πολυκαναλική πρόσβαση, στα ενοποιημένα αρχεία, στην ενοποίηση δεδομένων και

²⁶Organ, 2003, σ. 29.

²⁷Κούτσικος, 2017, σ.55.

λογισμικού στη βάση συμφωνημένων προτύπων²⁸. Η εν λόγω προσβασιμότητα (accessibility) είναι η προσβασιμότητα των ενδο-διοικητικών υπηρεσιών και διαφέρει από τη προσβασιμότητα των πολιτών προς τα δεδομένα και τα στοιχεία των δημόσιων φορέων.

Ο δημοσιονομικός έλεγχος είναι μία «ευαίσθητη» για τη δημόσια διοίκηση περιοχή. Στην Ελλάδα αυτός ασκείται στη βάση των διατάξεων του ν. 3492/2006, του ν. 3871/2010, και του π.δ. 142/2017. Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται στους φορείς του άρθρου 3 του ν. 3492/2006, δηλαδή στους φορείς εκείνους που χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, είτε άμεσα είτε έμμεσα (εποπτευόμενοι φορείς) και έχουν συμπεριληφθεί στον κατάλογο της ΕΛΣΤΑΤ. Το εύρος του ελέγχου είναι εκτεταμένο, όπως μπορεί εύκολα κανείς να καταλάβει. Αυτό σημαίνει ότι πρόκειται για μία διαδικασία, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει πολλά στοιχεία και πληροφορίες). Τα όργανα του δημοσιονομικού ελέγχου είναι οι δημοσιονομικοί ελεγκτές οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ) και στο Μητρώο Εμπειρογνομόνων σε δημοσιονομικούς ελέγχους και σε ελέγχους της Ε.Δ.ΕΛ. Ο έλεγχος έχει τη μορφή ενός φακέλου ελέγχου, στον οποίο περιλαμβάνονται όλα τα απαιτούμενα έγγραφα και το αποδεικτικό υλικό. Η δημιουργία και η τήρηση αυτού του φακέλου θα είναι το τεκμήριο ότι έγιναν όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για τον δημοσιονομικό έλεγχο. Δεν είναι σκοπός μας να εισέλθουμε σε μία αναλυτική περιγραφή και αποτύπωση αυτής της διαδικασίας των δημοσιονομικών ελέγχων, όμως η ανάγκη αντιμετώπισης και αποτροπής φαινομένων σπατάλης και διαφθοράς όπως και αποτελεσματικότερης αξιοποίησης των δημόσιων εσόδων, οδήγησε τελικά στη διακήρυξη ενός νέου πληροφοριακού συστήματος δημοσιονομικών ελέγχων, που το υλοποιεί η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης. Το αποτέλεσμα είναι οι έλεγχοι 62 Δημοσιονομικών Υπηρεσιών Εποπτείας και Ελέγχου (ΔΥΕΕ), στις οποίες υπάγονται 500 ελεγκτές, να πραγματοποιούνται ηλεκτρονικά και όχι χειρόγραφα (Δελτίο Τύπου ΥΨΗΔ, 2019).

²⁸Πρέντζα, 2012, σ. 18.

2.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

2.2.1. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Όταν ο κρατικός μηχανισμός γίνεται ολοένα και περισσότερο «δικτυακός», δηλαδή από «κέντρο» εκπόρευσης διοικητικών λειτουργιών μετατρέπεται σε «δικτυακή συνέχεια», ο διαχωρισμός ανάμεσα σε σύστημα και παρατηρητή/ πολίτη καταργείται, εφ' όσον ο παρατηρητής είναι πλέον μέρος αναπόσπαστο του συστήματος που τον αφορά. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο πολίτης σταματά να είναι παθητικός λήπτης διοικητικών αποφάσεων και παροχών και μετατρέπεται σε ενεργό δρώντα μέσα στα πλαίσια της ηλεκτρονικής δημοκρατίας. Ακόμη περισσότερο, οι νέες τεχνολογίες στη σύγχρονη ηλεκτρονική δημοκρατία διαφοροποιούν την ίδια τη γραφειοκρατική αντίληψη για τη γραπτή τεκμηρίωση, αίρουν σε μεγάλο βαθμό το απόρρητο και την επιλεκτική ροή της πληροφόρησης και, τέλος, θέτουν σε νέες βάσεις τις ενδο- οργανωσιακές επικοινωνιακές πρακτικές²⁹.

Η ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση καλείται να διαχειριστεί «πληροφοριακές ροές» από/ προς το εξωτερικό περιβάλλον (πολίτες, επιχειρήσεις, συλλογικά όργανα), αλλά και από /προς άλλους δημόσιους οργανισμούς. Είναι το μέσο μετατροπής του κρατικού μηχανισμού σ' ένα ευέλικτο «δικτυακό τόπο». Αυτές οι «εικονικές» (virtual) δημόσιες υπηρεσίες που κατ' αυτό τον τρόπο δημιουργούνται για την επιτέλεση της λειτουργίας τους απαιτούν ασφάλεια στις ηλεκτρονικές συναλλαγές: εδώ πρωτοσυναντάμε όρους όπως εμπιστευτικότητα (confidentiality), ακεραιότητα (integrity), ταυτοποίηση- αυθεντικότητα αποστολέα- παραλήπτη (authentication), μη αποποίηση (non- repudiation).

Η διαθεσιμότητα των δημόσιων πληροφοριών συνιστά βασικό άξονα της πολιτικής της E..E, καθώς σε ένα ενοποιημένο οικονομικό χώρο η κινητικότητα εργαζομένων, σπουδαστών, φοιτητών, συνταξιούχων και όποιων άλλων κοινωνικών ομάδων, απαιτεί άμεση και ταχεία γνώση των κατά τόπους διοικητικών διαδικασιών. Η έλλειψη πληροφόρησης ανάμεσα στα άλλα και για τις διοικητικές υπηρεσίες και παροχές αποτελεί ανασταλτικό εμπόδιο όχι μόνο για τους πολίτες μίας επιμέρους χώρας αλλά και για την κοινωνική διάδραση στο εσωτερικό της Ένωσης. Στα πλαίσια αυτά, άλλωστε, εκπονήθηκε και η «εμβληματική» Πράσινη Βίβλος για τις Πληροφορίες του Δημόσιου Τομέα στην Κοινωνία των Πληροφοριών (COM 1998/585 final), η οποία ήλθε να καλύψει ένα μεγάλο κενό. Η Πράσινη Βίβλος προωθώντας τον στόχο της καλύτερης χρήσης των πληροφοριών του

²⁹Παναγιωτοπούλου, 1998-1999, σ. 49.

δημόσιου τομέα κάνει λόγο για διοικητικές και μη διοικητικές πληροφορίες. Στο εσωτερικό των διοικητικών πληροφοριών μπορεί να γίνει διάκριση ανάμεσα σε πληροφορίες με θεμελιώδη σημασία για τη λειτουργία της δημοκρατίας (νομοθεσία, νομολογία) και πληροφορίες που δεν έχουν τέτοιο θεμελιώδη χαρακτήρα. Περαιτέρω, διακρίνονται πληροφορίες με σημασία για το ευρύ κοινό ή για ένα πολύ περιορισμένο αριθμό ατόμων. Οι διακρίσεις αυτές δεν αποτελούν νομικά «τερτίπια», καθώς στη βάση αυτών καθορίζεται το άνοιγμα της δυνατότητας ηλεκτρονικής πρόσβασης σε όλους.

Η διάκριση των πληροφοριών σε σημαντικές ή μη, αποτελεί μια δύσκολη υπόθεση στην βάση της πληθώρας αυτών παγκοσμίως. Μια όμως ιδιαίτερα σημαντική πληροφορία χαρακτηρίζεται από τα εξής τρία στοιχεία: επικαιρότητα, ακρίβεια, πληρότητα, και αυτά είναι τα τρία χαρακτηριστικά που αυξάνουν την σημαντικότητα της³⁰. Η ψηφιακή πρόοδος μεταμορφώνει δραστικά τις κοινωνίες και τις οικονομίες μας, αμφισβητώντας την αποτελεσματικότητα των προηγουμένως αναπτυγμένων πολιτικών σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, καθώς και τον ρόλο και τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης συνολικά. Είναι καθήκον της Ελλάδας να προβλέψει και να διαχειριστεί αυτές τις προκλήσεις για να καλύψει τις ανάγκες και τις προσδοκίες των πολιτών και των επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα, είναι μια κοινή αξία που επιβεβαιώνεται από τον κανονισμό 2018/1724 (του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου) ότι δεν πρέπει να δημιουργηθεί μια νέα μορφή «ψηφιοποιημένης γραφειοκρατίας». Ο κανονισμός αυτός είναι ενδεικτικός για το πώς αντιλαμβάνεται η Ε.Ε. τη δημιουργία μίας «ενιαίας ψηφιακής πύλης» για τη δημόσια διοίκηση. Εάν μελετήσει κανείς αυτόν τον κανονισμό, διαπιστώνει ότι τα κριτήρια αξιολόγησης και ο σκοπός είναι τα τεχνικά εργαλεία που θα στηρίζουν αυτήν την ψηφιακή πύλη να επιτρέπουν «την κοινή διεπαφή χρήστη, η οποία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι χρήστες μπορούν εύκολα να βρουν πληροφορίες, διαδικασίες και υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων σε εθνικούς και ενωσιακούς δικτυακούς τόπους. Στόχος των κρατών μελών και της Επιτροπής θα πρέπει να είναι να παρέχουν συνδέσμους προς μια κοινή πηγή των πληροφοριών που απαιτούνται για τη θύρα, ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση των χρηστών, σύγχυση που προκαλούν διαφορετικές, πλήρως ή εν μέρει αλληλεπικαλυπτόμενες πηγές των ίδιων πληροφοριών. Αυτό δεν θα πρέπει να αποκλείει τη δυνατότητα παροχής συνδέσμων προς τις ίδιες πληροφορίες που παρέχονται από τοπικές ή περιφερειακές αρμόδιες αρχές αναφορικά με διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές... Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί

³⁰ Patricia Wallace, 2014,σελ 54

η ανθρώπινη παρέμβαση για την ενημέρωση των συνδέσμων που θα χρησιμοποιεί η κοινή διεπαφή χρήστη, θα πρέπει να συσταθεί μια απευθείας σύνδεση μεταξύ των σχετικών τεχνικών συστημάτων των κρατών μελών και του αποθετηρίου συνδέσμων, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό...»³¹. Η χρήση των πληροφοριών, η προσβασιμότητα μέσω συνδέσμων, η ελαχιστοποίηση της ανθρώπινης παρέμβασης, η εναρμόνιση των τεχνικών και των λειτουργικών συστημάτων, είναι αυτά που απαιτούνται σχεδόν για όλα τα πληροφοριακά συστήματα σε επίπεδο Ε.Ε.

Στην Ελλάδα έχει εκπονηθεί η «Στρατηγική για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση», με χρονικό ορίζοντα την περίοδο 2014-2020, στο όραμα της οποίας περιλαμβάνεται η αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, με σκοπό την οικοδόμηση μίας αποτελεσματικής, διάφανης και υπεύθυνης διοίκησης, μίας διοίκησης η οποία θα προωθεί την ψηφιακή κουλτούρα, προσφέροντας ενισχυμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Οι επιμέρους στρατηγικοί στόχοι είναι ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης μέσω της απλοποίησης των διοικητικών διαδικασιών και της ηλεκτρονικής διαχείρισης των εγγράφων, δηλαδή μέσω μίας ευρύτερης ψηφιοποίησης των διαδικασιών, η επανασύνδεση των πολιτών με τη δημόσια διοίκηση μέσω της ενοποιημένης διαχείρισης της «τριμερούς» σχέσης κράτους, πολιτών και δημόσιας διοίκησης, της δημιουργίας ενός κοινού σημείου επαφής με τη δημόσια διοίκηση, της ταυτοποίησης των πολιτών, και της προώθησης της ψηφιακής εκπαίδευσης, αλλά και η συνεργασία οριζόντιων πολιτικών στη δημόσια διοίκηση μέσω της διαλειτουργικότητας των μητρώων της δημόσιας διοίκησης και της ανοικτής πρόσβασης στη δημόσια πληροφορία. Τα προγράμματα που εντάχθηκαν σε αυτή την «Στρατηγική» ήταν, ενδεικτικά, το TaxisNet, το Elenxis, το Κέντρο Δεδομένων και το G-Cloud³².

Η ψηφιακή τεχνολογία αναγνωρίζεται ως βασικός παράγων της οικονομικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης της χώρας. Το αίτημα της κοινωνίας γίνεται και αίτημα των διεθνών οργανισμών. Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να εξυπηρετούν τις ψηφιακές κοινωνίες και οικονομίες, και πρέπει να καταλάβουν ότι ακριβώς αυτό το γεγονός δεν είναι πλέον μία επιλογή ή μία οπτική, αλλά μία επιτακτική ανάγκη για τη νομιμότητα τους ως φορέων και υπερασπιστών του δημόσιου αγαθού και της ευημερίας των πολιτών. Καταλαβαίνει κανείς ότι είναι κυρίως το διεθνές περιβάλλον το οποίο ασκεί τις απαιτούμενες «πιέσεις» για την

³¹ Κανονισμός Ε.Ε. 2018/1724, για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής θύρας.

³² IOBE, 2014.

προώθηση των νέων αυτών τεχνολογιών στην πραγματικότητα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο ΟΟΣΑ (2019): «Μία στρατηγική προσέγγιση στον ψηφιακό μετασχηματισμό απαιτεί πρώτα απ' όλα μία κυβερνητική στρατηγική, η οποία θα καθορίσει τα πρακτικά και τα στρατηγικά βήματα για τη χρήση και τη διάδοση των ψηφιακών τεχνολογιών για μία πιο συνεργατική, καινοτόμο και ανοικτή διακυβέρνηση. Προς την κατεύθυνση αυτή απαιτείται μία σαφής αρχιτεκτονική, η οποία θα είναι κατάλληλη για την χρήση των πληροφοριακών δεδομένων, ώστε να μπορέσει η δημόσια διοίκηση να ενσωματώσει την χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών και να μπορεί, ταυτόχρονα, να υπάρχει και ένα έγκυρο «πλαίσιο μέτρησης» αυτού του μετασχηματισμού. Εάν αυτές οι βασικές προϋποθέσεις δεν είναι καλά εδραιωμένες, ενδέχεται οι εθνικές κυβερνήσεις να αποτύχουν να υλοποιήσουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης. Απαιτείται μία θεσμική αρχιτεκτονική, η οποία να ξεπερνά τα 'σιλό' [δηλ. τα διοικητικά στεγανά μέσω των δημόσιων υπηρεσιών] και να προωθεί την κοινή χρήση και τη συνεργασία».

Αλλά και η διαδικασία μετάβασης από το στάδιο της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε αυτό της ψηφιακής διακυβέρνησης, είναι κάτι που και αναγνωρίζεται και πλαισιώνει μία κοινή ευρωπαϊκή πολιτική, όπως φαίνεται από την έκδοση του Joint Research Center (2020). Σε αυτή την έκθεση διαπιστώνεται ότι το σταδιακό και ντετερμινιστικό μοντέλο των onlineδημόσιων υπηρεσιών που στην αρχή της δεκαετίας του 2000 ήταν αυτό της πληροφόρησης, της μονόδρομης επαφής (one-way interaction), της αμφίδρομης επαφής και επικοινωνίας (two-way interaction), και της πλήρως ηλεκτρονικής διαχείρισης, έχει πλέον αλλάξει προς την κατεύθυνση της «ψηφιακής διοίκησης» ή της «ψηφιακής διακυβέρνησης» (digital government, digital government transformation). Το νεότερο πλέον μοντέλο μπορεί να περιλαμβάνει την ψηφιοποίηση εντός της διοίκησης (digitization), τη μεταβολή, τη συμμετοχή, και την κειμενοποίηση. Η ψηφιοποίηση σημαίνει, με άλλα λόγια, την όλο και πιο εκτεταμένη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για τη βελτίωση των δια-διοικητικών δραστηριοτήτων και διαδικασιών, αλλά και τη διαχείριση των δεδομένων, με σκοπό την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητα. Με άλλα λόγια, το στάδιο της «ψηφιακής διακυβέρνησης» περιλαμβάνει την «ανοικτή διακυβέρνηση», την πλήρως διαφοροποιημένη στις λειτουργίες της διακυβέρνηση, την επικεντρωμένη στη συλλογή, διαχείριση και προστασία των dataδιακυβέρνηση, καθώς και την «έξυπνη διακυβέρνηση» (smart governance). Οι άξονες λειτουργίας αυτού του τελευταίου σταδίου είναι η εσωτερική ανανέωση της διοίκησης μέσω των εσωτερικών διαχειριστικών και ελεγκτικών διοικητικών διαδικασιών, η «εξωτερική» διοικητική λειτουργία μέσω της διακυβέρνησης, της

διαβούλευσης και της συναπόφασης (stakeholder involvement, co-creation), η μεταρρύθμιση των δημόσιων πολιτικών, και η αλλαγή στον τρόπο παροχής των δημόσιων υπηρεσιών.

Με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, το θέμα των νέων τεχνολογιών και της διάχυσης τους στην ελληνική δημόσια διοίκηση έλαβε χώρα, αναδείχθηκε. Η οδός που ακολουθήθηκε δεν ήταν αυτή της επέκτασης των τεχνολογικών υποδομών και των διαδικτυακών διασυνδέσεων όσο εκείνη της νομοθετικής παρέμβασης. Με το π.δ. 40/2020 δημιουργείται ο οργανισμός ενός νέου υπουργείου, που είναι το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αποστολή του οποίου είναι η προώθηση και η διασφάλιση του ψηφιακού και διοικητικού μετασχηματισμού της χώρας και η προσαρμογή της σε ένα συνεχώς και ταχέως μεταβαλλόμενο, διεθνές περιβάλλον. Η προσπάθεια έγκειται, όπως καταλαβαίνει κανείς, στην προώθηση της ψηφιακής προσαρμογής των διοικητικών υπηρεσιών, ακολουθώντας τις εισηγήσεις των διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών. Ουσιαστικά είναι προσανατολισμένο να λειτουργεί ως «μοχλός» επέκτασης και διάδοσης των νέων τεχνολογιών στα ψηφιακά συστήματα. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του ν. 4727/2020 για την ψηφιακή διακυβέρνηση θεσπίζεται η υποχρέωση της χρήσης των νέων τεχνολογιών από τους φορείς του δημοσίου τομέα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, για τις ανάγκες της λειτουργίας τους και την υποστήριξή τους στην παροχή υπηρεσιών σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα και σε νομικές οντότητες.

Πρέπει βέβαια να τονίσουμε ότι το Υπουργείο της Ψηφιακής Διακυβέρνησης δεν περιορίζεται μόνο στην εκπόνηση ή στην εφαρμογή διαδικασιών ψηφιακής διακυβέρνησης στο δημόσιο τομέα, αλλά έχει και τη σημαντική αρμοδιότητα του σχεδιασμού, της ανάπτυξης και της θέσης σε παραγωγική λειτουργία των Τομέων Πληροφορικής και Επικοινωνιών σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και τη μέριμνα για την παροχή των ηλεκτρονικών υπηρεσιών όχι μόνο στους πολίτες, αλλά και στις επιχειρήσεις. Μία αρμοδιότητα, η οποία εντάσσεται σε αυτά που αναφέραμε στο στάδιο της διαμόρφωσης της κυβερνητικής ατζέντας, όταν είδαμε πως οι προτάσεις του IOBE, για παράδειγμα, συνέδεσαν την ανάπτυξη και την προώθηση της ψηφιακής τεχνολογίας με αλλαγές στο οικονομικό και επιχειρησιακό περιβάλλον της χώρας. Τη διαδικασία των εφαρμογών, των συνεχών ελέγχων και των τροποποιήσεων, εάν αυτό κρίνεται αναγκαίο, έχει αναλάβει η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ), όπως αυτή οργανώθηκε με τα άρθρα 19 έως 28 του π.δ. 142/2017, η οποία μεταφέρθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης με το π.δ. 81/2019, και μετονομάστηκε σε Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης.

Για την ολιστική προσέγγιση της εφαρμογής τέτοιων οριζόντιων πολιτικών προσαρμογής της ελληνικής δημόσιας διοίκησης στα σύγχρονα δεδομένα, μπορεί κανείς να δει το «παλαιό» επιχειρησιακό πρόγραμμα «Πολιτεία» (2005-2007), το οποίο περιείχε επτά (7) υποπρογράμματα. Το αξιοσημείωτο σε αυτό το πρόγραμμα ήταν ότι τα νέα συστήματα οργάνωσης και διοίκησης που θα φέρουν τη νέα ηλεκτρονική και ψηφιακή τεχνολογία στο εσωτερικό της δημόσιας διοίκησης θα συνδυάζονται με την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων, όπως και με τη διαφάνεια και τις αξίες της χρηστής διακυβέρνησης. Μέσω της εφαρμογής των νέων συστημάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης επιδιώχθηκε η ενδυνάμωση της χρηστής διακυβέρνησης και της διαφάνειας με τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων και την καθιέρωση της κοινωνικής διαβούλευσης³³.

Το πρόβλημα είναι οι παράπλευρες απώλειες που δημιουργούνται από την εισαγωγή νέων τεχνολογιών. Αυτές δεν έχουν μόνο να κάνουν με την αντίδραση του ανθρώπινου προσωπικού που στελεχώνει τις δημόσιες υπηρεσίες στα νέα δεδομένα εργασίας που δημιουργούνται, αλλά και με το γεγονός πολλές υπηρεσίες να παραπέμπουν δικές τους εργασίες σε άλλες υπηρεσίες λόγω της τεχνογνωσίας που αυτές διαθέτουν. Συγκεκριμένο παράδειγμα είναι η δυνατότητα που παρέχεται από το άρθρο 27 του ν. 4727/2020 σε κάθε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί για τον εαυτό του ατομικά ή ως νόμιμος εκπρόσωπος νομικού προσώπου να μπορεί να εκδίδει ύστερα από την αυθεντικοποίηση του έγγραφα μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης (του άρθρου 52 του ν. 4635/2019). Αυτά τα έγγραφα θα πρέπει να γίνονται δεκτά σε όλους τους δημόσιους φορείς και σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες ως ηλεκτρονικά έγγραφα διακινούμενα με την χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) χωρίς να απαιτείται η ηλεκτρονική υπογραφή ή η ηλεκτρονική σφραγίδα οποιουδήποτε τύπου. Μία πραγματική διευκόλυνση των διοικητικών ψηφιακών και πληροφοριακών συστημάτων προς την πλευρά του πολίτη, η οποία όμως συναντά καθημερινά εμπόδια από άλλες υπηρεσίες του δημόσιου τομέα, που παραπέμπουν τους ενδιαφερόμενους πολίτες στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Και φυσικά δεν είναι άνευ σημασίας η ύπαρξη του κατάλληλου νομικού πλαισίου για την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας: όταν κάποιος υπογράφει χρησιμοποιώντας ψηφιακή υπογραφή, θα έλθει αντιμέτωπος με διάφορα ερωτήματα όπως, εάν έχει η δήλωση βούλησης νομική ισχύ. αν απαιτούνται από το νόμο κάποιες προϋποθέσεις, εάν μπορεί ένα τέτοιο ηλεκτρονικά

³³ Πανταζή, 2018, σ. 114-115.

υπογεγραμμένο έγγραφο να αποτελέσει αποδεικτικό μέσο ενώπιον δικαστηρίου³⁴ - όλα αυτά είναι θέματα που προκαλούν προβληματισμούς στο εσωτερικό της διοίκησης και στη σχέση της δημόσιας διοίκησης με τους πολίτες.

2.2.2. ΤΥΠΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Κατά καιρούς έχουν δοθεί πολλές σημασίες και έννοιες για το τι σημαίνει «πληροφοριακό σύστημα». Αυτό μπορεί να είναι ένα επιχειρησιακό σύστημα, το οποίο πραγματοποιείται με υπολογιστικά συστήματα, τεχνολογία πληροφορικής και διαδικτυακές εφαρμογές, και που ως στόχο και αποστολή έχει τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία και διαφύλαξη ή το διαμοιρασμό της «πληροφορίας» και των πληροφοριακών δεδομένων, που με την σειρά τους θα συντελέσουν στη λήψη των όποιων διοικητικών αποφάσεων³⁵. Αυτό το πληροφοριακό σύστημα πρέπει να είναι δομημένο κατά έναν τρόπο ώστε να διευκολύνει τις διοικητικές ενέργειες των υπαλλήλων για την αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως είναι η καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης στους κρατικούς φορείς. Το πληροφοριακό σύστημα τροφοδοτείται με δεδομένα και παράγει πληροφορίες, πληροφοριακό υλικό. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διακρίνουμε δύο διαφορετικά, αν και αλληλοσυμπληρούμενα πεδία: είναι διαφορετικό πράγμα η δομή και η λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων εντός της δημόσιας διοίκησης και είναι διαφορετικό πράγμα η εγκατάσταση «πλατφορμών» ηλεκτρονικής ή/και ψηφιακής διαβούλευσης και εξυπηρέτησης των πολιτών στις καθημερινές τους επαφές με το κράτος και τις δημόσιες υπηρεσίες. Για να μετουσιωθούν τα δεδομένα σε πληροφορίες, τις οποίες τόσο πολύ έχει ανάγκη ένας δημόσιος οργανισμός απαιτούνται δραστηριότητες όπως είναι η «είσοδος» (input), η «επεξεργασία» (processing), και η «έξοδος» (output). τα πληροφοριακά συστήματα περιλαμβάνουν και τη διαδικασία της «ανατροφοδότησης» (feedback), η οποία επιτρέπει τον έλεγχο και την αναθεώρηση του πληροφοριακού συστήματος στις διάφορες φάσεις της λειτουργίας του ώστε να μπορεί αυτό το σύστημα να βελτιωθεί ακόμα περισσότερο³⁶.

Η σύζευξη της ηλεκτρονικής με την ψηφιακή διακυβέρνηση λαμβάνει χώρα στο περιβάλλον των πληροφοριακών συστημάτων και διαθέτει και «εξωστρέφεια», παρά το

³⁴Μιχαηλίδου, 2000.

³⁵ Kenneth C. Laudon , Jane P. Laudon 2009 .

³⁶Μαυραγάκη, 2018.

γεγονός που αναφέραμε ότι είναι δύο διαφορετικά πράγματα οι εσωτερικές διοικητικές και ελεγκτικές διαδικασίες και οι σχέσεις των πολιτών με το κράτος για τη διεκπεραίωση των διαφόρων υποθέσεων τους. Η επικοινωνία των μελών ενός (δημόσιου) οργανισμού μπορεί πλέον να λαμβάνει χώρα μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων, αλλά και με την onlineτοποθέτηση δεδομένων σε ένα πληροφοριακό σύστημα, το οποίο μπορεί να διαχειρίζεται ένας superadmin. Το ψηφιακό περιβάλλον θα είναι αυτό που να παράγει, να διατηρεί και να επιτρέπει τη διακίνηση της υπηρεσιακής αλληλογραφίας, των διοικητικών πληροφοριών, ενώ σε ένα τέτοιο περιβάλλον μπορούν να εγκαθίστανται και να παρακολουθούνται οι νομικές βάσεις λειτουργίας ενός οργανισμού. Τα πληροφοριακά συστήματα μπορεί να αφορούν σε κάθε επίπεδο της δράσης ενός οργανισμού. Για παράδειγμα, έχουμε πληροφοριακά συστήματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, τα οποία είναι συστήματα στη βάση των οποίων μπορούμε να συλλέξουμε, να αποθηκεύσουμε, να χρησιμοποιήσουμε, να αναλύσουμε, να ανακτήσουμε, και να διανεμήσουμε πληροφορίες σχετικές με το ανθρώπινο δυναμικό ενός οργανισμού. Ένα τέτοιο σύστημα, όπως και κάθε σύστημα τέτοιου είδους, έχει τη δυνατότητα να προσφέρει βοήθεια στους υπαλλήλους για την εκπλήρωση των διοικητικών τους λειτουργιών, να δίνει πληροφορίες σε τρίτους (που μπορεί να είναι διευθυντικά στελέχη ή σύμβουλοι διοίκησης) ακόμα δε και σε εξωτερικούς φορείς του οργανισμού, σχετικά με το συγκεκριμένο αντικείμενο για το οποίο είναι σχεδιασμένο, αλλά και να υποστηρίζει στρατηγικές περαιτέρω ανάπτυξης και ανασχεδιασμού του οργανισμού.

Τα πληροφορικά συστήματα μπορούμε να τα κατατάξουμε σε διάφορα είδη, τύπους και κατηγορίες. Η πιο συνεπής κατηγοριοποίηση είναι αυτή που έχει να κάνει με το είδος της επεξεργασίας των δεδομένων που κάνουν αυτά. Έχουμε, λοιπόν, τα συστήματα επεξεργασίας δοσοληψιών (Transaction Processing Systems, TPS), που εφαρμόζονται στις ασχολίες «ρουτίνας» ενός οργανισμού ή μίας επιχείρησης, όπως είναι οι τραπεζικές συναλλαγές, τα συστήματα κρατήσεων θέσεων, τα ηλεκτρονικά συστήματα αγοράς προϊόντων, τα συστήματα μισθοδοσίας. Με τα συστήματα αυτά, ουσιαστικά, αυτοματοποιούνται διαδικασίες που επαναλαμβάνονται όπως είναι οι συνοπτικοί λογαριασμοί, η ταξινόμηση σε ομάδες (τιμολογίων), οι επεξεργασίες των δοσοληψιών³⁷.

Από την άλλη, τα συστήματα διαχείρισης πληροφοριών (Management Information Systems, MIS), είναι αυτά που παρέχουν όταν ζητηθεί συγκεντρωτικές πληροφορίες. Όταν μία οργάνωση ή ένας φορέας θέλει να έχει συγκεντρωτική κατάσταση εσόδων και εξόδων,

³⁷Ταταράκη, 2015, σ. 19-20.

των παραγγελιών και των πωλήσεων ή των ελέγχων, τότε αυτά είναι τα πλέον δόκιμα συστήματα. Τα συστήματα υποστήριξης αποφάσεων (Decision Support Systems, DSS), είναι αυτά τα συστήματα, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη λήψη των επιχειρηματικών αποφάσεων. Σε αυτό το επίπεδο, πραγματικά, συναντάμε μία ποικιλία συστημάτων, όπως είναι αυτά που είναι προσανατολισμένα στη γνώση (knowledge driven DSS), αυτά που είναι προσανατολισμένα στο μοντέλο (model driven DSS), κάνοντας χρήση και εφαρμογή προσομοιώσεων, αυτά που είναι προσανατολισμένα στην παροχή πληροφοριών μέσω επεξεργασίας εγγράφων (document driven DSS), αυτά που είναι προσανατολισμένα στα δεδομένα (data driven DSS), και τα οποία παρέχουν πληροφορίες μέσω της επεξεργασίας δεδομένων με μεθόδους όπως είναι η «εξόρυξη δεδομένων» (data mining) και η «άμεση αναλυτική επεξεργασία» (Online Analytical Processing, OLAP), αλλά και τα συστήματα υποστήριξης διευθυντικών στελεχών και τα συστήματα αυτοματισμού γραφείου³⁸.

Μία ακόμα υποδιαίρεση τυπολογίας των πληροφοριακών συστημάτων, που ενδιαφέρουν άμεσα και την παρούσα μελέτη, είναι τα οικονομικά πληροφοριακά συστήματα (Financial Information Systems, FIS), τα οποία ασχολούνται με τις οικονομικές διαδικασίες ενός οργανισμού ή μίας επιχείρησης όπως είναι η γενική λογιστική, ο προϋπολογισμός, η χρηματική διαχείριση, ο έλεγχος αποθεμάτων, και η μισθοδοσία προσωπικού. Όλα αυτά τα επιμέρους υποσυστήματα στην ουσία αλληλοεπιδρούν και ανταλλάσσουν δεδομένα και πληροφορίες³⁹.

Καταλαβαίνει κανείς ότι η επιλογή χρήσης και εφαρμογής ενός πληροφοριακού συστήματος είναι μία σύνθετη διαδικασία, η οποία σχετίζεται άμεσα με το είδος της δραστηριότητας του δημόσιου οργανισμού ή της επιμέρους οργανωτικής μονάδας. Έχει συγκεκριμένη λειτουργία και στόχευση.

2.2.3. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

«Τα πληροφοριακά συστήματα είναι σαν το νευρικό σύστημα ενός οργανισμού, με νευρώνες που εκτείνονται και υποστηρίζουν κάθε ένα των οργάνων και των μυών. Εξαιτίας του ότι τα πληροφοριακά συστήματα είναι δεσπόζουσας σημασίας για την επιτυχία και τον

³⁸Μητάκος, 2015, σ. 51-53.

³⁹Χαραμής, 2002, σ. 15.

στρατηγικό ανταγωνισμό, οι οργανισμοί καταστρώνουν ένα στρατηγικό σχέδιο για να παρέχουν ένα οδικό χάρτη ο οποίος θα καταγράφει την πορεία που θα ακολουθηθεί»⁴⁰.

Τα πληροφοριακά συστήματα έχουν τη δυνατότητα και είναι σχεδιασμένα για να προσφέρουν στους φορείς που τα χρησιμοποιούν ταχύτατη και ακριβή επεξεργασία δεδομένων, μεγάλη και ασφαλή ικανότητα αποθήκευσης και επεξεργασίας, καλύτερο συντονισμό μεταξύ ομάδων, τομέων και υπηρεσιών, στρατηγικό σχεδιασμό, ελεγκτική ακρίβεια και δυνατότητες λήψης σύνθετων και πολύπλοκων αποφάσεων.

Ειδικότερα, όσον αφορά τη δημοσιονομική διαχείριση ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα δημοσιονομικής πολιτικής έχει ως κύριες επιχειρησιακές-λειτουργικές περιοχές την κατάρτιση προϋπολογισμού, την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, τον ταμειακό προγραμματισμό, τους δημοσιονομικούς ελέγχους, τη λογιστικοποίηση εισπράξεων και πληρωμών, τις εγγυήσεις δανείων. Βασικό ρόλο στη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος διαδραματίζει το σύστημα Διαχείρισης Δημόσιου Τομέα (Public Sector Management), το οποίο ενσωματώνει τα υποσυστήματα των διαδικασιών της Λογιστικής, του Δημοσιονομικού Ελέγχου, του Προϋπολογισμού, του Θησαυροφυλακίου⁴¹.

Το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα καλείται να εισάγει και να επεξεργάζεται στοιχεία και πληροφορίες από άλλα πληροφοριακά συστήματα, όπως είναι τα στοιχεία που προέρχονται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΤΑΧΙΣ), από την Τράπεζα της Ελλάδος, από το Υπουργείο Ανάπτυξης, τις Εμπορικές Τράπεζες, την Ενιαία Αρχή Πληρωμής, τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους, τη ΔΙΑΥΓΕΙΑ.

Ο σχεδιασμός ενός πληροφοριακού συστήματος είναι και η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων που αυτό μπορεί να έχει. Κατά συνέπεια, ο φορέας (ή ο ανάδοχος) που επιθυμεί ή σκοπεύει να σχεδιάσει ένα πληροφοριακό σύστημα οποιασδήποτε λειτουργικότητας, πολύ δε περισσότερο στο πεδίο της δημοσιονομικής διαχείρισης και των δημοσιονομικών ελέγχων, καλείται να αναπτύξει ένα ενοποιημένο περιβάλλον, όπου οι χρήστες θα έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε όλες τις εφαρμογές από ένα κεντρικό σημείο, θα μπορούν να μεταβαίνουν «διάφανα» σε επιμέρους λειτουργίες των διαφορετικών εφαρμογών, χωρίς να υπάρχει η ανάγκη να καταχωρούν εκ νέου τα αναγνωριστικά τους

⁴⁰ Wallace,2014, σελ. 634

⁴¹Μακρόπουλος και Οικονόμου, 2018, σ. 70εξ.

στοιχεία, όλες οι εφαρμογές, οι παρεχόμενες λειτουργίες και οι πληροφορίες θα είναι προσανατολισμένες στις ανάγκες του χρήστη, οπότε θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές ομάδες χρηστών και οι διαφορετικές κατηγορίες ελέγχου και υπο-ελέγχου, όπως και η δυνατότητα παράλληλης εκτέλεσης πολλαπλών εργασιών. Οι απαιτήσεις προς τον (όποιον) ανάδοχο αφορούν και στη συνέπεια της εμφάνισης του πληροφοριακού συστήματος, στην αξιοπιστία του, δηλαδή στην πεποίθηση του χρήστη ότι οι ενέργειες που εκτελεί διεκπεραιώνονται με επιτυχία, ότι οι πληροφορίες είναι ακριβείς και επικαιροποιημένες, ότι το σύστημα θα περιλαμβάνει λειτουργίες υποστήριξης και βοήθειας των χρηστών (με επιλογές βοήθειας), και ότι κατά την χρήση του συστήματος, ο χρήστης θα πρέπει να διεκπεραιώνει τις εργασίες του, χωρίς να αντιλαμβάνεται τεχνικές λεπτομέρειες ή εσωτερικές διεργασίες του συστήματος (διαφάνεια)⁴².

Μία άλλη εξίσου βασική παράμετρος για τον σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος είναι ο σαφής προσδιορισμός και η τυποποίηση των διαδικασιών. Η ορθή και ακριβής τεκμηρίωση είναι ο «οδικός χάρτης» ενός οργανισμού, διότι αποθηκεύει και ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός αντιμετωπίζει και επιλύει τα προβλήματα. Η τυποποίηση των επαναλαμβανόμενων διαδικασιών είναι μία λειτουργία, την οποία μπορεί να καταγράψει και να αποτυπώσει το πληροφοριακό σύστημα, όμως απαιτεί τη λήψη των ορθών και επικαιροποιημένων δεδομένων, αλλιώς ο μηχανισμός θα καταγράψει λάθος διαδικασίες. Κατά συνέπεια, αυτό που πρέπει να προηγείται είναι η εκ μέρους του προσωπικού τυποποίηση των διαδικασιών, για να μπορέσει στη συνέχεια το λειτουργικό σύστημα να την αποθηκεύσει⁴³.

2.2.4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα δούμε πως το θέμα της εγκατάστασης των πληροφοριακών συστημάτων στην ελληνική δημόσια διοίκηση έρχεται να συνδεθεί με ένα νέο μοντέλο οργάνωσης της ίδιας της δημόσιας διοίκησης. Αυτό το νέο μοντέλο της δημόσιας διοίκησης, είναι αυτό που συμβάλλει στην αποτελεσματική λειτουργία των (δημόσιων) οργανισμών,

⁴² Διακήρυξη Ηλεκτρονικού Ανοικτού Διαγωνισμού, 2016, σ. 68-69.

⁴³Μαυραγάκη, 2018, σ. 41.

αλλά και στην προώθηση της διαφάνειας. Η εκτίμηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας ενός πληροφοριακού συστήματος συναρτάται με το γενικότερο μοντέλο της δημόσιας διοίκησης, εφόσον μιλάμε για δημόσιους οργανισμούς, που αναπτύσσεται και προωθείται.

Σύντομα έγινε κατανοητό ότι η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης δεν μπορεί να επιτευχθεί με πρόσθετες νομικές ρυθμίσεις και λειτουργικές παρεμβάσεις, διότι, κακά τα ψέματα, οι βασικές παθογένειες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης δεν ήταν «μονοπώλιο» της Ελλάδας. Και στις άλλες χώρες *grossomodo* αντιμετώπιζαν και αντιμετωπίζουν ανάλογα προβλήματα, ειδικά μετά τη διεύρυνση της Ε.Ε. Η απάντηση ήλθε με την εισαγωγή του προτύπου της «Διαδικτυακής Κοινοτικής Διακυβέρνησης» (Networked Community Governance), που βασίζεται στη διαδικτυακή διαβούλευση και συνέργια μεταξύ της δημόσιας διοίκησης (και αυτοδιοίκησης), της αγοράς και της κοινωνίας των πολιτών⁴⁴.

Μία άλλη παραλλαγή του σχετικού αυτού μοντέλου είναι η «Διαδραστική Διακυβέρνηση» (Interactive Governance), που είναι μία προσπάθεια αντιμετώπισης της πολυπλοκότητας των καθημερινών, δυσεπίλυτων προβλημάτων μέσα στο πλαίσιο μίας διακυβέρνησης, η οποία ολοένα και περισσότερο θα αποσκοπεί στην αναμόρφωση του κράτους, εισάγοντας τις δικές της αξίες και τη δική της ηθική στη δημόσια σφαίρα και αποσυνδέοντας τη δημόσια διοίκηση από τον βαρύ διοικητικό χρόνο της παραδοσιακής γραφειοκρατίας⁴⁵. Όπως μπορεί εύκολα να καταλάβει κανείς η τεχνική βάση αυτών των νέων διοικητικών μοντέλων δεν μπορεί παρά να είναι η ολοένα και μεγαλύτερη πληροφοριακή διασύνδεση κράτους και πολίτη.

Σε αυτή τη συζήτηση αναπόφευκτα μπαίνει και το θέμα της ανάγκης για μεγαλύτερη διαφάνεια στις αποφάσεις της δημόσιας διοίκησης, το οποίο θα δούμε σε επόμενο κεφάλαιο αναλυτικά. Στην παρούσα φάση αρκεί να τονίσουμε ότι το νέο μοντέλο της διαδικτυακής διακυβέρνησης δεν μπορεί να απομονωθεί λειτουργικά και αξιακά από την ανάγκη για προάσπιση της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση. Και αυτό, διότι οι πολίτες στο πρότυπο της νέας δημόσιας υπηρεσίας δεν θεωρούνται ότι είναι «δέσμιοι» της γραφειοκρατικής εξειδίκευσης, αλλά βέβαια ούτε θεωρούνται ως απλά «πελάτες»- καταναλωτές μίας οιονεί ιδιωτικής αγοράς κατανάλωσης δημόσιων αγαθών. Μέσω της καθιέρωσης μηχανισμών

⁴⁴Τσιβάκου, 2013, σ. 249.

⁴⁵Τσιβάκου, 2013, σ. 253.

διαβούλευσης και ψηφιακής διασύνδεσης του κράτους με τον πολίτη επιχειρείται η ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών. Η ιστορική περίοδος μίας «διακυβέρνησης χωρίς διοίκηση» δείχνει τη μετάβαση από μία απλή, τυπική διαβούλευση σε μία διαδικασία συμμετοχικής διακυβέρνησης (participative governance). Το κράτος καλείται να επικοινωνεί συνεχώς με τους πολίτες και τους θεσμούς της κοινωνίας, διότι οι δομές της διοίκησης εξαρτώνται περισσότερο από αυτούς για την επίτευξη των σκοπών τους, καθώς έχει αυξηθεί η συνθετότητα των προτιμήσεων που διαρκώς αντιμετωπίζει η δημόσια διοίκηση⁴⁶. Πώς θα μπορεί, λοιπόν, να εξυπηρετηθεί αυτή η ανάγκη, εάν όχι από την εγκατάσταση και άριστη λειτουργία μίας ψηφιακής (και επικοινωνιακής) δημόσιας διοίκησης;

Είμαστε πλέον σε μία εποχή όπου η δράση της διοίκησης δεν επικεντρώνεται σε μονομερείς πράξεις της κεντρικής κυβέρνησης. Το διοικητικό «κέντρο» μπορεί να εισηγηθεί ή να περάσει ένα νόμο, όμως θα πρέπει να διαδράσει με την τοπική και την αποκεντρωμένη διοίκηση, με την κοινωνία των πολιτών, την ιδιωτική οικονομία, οπότε δεν έχουμε ενώπιον μας μία φορά της διοικητικής δράσης «top-down», αλλά το διοικητικό αποτέλεσμα είναι αυτό που προκύπτει μέσα από τη συσχέτιση και τον συνδυασμό δράσεων πολλών φορέων, εντός και εκτός της κυβέρνησης. Η κεντρική κυβέρνηση δεν είναι πλέον η κυρίαρχη, δεν υπάρχει ένα «υπερβατικά διοικητικό» κέντρο αποφάσεως, απ' όπου εκπορεύονται οι διοικητικές δράσεις, αλλά υπάρχει μία πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διότι ζούμε σε κοινωνίες αποκεντρωμένες και διαφοροποιημένες στις ανάγκες και στα αιτήματά τους⁴⁷. Αυτές οι προϋποθέσεις δείχνουν ότι πλέον η έννοια της αποτελεσματικότητας έχει «αλλάξει» στο νέο διοικητικό περιβάλλον.

Καθώς το μοντέλο της δημόσιας διοίκησης προσαρμόζεται στον τρόπο λειτουργίας και στις ανάγκες μίας ολοένα και πιο διαφοροποιημένης και πολυσύνθετης κοινωνικής πραγματικότητας, είναι φυσικό επόμενο να κυριαρχεί το αίτημα της διαφάνειας σε όλες τις διοικητικές πράξεις, διότι αυτό είναι που ενδιαφέρει την κοινωνική πραγματικότητα. Το διαδίκτυο και τα πληροφοριακά συστήματα που το χρησιμοποιούν είναι η βάση αυτής της διαδικασίας, που όμως ανοίγουν μία ευρεία συζήτηση σχετικά με τον έλεγχο και τη ρύθμιση αυτών των κεντρικών συστημάτων. Προκύπτει το μεγάλο πρόβλημα της «αυτό-διακυβέρνησης» σε ένα τέτοιο περιβάλλον πληροφοριακής επικοινωνίας, καθώς οι ομάδες

⁴⁶ Μιχαλόπουλος, 2018, σ. 169.

⁴⁷ Rhodes, 1996, σ. 657.

και οι φορείς που θα έχουν την ευθύνη της λειτουργίας αυτού του περιβάλλοντος, δεν έχουν την «κεντρική» και συνεπή προς την παλαιά διοίκηση ρυθμιστική συμπεριφορά⁴⁸.

Η εμπλοκή πολλών φορέων στη διαμόρφωση της δημόσιας πολιτικής προϋποθέτει τη δικτυακή οργάνωση και τις νέες τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών. Ένας από τους λόγους για τους οποίους γίνεται συζήτηση για συστήματα «προσαρμοσμένα» στο νέο μοντέλο της διακυβέρνησης, είναι διότι υπάρχει μία ριζική αναθεώρηση του τι σημαίνει ακριβώς «παραγωγή δημόσιας πολιτικής» και «παροχή δημόσιων υπηρεσιών». Η παραγωγή της δημόσιας πολιτικής είναι μία συνεχής διαδικασία διαπραγμάτευσης σε κάθε στάδιο. Δεν είναι, όπως είπαμε, προνόμιο ή «μονοπώλιο» των εχόντων την εξουσία να λαμβάνουν τις αποφάσεις (policy planners, top decision-makers)· αυτό παράγει ένα αποτέλεσμα το οποίο είναι πολύ ενδιαφέρον, καθώς η παροχή των δημόσιων υπηρεσιών δεν μπορεί να διαχωρίζεται πλέον από τον σχεδιασμό των δημόσιων υπηρεσιών (όπως γινόταν στο παλαιότερο New Public Management). Πλέον το κάθε ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα σχεδιάζεται για να είναι ανοικτό σε συνεχείς και αδιάλειπτες (seamless) και «συμμετοχικές» (joined-up) διαδικασίες⁴⁹. Εάν αυτό συμβαίνει μέσα στα πλαίσια λειτουργίας μίας δημόσιας υπηρεσίας ή ενός δημόσιου οργανισμού, αυτή η συνεχής και «συμμετοχική» διαλειτουργικότητα θα πρέπει να είναι εκ των ουκ άνευ για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος.

Ο τρόπος της αποτελεσματικής επικοινωνίας και, εν τέλει, της διάδρασης μεταξύ του κράτους και του πολίτη είναι το αποτέλεσμα μίας «δέσμης» πολιτικών δημόσιας διοίκησης, που προκύπτουν από το νέο ή τα νέα μοντέλα δημόσιας διοίκησης που τείνουν να εφαρμοστούν. Μία επιμέρους πολιτική από αυτή τη «δέσμη» είναι και ο σχεδιασμός και η εγκατάσταση ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων. Σκοπός είναι η καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και η ανάπτυξη μηχανισμών και ελέγχων της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση. Όπως κάθε δημόσια πολιτική έτσι και αυτή δεν μπορεί παρά να ακολουθεί τα συγκεκριμένα στάδια του «κύκλου της δημόσιας πολιτικής». Αυτή η δημόσια πολιτική περνά μέσα από τα διαφορετικά στάδια ενός «κύκλου ανάπτυξης», τα οποία μπορούμε να προσδιορίσουμε ως 1. Συγκρότηση της κυβερνητικής ατζέντας (agenda setting), 2. Διαμόρφωση πολιτικής (policy formulation), 3. Λήψη αποφάσεων (Decision making), 4. Υλοποίηση ή εφαρμογή πολιτικής (Policy implementation), και 5. Αξιολόγηση πολιτικής

⁴⁸Μήτρου, 2005, σ. 79.

⁴⁹Bovaird, 2005.

(Policy evaluation)⁵⁰. Στην περίπτωση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και των νέων τεχνολογιών στην ελληνική δημόσια διοίκηση παρατηρείται το φαινόμενο της διαδικασίας της «μεταφοράς πολιτικής» (policy transfer), δηλαδή του τρόπου που οι πολιτικοί δρώντες και αποφασίζοντες σε μία χώρα αντλούν ιδέες και σχέδια από τις πολιτικές και τα διοικητικά παραδείγματα που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες. Αυτή η «μεταφορά πολιτικής» αναπόφευκτα συμβαίνει στην Ελλάδα, διότι η χώρα είναι ενταγμένη σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο αναφοράς σχετικά με τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις, οπότε κάθε φορά καλείται να «προσαρμόσει» τις διεθνείς απαιτήσεις στο εσωτερικό πολιτικό και διοικητικό περιβάλλον⁵¹.

Στον κύκλο ανάπτυξης αυτής της δημόσιας πολιτικής μπορεί ήδη να επισημάνει κανείς το βήμα [1] της συγκρότησης της κυβερνητικής ατζέντας που έχει να κάνει με το ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς και τα αιτήματα ή τις ανάγκες των ίδιων των πολιτών. Επίσης, σημαντικό είναι και το βήμα [4] που έχει να κάνει με την υλοποίηση ή την εφαρμογή αυτής της πολιτικής. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι ψηφιακά εγγράμματοι πολίτες απαιτούν από τη δημόσια διοίκηση μία δημόσια πολιτική, η οποία να βασίζεται σε ένα άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό, το οποίο θα κληθεί να χειριστεί τα «εσωτερικά» πληροφοριακά συστήματα (Back Office), αλλά και την ύπαρξη τεχνολογιών πληροφορικής, οι οποίες θα διασφαλίζουν τη «διαλειτουργικότητα» (Interoperability) και την επαναχρησιμοποίηση αυτών των συστημάτων (Reusability). Ας δούμε, λοιπόν, ποια είναι τα βήματα εξέλιξης και διαμόρφωσης αυτής της δημόσιας πολιτικής, σε κεντρικό επίπεδο, στην Ελλάδα σήμερα.

2.2.5. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Τα πληροφοριακά συστήματα είναι βάση αλλά και απόρροια της ηλεκτρονικής και εν συνεχεία της ψηφιακής διακυβέρνησης. Δεν είναι δυνατό να υπάρχουν ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα χωρίς το πλαίσιο μία ηλεκτρονικής και μίας ψηφιακής διακυβέρνησης. Καθώς βασικός σκοπός της δημόσιας πολιτικής είναι η προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, αλλά και η διασφάλιση της διαφάνειας των διοικητικών διαδικασιών, τότε η χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και

⁵⁰ Λαδής και Νταλάκου, 2016, σ. 24.

⁵¹ Dolowitz and Marsh, 1996, σ. 344.

Επικοινωνιών διαμορφώνει μία «γνωσιακή διακυβέρνηση» (knowledge-based government). Αυτό που μας ενδιαφέρει στην παρούσα εργασία είναι η επίδραση αυτών των ΤΠΕ στις ενέργειες της κυβέρνησης, που μπορούν να ξεκινούν από τη δημιουργία ενός εσωτερικού διαδικτυακού περιβάλλοντος μέχρι τη δημιουργία νέων διοικητικών πρακτικών. Αυτό είναι το e-government που έχει διαμορφώσει, ήδη από τη δεκαετία του 2000 στην Ελλάδα, το δικό του επιχειρησιακό περιβάλλον με μία νέα «πληροφοριακή πειθαρχία» (information discipline). Οι κυβερνήσεις έχοντας συνείδηση του νέου τους ρόλου, ασχολούνται ολοένα και περισσότερο με την ποιότητα, την ακρίβεια και την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που κατέχουν, όπως και με την ανάγκη η διαχείριση αυτών των πληροφοριακών δεδομένων να είναι ακέραιη και να προσφέρει ανοιχτή πρόσβαση σε όλους τους φορείς του κράτους που θέλουν να την έχουν για την πραγματοποίηση των εργασιών τους⁵².

Ο σχεδιασμός των πληροφοριακών συστημάτων πρέπει να ακολουθεί αυτές τις βασικές αρχές για να είναι αποτελεσματικά. Οι νέες τεχνολογίες όμως απαιτούν και κάτι ακόμα. Με την ταχύτητα των διαδικασιών και το εύρος της αποθήκευσης των δεδομένων «προκαλούν» τις δημόσιες υπηρεσίες να υπερβούν τα «χάσματα» και τις «αποστάσεις» ανάμεσα στις υπηρεσιακές μονάδες και να ανταποκριθούν στις ανάγκες των πολιτών. Ειδικά στις περιπτώσεις ενός «χαοτικού περιβάλλοντος», το οποίο χαρακτηρίζεται από πολύ γρήγορες και αναπάντεχες μεταβολές των συνθηκών δράσης, οι δημόσιες υπηρεσίες χωρίς τα αναγκαία πληροφοριακά συστήματα χάνουν τη δυνατότητα ανταπόκρισής τους σε αυτές τις αναπάντεχες και απροσδόκητες μεταβολές⁵³. Το αποτέλεσμα είναι η απώλεια της νομιμότητας και της αίσθησης κυριαρχίας της κάθε κυβέρνησης. Οι εκτεταμένες φοροδιαφυγές και η κρίση του δημοσιονομικού συστήματος, όπως ήταν αυτή που σημειώθηκε στην Ελλάδα στην περίοδο 2009-2010, ήταν μία ραγδαία και απροσδόκητη ή αιφνίδια μεταβολή των συνθηκών και του πλαισίου λειτουργίας αυτού του περιβάλλοντος, που ως τέτοια απείλησε τη δημοκρατική νομιμότητα της ίδιας της διακυβέρνησης και του πολιτικού συστήματος (ανάλογες κρίσεις παρουσιάζονται ως παραδείγματα στην περίπτωση των υγειονομικών κρίσεων). Τα πληροφοριακά συστήματα, λοιπόν, και οι νέες τεχνολογίες δείχνουν ότι προσφέρουν τις δυνατότητες ελέγχου αυτής της αστάθειας και της απειλής.

Σε ένα περισσότερο πρακτικό επίπεδο εφαρμογών αυτό που απαιτείται για την επιτυχημένη εφαρμογή εργαλείων ηλεκτρονικής και ψηφιακής διακυβέρνησης είναι η

⁵²Brown, 2005.

⁵³ Brewer, Neubauer & Geiselhart, 2006, σ. 47.

πληροφορία που καλείται η δημόσια υπηρεσία να αποθηκεύσει, να μεταφέρει, να διαχειριστεί και να προφυλάξει, ο σχεδιασμός της τεχνολογικής εφαρμογής που πρέπει να λαμβάνει χώρα σε κεντρικό επίπεδο και να «αποκεντρώνεται» ή να διαχέεται περιφερειακά, οι διαδικασίες μέσω των οποίων τα αποτελέσματα θα αποστέλλονται από τις μονάδες στον κεντρικό διαχειριστή, τα αντικείμενα και οι αξίες των πληροφοριακών συστημάτων, η παρουσία ενός δικτύου και εφαρμογών hardware και software, ένας τρόπος διαχείρισης και ελέγχου αυτών των συστημάτων, αλλά και οι άλλες, ενδεχομένως εναλλακτικές πηγές υλικού⁵⁴.

2.3 ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

2.3.1.ΧΡΗΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Στην εθνική έννομη τάξη η συνειδητοποίηση του προβλήματος της διαφάνειας στην ελληνική δημόσια διοίκηση αποτυπώνεται χαρακτηριστικά στον πρόσφατο ν. 4270/2014«Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», .και ειδικά στην αιτιολογική του έκθεση που τον συνοδεύει. Συγκεκριμένα στο άρθρο 33 του συγκεκριμένου νόμου ανάμεσα στην αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας, και την αρχή της ειλικρίνειας ως γενικές αρχές για τη διαχείριση των δημοσιονομικών της Γενικής Κυβέρνησης υπάρχει και η αρχή της διαφάνειας, που αποσκοπεί στο να αναδειξει μία αποτελεσματική διαχείριση και να προλάβει ή και να καταπολεμήσει την εμφάνιση φαινομένων παρατυπιών και διαφθοράς, καθιστώντας εφικτό έναν αποτελεσματικό δημοσιονομικό έλεγχο⁵⁵. Παρατηρεί κανείς ότι η αρχή της διαφάνειας δεν συνδέεται μόνο με την καταπολέμηση, κατά το δυνατόν, των φαινομένων των παρατυπιών και της διαφθοράς, αλλά και με την προσπάθεια της διοίκησης για έναν αποτελεσματικότερο μηχανισμό των δημοσιονομικών ελέγχων. Η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διοίκησης συναρτάται, και αποτυπώνεται αυτό στον εν λόγω νόμο, με την αρχή της οικονομικότητας, με την αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας, σύμφωνα με την οποία η κυβέρνηση οφείλει να λογοδοτεί στη Βουλή για τη δημοσιονομική διαχείριση, αλλά και με την αρχή της διαφάνειας

⁵⁴Heeks, 2005, σ. 56.

⁵⁵ Αιτιολογική Έκθεση ν. 4270/2017.

που τόση σημασία έχει για την καταπολέμηση των φαινομένων της διαφθοράς και της διαπλοκής.

Πέρα από την αρχή της αποτελεσματικότητας και της οικονομικότητας, η αρχή της διαφάνειας θα αποτελέσει σχεδόν ένα επαναληπτικό «μοτίβο» που θα επικαλείται η διοίκηση όταν θέλει να εισάγει νέες διατάξεις, με κίνδυνο μερικές φορές αυτή η συνεχιζόμενη επίκληση να απλοποιεί πολύ την συγκεκριμένη έννοια. Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4337/2015 «Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων», και αναφορικά με την κατάργηση του προληπτικού ελέγχου των δαπανών του κράτους, δηλώνεται ότι αυτή η τροποποίηση εντάσσεται σε μία γενικότερη μεταβολή παραδείγματος στον χώρο των ελέγχων των δημόσιων δαπανών και αποσκοπεί στη γενικότερη αποτελεσματικότητα, αλλά και στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας των οργάνων εκείνων που είναι επιφορτισμένα με τη διενέργεια των πληρωμών⁵⁶.

2.3.2.ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όπως είναι γνωστό το θέμα της διαφάνειας στο κράτος και στην κυβέρνηση είναι ένα από τα μείζονα θέματα κοινού ενδιαφέροντος σε παγκόσμιο επίπεδο. Διεθνείς οργανισμοί και θεσμοί ασχολούνται καθημερινά με τη ρύθμιση αυτού του προβλήματος. Αποτελεί μία γενικότερη παραδοχή ότι η διαφθορά είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες κυβερνήσεις, είτε είναι αυταρχικές είτε είναι δημοκρατικές. Η διαφθορά είναι αυτή που οδηγεί σε λανθασμένες δημόσιες πολιτικές και υπονομεύει την ικανότητα των δημόσιων διοικήσεων να εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Η απάντηση των δημόσιων διοικήσεων σε όλο τον κόσμο είναι η λήψη μέτρων για την ενίσχυση της δημόσιας ακεραιότητας και της πληροφόρησης του κοινού.

Η πολυπλοκότητα του φαινομένου της διαφθοράς είναι ευρεία και επεκτείνεται σε όλα τα επίπεδα και όχι μόνο σε αυτό της δωροδοκίας. Η εμπορία επιρροής, η υπεξαίρεση δημόσιας περιουσίας, η εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών, η κατάχρηση θέσης, είναι κάποια από τα χαρακτηριστικά αυτής της διαφθοράς. Στη Σύσταση του ΟΟΣΑ για τη Δημόσια Ακεραιότητα (2017), είναι χαρακτηριστικό ότι συναντά κανείς συνεχείς αναφορές στην πληροφορία και στον τρόπο διάχυσης και ελέγχου αυτής. Όταν κάνουμε λόγο για

⁵⁶ Αιτιολογική Έκθεση ν. 4337/2015.

πληροφορία, αναπόφευκτα φθάνουμε και στον σχεδιασμό των πληροφοριακών συστημάτων. Αναφέρεται ότι θα πρέπει να προάγονται μηχανισμοί συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων οργάνων, φορέων και αξιωματούχων, ότι θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα εποπτικά όργανα, οι ρυθμιστικές αρχές και τα δικαστήρια μπορούν να ανταποκρίνονται σε πληροφορίες για εικαζόμενα αδικήματα, ότι θα διασφαλίζεται η ανοιχτή διακυβέρνηση και η εξασφάλιση της πρόσβασης σε πληροφορίες. Οι λόγοι της αύξησης της διαφθοράς, και κατά συνέπεια της ανάγκης για την καταπολέμησή της μέσω της διαφάνειας, έχουν μελετηθεί και αναλυθεί.

Η έμφαση του ΟΟΣΑ και των διεθνών θεσμών (Παγκόσμια Τράπεζα) στον έλεγχο και τη διαχείριση της πληροφορίας, που τελικά μας ανάγει στον σχεδιασμό πληροφοριακών συστημάτων, είναι μία σημαντική προσπάθεια, που όμως έχει τελικά περιορισμένη αποτελεσματικότητα σε έναν ενοποιημένο και παγκοσμιοποιημένο χώρο, στον οποίον ευνοούνται η ανάπτυξη τραπεζικών δραστηριοτήτων, η λειτουργία δικηγορικών γραφείων, και πολλών άλλων οργανισμών που ως σκοπό τους έχουν τη διευκόλυνση της μεταβίβασης των παρανόμως κτηθέντων χρημάτων. Υπάρχει μία συνεχώς αυξανόμενη προσφορά από την πλευρά των ατόμων που ενδιαφέρον να αποκρύψουν ή να επενδύσουν τα χρήματά τους στο εξωτερικό. Είναι μία αυξανόμενη προσφορά, η οποία συνδυάζεται με την αύξηση της ζήτησης για τέτοιου είδους κεφάλαια. Στη σημερινή περίοδο της παγκοσμιοποίησης το εγχώριο κεφάλαιο φυλάσσεται σε εξωχώριες δικαιοδοσίες, προκειμένου ο κάτοχός του να επωφεληθεί από τη χαμηλότερη φορολογία και την καλύτερη προστασία της περιουσίας, όμως στη συνέχεια αυτό επενδύεται στην χώρα της προέλευσης, με τον τρόπο και τη μεταμπίεση της ξένης επένδυσης⁵⁷. Καταλαβαίνει κανείς ότι σε έναν τέτοιο παγκοσμιοποιημένο «κύκλο διαφθοράς» και παράνομων ροών, οι δημοσιονομικοί μηχανισμοί ελέγχου έχουν εκ των πραγμάτων περιορισμένες δυνατότητες, πολύ δε περισσότερο όταν στερούνται την αναγκαία πληροφοριακή διασύνδεση.

Τα παραπάνω έχουν τη δική τους ιδιαίτερη σημασία. Το πρόβλημα της διαφθοράς δεν είναι ένα διαχειριστικό πρόβλημα, αλλά είναι ουσιαστικά δομικό, θα έλεγε κανείς συστημικό. Η ανάπτυξη και ο σχεδιασμός ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων για τις δημόσιες υπηρεσίες και τους δημόσιους φορείς είναι ένας θετικός σχεδιασμός, όμως «περιορίζει» το εύρος του προβλήματος στον τρόπο λειτουργίας και ελέγχων του δημόσιου. Προϋποτίθεται ότι η διαφθορά είναι ίδιον της λειτουργίας του δημόσιου, οπότε ως αποτελεσματική μέθοδο

⁵⁷Milanovic, 2020, σ. 222.

για την εξάλειψή της θα είναι η δραστική περικοπή του δημοσίου. Είναι ένα διαφορετικό επίπεδο ανάλυσης να θεωρηθεί ότι οι μηχανισμοί του δημοσίου υπολειτουργούν και χρειάζονται τη βοήθεια των πληροφοριακών συστημάτων, και είναι άλλο επίπεδο συζήτησης να θεωρεί κανείς ότι μόνο μέσω αυτών των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων θα είναι δυνατόν να καταπολεμηθούν συστημικά και δομικά προβλήματα⁵⁸.

Και εάν αυτή είναι η εικόνα στο διεθνές περιβάλλον, η κατάσταση στην Ελλάδα, με όλες τις παθολογίες που περιγράψαμε δεν είναι καλύτερη. Στην ετήσια έκθεση της Διεθνούς Διαφάνειας (2018) η κατάσταση στην Ελλάδα βαίνει επιδεινούμενη: πλέον η χώρα κατατάσσεται στην 67^η θέση παγκοσμίως⁵⁹. Η πολυπλοκότητα των δημοσίων διαδικασιών και η επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ των πολλών δημόσιων φορέων, είναι μερικοί από τους βασικούς λόγους προβληματισμού, που ήδη έχουν επισημάνει και οι διεθνείς οργανισμοί.

2.3.3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΧΡΗΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Ο συνδυασμός των παραπάνω επιχειρημάτων μας δείχνει, αν μη τι άλλο, ότι για την ελληνική νομοθετική εξουσία η αρχή της διαφάνειας διαδραματίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο, ειδικά στα θέματα των δημοσιονομικών ελέγχων. Τα έργα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) είναι αυτά που, ανάμεσα στα άλλα, καλούνται να υλοποιήσουν τη βασική αυτή αρχή. Ένας ενιαίος σχεδιασμός των ΤΠΕ θα είναι αυτός που θα εξοικονομήσει δημόσιους πόρους και ανθρώπινο δυναμικό και θα ενισχύσει τη διαφάνεια των προμηθειών του δημοσίου, καθώς και τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των δημόσιων δαπανών. Οι υποδομές και οι σχεδιασμοί αυτοί σχετίζονται αναπόφευκτα με την υιοθέτηση του προϋπολογισμού προγραμμάτων, με την εναρμόνιση των λογιστικών προτύπων του δημόσιου τομέα, με την τυποποίηση και την ενιαία χρήση των δημόσιων λογαριασμών, με τους αποτελεσματικούς δημοσιονομικούς ελέγχους, με τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της υλοποίησης του προϋπολογισμού και των μηνιαίων επιδόσεων στο διαδίκτυο, με την ενσωμάτωση της διαδικασίας της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της διαφάνειας και της λογοδοσίας⁶⁰.

⁵⁸Τριανταφυλλίδου, 2019.

⁵⁹«Η Ελλάδα «πέφτει» 8 θέσεις στον δείκτη διαφθοράς», online.

⁶⁰Μακρόπουλος και Οικονόμου, 2018.

Ο λειτουργικός σχεδιασμός των πληροφοριακών συστημάτων με την αρχή της διαφάνειας υπάρχει αυτή την στιγμή και το πιο γνωστό παράδειγμα μίας τέτοιας εφαρμογής είναι το πληροφοριακό σύστημα «Πόθεν Έσχες». Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) ιδρύθηκε με τον νόμο 4622/2019, ο οποίος στα άρθρα 82-103 και 118-119 ορίζει το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της. Η ΕΑΔ έχει αναλάβει το σύνολο των αρμοδιοτήτων, υποχρεώσεων και δικαιωμάτων πέντε βασικών ελεγκτικών δημόσιων φορέων (ΓΕΔΔ, ΣΕΕΔΔ, ΣΕΥΥΠ, ΣΕΔΕ, ΣΕΕΜΕ) και της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς. Η υποστήριξη και η ενίσχυση της διαφάνειας έχει, λοιπόν, ανατεθεί σε μία Εθνική Αρχή. Πώς συνδέεται τώρα αυτό το θεσμικό όργανο με τα πληροφοριακά συστήματα; Το πληροφοριακό σύστημα με την ονομασία «Σύστημα Ηλεκτρονικής Υποβολής και Επεξεργασίας των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης- ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ», σχεδιάστηκε ως ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΣ), το οποίο απευθύνεται σε πολίτες που είναι υποχρεωμένοι να δηλώνουν την περιουσιακή τους κατάσταση, σε φορείς του δημοσίου και σε ιδιωτικούς, οι οποίοι υποβάλλουν σε ετήσια βάση καταστάσεις των υπόχρεων προσώπων που δραστηριοποιούνται σε αυτούς, και στα όργανα ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης (σύμφωνα με τον ν. 3213/2003). Αυτό το ΟΠΣ αποτελείται από έξι υποσυστήματα: τη διαχείριση του αρχείου των υπόχρεων, για κάθε φορέα υποβολής με τη διασταύρωση των προσωπικών στοιχείων, τον έλεγχο της ορθότητας των στοιχείων κα, το υποσύστημα της υποβολής της δήλωσης της περιουσιακής κατάστασης και της δήλωσης των οικονομικών συμφερόντων, με τη διαδικτυακή πρόσβαση χωρίς περιορισμούς, τις ειδοποιήσεις για τις εκκρεμότητες, τις αυτόματες αντιγραφές και επισυνάψεις κα., το υποσύστημα της διαχείρισης χρηστών- ρόλων και λειτουργιών, με τη δημιουργία ρόλων για κάθε θέση εργασίας του οργάνου Ελέγχου, τη διαχείριση του Μητρώου Φορέων του συστήματος κα., το υποσύστημα του ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και των αναγκαίων διασταυρώσεων, την υποβολή και την επεξεργασία των καταγγελιών, τη δημιουργία αναφορών, με τη διενέργεια adhoc αναλύσεων και αναφορών επί των δεδομένων του συστήματος, τη δυνατότητα μαζικής εκτέλεσης αναφορών για πολλές οντότητες κα.⁶¹ Η απαρίθμηση των δυνατοτήτων αυτού του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος είναι αναγκαστικά ενδεικτική, όμως αποτελεί μία βασική συνιστώσα και ένα κεντρικά σχεδιασμένο σύστημα δημοσιονομικών ελέγχων, που φέρει σε στενή συνεργασία την Εθνική Αρχή Διαφάνειας και την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων.

⁶¹ Διακήρυξη συνοπτικού διαγωνισμού, 2020, Παράρτημα Δ'.

Η αλήθεια είναι ότι τα πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης πρέπει να παρέχουν με κάθε λεπτομέρεια καθορισμένες και τεκμηριωμένες διεπαφές (interfaces), για την αξιοποίηση των υπηρεσιών από άλλα συστήματα. Η διαλειτουργικότητα και η ανοιχτή πρόσβαση σε όλους με την εξασφάλιση της προστασίας των πληροφοριακών δεδομένων, είναι βασικές ανάγκες της δημόσιας διοίκησης. Προς την κατεύθυνση αυτή η Ε.Ε. έχει προτείνει ήδη τον συντονισμό και τη δημιουργία κοινών κανόνων για τα έργα υποδομών. Για παράδειγμα, η συμμετοχική πλατφόρμα SEMIC.EU (Semantic Interoperability Centre Europe) είναι ένα βασικό «εργαλείο» για την εναρμόνιση και την επαναχρησιμοποίηση των συντακτικών και σημασιολογικών στοιχείων, που είναι απαραίτητα για τη σημασιολογική διαλειτουργικότητα. Τα στοιχεία αυτά συλλέγονται, ελέγχεται η ποιότητα τους και είναι διαδικτυακά διαθέσιμα. Βασικές αρχές αυτής της πλατφόρμας είναι η συμμετοχικότητα, η διαθεσιμότητα και η διαφάνεια των διαδικασιών⁶².

Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι γίνονται προσπάθειες σε όλα τα επίπεδα, με σκοπό την επίτευξη της διαφάνειας και κατά συνέπεια την καταπολέμηση της διαφθοράς, η οποία θεωρείται ως βασική απειλή για τη δημοκρατική διακυβέρνηση και την ευμάρεια των κοινωνιών. Τα πληροφοριακά συστήματα συμβάλλουν σε σημαντικό βαθμό, διότι προσφέρουν την υλικοτεχνική βάση και τα αναγκαία «εργαλεία», όμως αυτά πρέπει να πλαισιώνονται από την κατάρτιση των χρηστών και ένα νομικό πλαίσιο που θα είναι ικανό να «προστατεύει» της χρήσεις και τις εφαρμογές αυτές.

⁶²Αλεξόπουλος, 2011, σ. 190.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΓΔΔΕ) CASE STUDY

3.1. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Οι μέθοδοι έρευνας κατηγοριοποιούνται σε ποιοτικές και ποσοτικές. Οι ποσοτικές εστιάζουν στην ανάλυση της ποσότητας εμφάνισης του φαινομένου που εξετάζεται και οι ποιοτικές επικεντρώνονται στο είδος, στο συγκεκριμένο χαρακτήρα του φαινομένου⁶³. Και οι δύο μέθοδοι δίνουν τη δυνατότητα στον ερευνητή να προσεγγίσει ένα ερευνητικό πεδίο και να επικεντρωθεί σε αυτό. Σύμφωνα με τον Ιωσηφίδη (2008) «η ποιοτική έρευνα στοχεύει στην περιγραφή, ανάλυση, ερμηνεία και κατανόηση κοινωνικών φαινομένων, καταστάσεων και χαρακτηριστικών κοινωνικών ομάδων»⁶⁴.

Η ποιοτική μέθοδος έρευνας ορίζεται ως ένα από τα δύο μεγάλα μεθοδολογικά παραδείγματα και ερευνητικά εργαλεία στις κοινωνικές επιστήμες. Τα βασικά θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική μεθοδολογία (όπως και με κάθε μεθοδολογία) είναι η ερευνητική και μεθοδολογική προσέγγιση, το ερευνητικό ζητούμενο ή αλλιώς πρόβλημα, η θεωρητική αφετηρία του ερευνητή και τα συγκεκριμένα μεθοδολογικά εργαλεία άντλησης γνώσης από το ερευνητικό πεδίο.

Οι ποιοτικές μέθοδοι βρίσκουν εφαρμογή σε ερευνητικά ζητήματα που έχουν ως βασικό σκοπό την σε βάθος ανάλυση και κατανόηση ποιότητων, δηλαδή επιδιώκουν να επιτύχουν την αποκάλυψη συνδέσεων ή συσχετισμών μεταξύ κοινωνικών υποκειμένων και ομάδων, τον προσδιορισμό, την περιγραφή, την αντίληψη και ερμηνεία κοινωνικών διαδικασιών, την διατύπωση ή αναδιατύπωση υποθέσεων και θεωρητικών θέσεων για το κοινωνικό γίγνεσθαι και την διακρίβωση κοινωνικών σχέσεων, θέσεων και ρόλων.

Ο λόγος για να επιλέξει να πραγματοποιήσει κάποιος ποιοτική έρευνα είναι η ίδια η φύση του ερωτήματος⁶⁵. Δεδομένου ότι η ποιοτική έρευνα στοχεύει τελικά στην περιγραφή, ανάλυση, ερμηνεία και κατανόηση κοινωνικών φαινομένων, καταστάσεων και ομάδων απαντάει κατά κύριο λόγο στα ερωτήματα «πως» και «γιατί».⁶⁶

⁶³ Kvale, (1996), σελ.67

⁶⁴ Ιωσηφίδης, 2008

⁶⁵ Shareia, 2016

⁶⁶ Ιωσηφίδης, 2008

Ένα σημαντικό στοιχείο της ποιοτικής έρευνας είναι ο ρόλος που αναλαμβάνει ο ερευνητής, μια και αυτός χαρακτηρίζεται από την απευθείας σύνδεση και ανάμειξη του. Η ποιοτική μέθοδος ακολουθείται προκειμένου να εξελίξει κανείς την έρευνα σε ιδιαίτερα σημαντικά πεδία για τα οποία διατίθενται λίγες πληροφορίες ή μια συνθήκη για την οποία υπάρχουν μεν πληροφορίες, αλλά το ζητούμενο η βαθύτερη και ουσιαστική κατανόηση⁶⁷. Τέλος χρησιμοποιείται για την εξεύρεση των ειδικών επιμέρους στοιχείων που περιγράφουν ένα φαινόμενο και οι οποίες είναι δύσκολο να προκύψουν μέσα από περισσότερο συμβατικές μεθόδους έρευνας.

Το ερευνητικό ερώτημα της παρούσας εργασίας αφορά πρωτίστως ,στον ρόλο και τη συνεισφορά των πληροφοριακών συστημάτων στην διαφάνεια της Δημόσιας Διοίκησης, και δευτερευόντως αλλά εξίσου σημαντικό, στην συμβολή ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος στην διενέργεια των δημοσιονομικών ελέγχων και τελικά στην χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των οικονομικών του Κράτους, Στην παρούσα έρευνα ακολουθήθηκε η ποιοτική μέθοδος έρευνας εφόσον αυτή θεωρήθηκε η πλέον κατάλληλη αναφορικά με τη συγκέντρωση πληροφοριών και στοιχείων για τον σχεδιασμό και την αποδοτική λειτουργία του ολοκληρωμένου προγράμματος της ΓΔΔΕ.

Τα κύρια μέσα δημιουργίας γνώσης από τη κάθε περιοχή έρευνας, κατόπιν επιλογής διενέργειας ποιοτικής έρευνας⁶⁸, είναι:

α) η συνέντευξη (interview), που διακρίνεται στη δομημένη, στη συνέντευξη σε βάθος και στην ελεύθερη ή μη δομημένη,

β) η παρατήρηση (observation) και, κυρίως, η συμμετοχική παρατήρηση (participant observation),

γ) η βιογραφική ανάλυση (biographical analysis),

δ) η ιστορική-συγκριτική ανάλυση (historical-comparative analysis),

ε) η μελέτη περίπτωσης (case study),

στ) η ανάλυση περιεχομένου (content analysis),

ζ) η έρευνα δράσης/συμμετοχικής δράσης (action research) και

η) η έρευνα με την βοήθεια ομάδων (focus groups).

⁶⁷ Shareia,2016

⁶⁸ Κουλαξίζη X.,2014

Παρατηρείται συχνά το φαινόμενο, οι ερευνητές να χρησιμοποιούν για την συγκέντρωση πληροφοριών, στην χρήση είτε μόνο ενός από τα παραπάνω μέσα είτε και περισσοτέρων συνδυαστικά, ανάλογα με τη φύση του υπό έρευνας ερωτήματος καθώς και τα χαρακτηριστικά των ερευνητών.

Κατόπιν των ανωτέρω και δεδομένου του ερευνητικού ερωτήματος της παρούσας εργασίας όπως ήδη έχει εκτεθεί, ως καταλληλότερη και περισσότερο ενδεδειγμένη ερευνητική τεχνική για τη διερεύνηση του συγκεκριμένου ζητήματος κρίνεται η μελέτη περίπτωσης (case study).

3.2. ΠΗΓΕΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες της εν λόγω έρευνας, μεταξύ των μεθόδων συλλογής δεδομένων, διακρίθηκε η συνέντευξη. Πιο συγκεκριμένα η επιλογή της συνέντευξης έγινε γιατί όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται από τον Yin, (2003) αποτελεί μία από τις σημαντικές μεθόδους συγκέντρωσης δεδομένων στη μελέτη περίπτωσης⁶⁹. Διακρίνεται από τις λοιπές μεθόδους, καθώς είναι περισσότερο ευέλικτη, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σχεδόν σε κάθε μελέτη περίπτωσης και συμβάλλει στη βαθύτερη εξέταση του υπό έρευνα ζητήματος. Αποτελεί δε τον καταλληλότερο τρόπο συλλογής δεδομένων, όταν ο ερευνητής επιθυμεί να δει το αντικείμενο της μελέτης του υπό το πρίσμα του ερωτώμενου και να κατανοήσει τους λόγους που διαμορφώνουν τις απόψεις του⁷⁰.

Σχετικά με το είδος της συνέντευξης, επιλέχθηκε η ημιδομημένη συνέντευξη εφόσον θεωρήθηκε η καταλληλότερη εφόσον δίνεται μέσω αυτής στον ερευνητή την άνεση διαχείρισης των ερωτημάτων σε σχέση με την σειρά που μπορεί να ακολουθηθεί, ενδεχόμενες αλλαγές που μπορεί να γίνουν σε αυτά σε σχέση με τον ερωτώμενο, ενώ αφήνει περιθώρια να εμβαθύνει ο ερευνητής στο υπό έρευνα ερώτημα που έχει τεθεί ή και στην ανέλιξη ζητημάτων που δεν είχαν αρχικά καθοριστεί⁷¹.

Στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας πραγματοποιήθηκε σκόπιμη δειγματοληψία με καθορισμό κριτηρίου για τους συμμετέχοντες, την άμεση ή έμμεση εμπλοκή και ενασχόληση με τον σχεδιασμό ή την χρήση του ΟΠΣ της Υπηρεσίας, σχηματίζοντας κατά αυτόν τον

⁶⁹ Yin, 2003

⁷⁰ Shareia, 2016

⁷¹ Ιωσηφίδης, 2008

τρόπο ένα μικρό δείγμα συνεντευξιαζόμενων της τάξης των οχτώ (8) ατόμων, με το προφίλ αυτών να διαμορφώνεται ως εξής:

1. Δημοσιονομικοί ελεγκτές της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (Χρήστες του ΟΠΣ)
2. Δημοσιονομικοί Ελεγκτές που συμμετείχαν στην ομάδα εργασίας σχεδιασμού του ΟΠΣ της Γενικής Διεύθυνσης
3. Προγραμματιστές-Αναλυτές Πληροφοριακών Συστημάτων της ΓΓΠΣ που συμμετείχαν στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του ΟΠΣ της Γ.Δ.Δ.Ε.

3.3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΠΣ ΓΔΔΕ

Στο παρόν κεφάλαιο πραγματοποιείται μια σύντομη ιστορική αναδρομή της διάρθρωσης της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων η οποία συστάθηκε με τις διατάξεις του αρθ.1 του Ν.3492/2006 (ΦΕΚ 210 Α'), υπαγόμενη στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και διαρθρώθηκε⁷² ως εξής:

- α) Διεύθυνση Ελέγχου Υπουργείων, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού
- β) Διεύθυνση Ελέγχου Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΔΕΚΟ, Ν.Π.Ι.Δ. και Λοιπών Φορέων
- γ) Διεύθυνση Υποστήριξης και Επικοινωνίας

Επίσης, στη Γ.Δ.Δ.Ε. υπήχθησαν και η Διεύθυνση 26η Συντονισμού και Ελέγχου Εφαρμογής των Δημοσιολογιστικών Διατάξεων, οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, καθώς και το Ειδικό Λογιστήριο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Οι αρμοδιότητες της Γ.Δ.Δ.Ε. είναι να:

- α) Ασκεί έλεγχο:

Ι.στη διαχείριση του προϋπολογισμού των φορέων του άρθρου 3, προκειμένου να διαπιστωθεί ιδίως αν: αα)όλα τα ποσά τα οποία ψηφίζονται ή χορηγούνται, δαπανώνται και χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς για τους οποίους εγκρίθηκαν ή χορηγήθηκαν, ββ) κατά την πραγματοποίηση των δαπανών τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι αρχές της

⁷² Η διάρθρωση της ΓΔΔΕ έγινε με το Π.Δ.24/2008 (ΦΕΚ 48 Α') αρθ.1. Στο εν λόγω Π.Δ. προβλέπονται αναλυτικά και οι αρμοδιότητες της κάθε Δ/νσης.

δημοσιονομικής δέσμευσης, της νομικής δέσμευσης και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, γγ) λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της είσπραξης των εσόδων, δδ) όλα τα έσοδα εισπράττονται και εμφανίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,

Π. στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, προκειμένου να διαπιστωθεί η επάρκειά τους.

β) Λαμβάνει ή εισηγείται τα κατάλληλα μέτρα για τη βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των φορέων, ώστε να συμβάλει:

- στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων τους,
- στη σύννομη και αποτελεσματική διαχείριση των χρημάτων που δαπανούν και
- στην καταπολέμηση της απάτης, της δωροδοκίας, καθώς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας που είναι επιζήμια για τα οικονομικά συμφέροντά τους.

γ) Επιβάλλει τις προβλεπόμενες από τον παρόντα νόμο κυρώσεις.

δ) Συνεργάζεται με αντίστοιχες υπηρεσίες άλλων κρατών και ιδίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ζητήματα σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

ε) Συντάσσει ετήσια έκθεση ελέγχου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 22.

Με τη θέσπιση των διατάξεων του άρθρου 1 του Ν. 4081/2012 (ΦΕΚ 184 Α'), προέκυψε, πέραν των οργανωτικών αλλαγών της Γ.Δ.Δ.Ε., σημαντική διεύρυνση της αποστολής της, με την ανάθεση της διενέργειας των ελέγχων αρμοδιότητας της Οικονομικής Επιθεώρησης. Στις ανωτέρω Διευθύνσεις προστέθηκε το έτος 2013 και η Διεύθυνση Εκτάκτων και Ειδικών Ελέγχων⁷³. Καθώς οι ελεγκτικές αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιθεώρησης σταδιακά μεταφέρθηκαν πλήρως στη Γ.Δ.Δ.Ε., όπως άλλωστε και μέρος του προσωπικού της, περιήλθαν στη Γ.Δ.Δ.Ε. πληθώρα εκκρεμών υποθέσεων της καθώς και νέες υποθέσεις (καταγγελίες/εισαγγελικές παραγγελίες). Στη συνέχεια με το αρθ.43 του Π.Δ. 111/2014 (ΦΕΚ 178 Α') η διάρθρωση της Γ.Δ.Δ.Ε. τροποποιήθηκε ως εξής:

- α) Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αξιολόγησης
- β) Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων
- γ) Διεύθυνση Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
- δ) Διεύθυνση Εκτάκτων και Ειδικών Ελέγχων

⁷³ Βλ. σχετ. Ν.4151/2013 (ΦΕΚ 103 Α') αρθ.13 παρ.1.

Οι δε αρμοδιότητες των Διευθύνσεων Δημοσιονομικών Ελέγχων και Εκτάκτων και Ειδικών Ελέγχων ήταν η διενέργεια τακτικών και έκτακτων, ειδικών καθώς και εισαγγελικών ελέγχων αντίστοιχα⁷⁴. Τέλος, με το αρθ.51 του Π.Δ. 142/2017 (ΦΕΚ 181 Α΄) η Γ.Δ.Δ.Ε. διαρθρώθηκε, με τη σημερινή της μορφή, ως εξής:

- α) Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υποστήριξης
- β) Διεύθυνση Σχεδιασμού Μεθοδολογίας και Επιβολής Κυρώσεων (Δ.Σ.Μ.Ε.Κ.)
- γ) Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων (Δ.Π.Σ.Ε.)
- δ) Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου (Δ.Υ.Ε.Ε.)

Οι επιχειρησιακοί στόχοι της Δ.Π.Σ.Ε.⁷⁵ είναι πλέον ο προγραμματισμός των τακτικών και έκτακτων κατασταλτικών διαχειριστικών / οικονομικών ελέγχων στους φορείς του αρθ.3 του Ν.3492/2006, ο προγραμματισμός των έκτακτων ελέγχων κατόπιν εντολής του Υπουργού Οικονομικών ή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή κατόπιν αιτήματος λοιπών διοικητικών φορέων, ύστερα από καταγγελίες ή αναφορές για βάσιμες υπόνοιες για ατασθαλίες ή διαχειριστικές ανωμαλίες και ο προγραμματισμός ειδικών τακτικών ελέγχων στις κοινωφελείς περιουσίες/εθνικά κληροδοτήματα και σχολάζουσες περιουσίες κλπ., και η κατανομή των ανωτέρω ελέγχων στις Δ.Υ.Ε.Ε. Αντίστοιχα, οι επιχειρησιακοί στόχοι των Δ.Υ.Ε.Ε.⁷⁶ είναι η διενέργεια τακτικών, έκτακτων και ειδικών ελέγχων προς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης προκειμένου να διαπιστωθεί:

- ✓ η τήρηση της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας καθώς και η ορθή διαχείριση των πόρων που έχουν στη διάθεσή τους,
- ✓ η επάρκεια λειτουργίας των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου αυτών και
- ✓ ο εντοπισμός τυχόν φαινομένων κακοδιοίκησης, κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, σπατάλης, απάτης ή διαφθοράς.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι μετά την ψήφιση του Π.Δ. 142/2017 η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων προγραμματίζει, κατανέμει και συντονίζει τους ελέγχους που διενεργούνται από τις Δ.Υ.Ε.Ε. ανάλογα με την καθ' ύλην ή χωρική τους αρμοδιότητα. Η διάρθρωση της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων η οποία

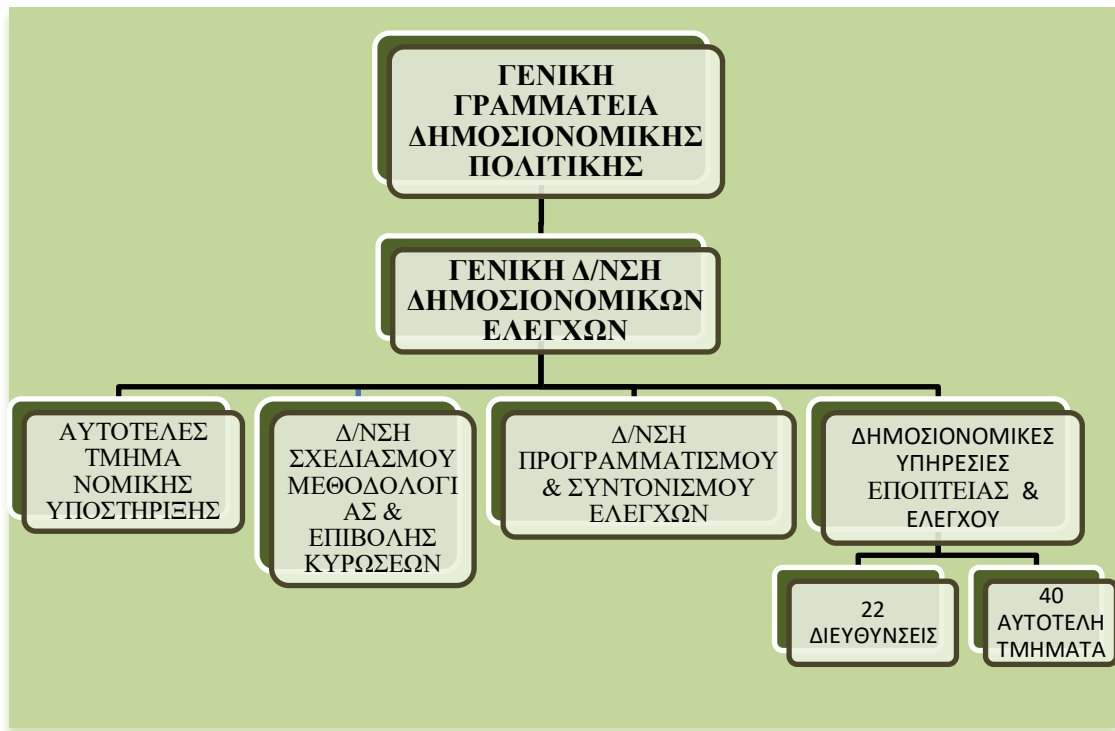
⁷⁴ Αναλυτικά οι αρμοδιότητες των Δ/σεων προβλέπονται στα αρθ.45 και 47 του Π.Δ.111/2014 (ΦΕΚ 181 Α΄).

⁷⁵ Βλ. σχετ. Π.Δ. 142/2017 (ΦΕΚ 181 Α΄) αρθ.54.

⁷⁶ Βλ. σχετ. Π.Δ. 142/2017 (ΦΕΚ 181 Α΄) αρθ.55.

υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής απεικονίζεται σε οργανόγραμμα κατωτέρω:

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

Οι αλλαγές που επέβαλλε ο νέος οργανισμός του υπουργείου Οικονομικών στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών ελέγχων οδήγησαν σε κάποιες κινήσεις στρατηγικής σημασίας προκειμένου να μπορεί η ΓΔΔΕ, να ανταποκριθεί απόλυτα στο έργο της. Οι δύο βασικότερες κινήσεις ήταν:

- α) η εκπαίδευση του προσωπικού των ΔΥΕΕ για τη διενέργεια των ελέγχων και
- β) ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός νέου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ενιαίας χρήσης και παρακολούθησης του ελεγκτικού έργου.

Σε ότι αφορά στον σχεδιασμό του νέου, ευρύτερου, σύνθετου και ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, κρίθηκε απολύτως απαραίτητη η μετάβαση από ένα μικρό και απλό σύστημα που λειτουργούσε εσωτερικά και κάλυπτε μια διεύθυνση 40 ατόμων, να σχεδιαστεί ένα νέο πρόγραμμα σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία πληροφοριακών συστημάτων, με δυνατότητα χρήσης από όλους τους ελεγκτές πλέον τόσο των Αθηνών όσο

και της Περιφέρειας, που θα αναπτύσσονταν και θα λειτουργούσε σε άλλο περιβάλλον, με πρόσβαση μέσω κωδικών TAXISNET, και πολλά πεδία πληροφοριακών στοιχείων ώστε η ΓΔΔΕ να μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως και αποτελεσματικά στο έργο της.

Το προηγούμενο πληροφοριακό σύστημα της Γενικής Διεύθυνσης λειτουργούσε σε τοπικό Δίκτυο, αποτελώντας δηλαδή εφαρμογή τοπικής εμβελείας – εσωτερικό δίκτυο (lan) που σημαίνει ότι χαρακτηρίζονταν από τα εξής:

- δίκτυο περιορισμένου μεγέθους
- απλοποιημένη διαχείριση
- μικρός αριθμός υπαλλήλων
- άμεση πρόσβαση στα δεδομένα

Σε συνέχεια των ανωτέρω, και τη σαφή ανάγκη που προέκυψε στη Γενική Διεύθυνση για ένα νέο εξελιγμένο πληροφοριακό σύστημα με μετάβαση από τοπικό σε «ανοιχτό» διαδικτυακό περιβάλλον (ευρείας περιοχής), με ασφάλεια(κρυπτογράφηση στοιχείων), με ρόλους (δικαιώματα υπαλλήλων) και πρόσβαση στα δεδομένα με προϋποθέσεις, στον πίνακα που ακολουθεί, επιχειρείται μια σύντομη – συνοπτική σύγκριση των δύο συστημάτων, δηλαδή του πρότερου που χρησιμοποιούσε η Υπηρεσία και του νέου ΟΠΣ.

Πίνακας 1:

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (πρότερη κατάσταση) & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (νέο ΟΠΣ)	
ΩΣ ΠΡΟΣ:	
A. ΕΙΔΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	
1. Λειτουργούσε μια Βάση Δεδομένων (ΒΔ) καταχώρισης στοιχείων του συνόλου των ελέγχων των εκάστοτε Δ/σεων , έχοντας χρήστες τους ελεγκτές των Δ/σεων αυτών.	1. Μεταβίκαμε σε ένα Πληροφοριακό Σύστημα (ΠΣ) υποστηρικτικό για 62 δομές που εδρεύουν σε όλη την επικράτεια με αριθμό χρηστών πολλαπλάσιο από πριν.
2. Η ΒΔ δέχονταν συχνά προσθήκες και τροποποιήσεις που επιβάλλονταν από τις οργανωτικές αλλαγές με την	2. Το νέο ΟΠΣ δημιουργήθηκε από την αρχή με βάση όσα προβλέπονται στο ΠΔ 142/17.

ψηφίση νέων Οργανισμών.	
3. Επρόκειτο για Β.Δ. που λειτουργούσε σε τοπικό δίκτυο και ο αριθμός των χρηστών ανέρχονταν στους 40 υπαλλήλους που εργάζονταν στο ίδιο κτίριο.	3. Μεταβήκαμε σε ένα πανελλαδικό δίκτυο με αριθμό χρηστών σχεδόν το σύνολο των υπαλλήλων της ΓΔΔΕ οι υπηρεσίες των οποίων βρίσκονται σε όλη την επικράτεια.
Β. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ /ΑΣΦΑΛΕΙΑ	
1. Στη ΒΔ δεν υπήρχε η έννοια του ρόλου των χρηστών οπότε οι αρμοδιότητες των χρηστών δε βρίσκονταν σε αντιστοιχία με τα δικαιώματα πρόσβασης σε αυτήν.	1. Στο ΟΠΣ τηρείται πλήρης αντιστοιχία των αρμοδιοτήτων της κάθε θέσης, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο π.δ. 142/17, με τα δικαιώματα πρόσβασης. Ο κάθε χρήστης έχει έναν ρόλο που συνοδεύεται από τα αντίστοιχα δικαιώματα πρόσβασης.
2. Η καταχώριση στοιχείων στη ΒΔ γίνονταν παράλληλα με την πορεία εξέλιξης του ελέγχου από συγκεκριμένους χρήστες και έτσι υπήρχε ο κίνδυνος διπλοκαταχωρήσεων ή ελλιπούς συμπλήρωσης των πεδίων της.	2. Μέσα από τη λειτουργία των ρόλων (καταχωριστής- Εγκριτής Α- Εγκριτής Β) δίνεται η δυνατότητα αποτύπωσης σε πραγματικό χρόνο όλων των διοικητικών διαδικασιών που προηγούνται και έπονται του επιτόπιου ελέγχου (π.χ. έκδοση αποφάσεων κατανομής αποφάσεις σύστασης των ελεγκτικών κλιμακίων, παρατάσεις, κτλ.).
3. Αν και η ΒΔ διατηρούσε κάποιες δικλίδες ασφαλείας σε κάποια πεδία της προκειμένου να προστατέψει τους χρήστες της από επιπόλαια λάθη, δεν είχε προβλέψει αυτοματοποιημένους	3. Στο ΠΣ ο κάθε χρήστης εισάγεται με έναν ρόλο και έχει συγκεκριμένα δικαιώματα πρόσβασης σε αυτό (πχ. σε κάποιες οθόνες επιτρέπεται να τροποποιεί σε κάποιες άλλες μόνο

ελέγχους ορθότητας των εισαγόμενων στοιχείων.	να διαβάσει). Συνεπώς, επιτυγχάνεται η πολυπόθητη ασφάλεια και διαφάνεια που είναι ζήτημα κεφαλαιώδους σημασίας για το ευαίσθητο αντικείμενο των ελέγχων.
Γ. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΕΓΓΡΑΦΑ	
1. Τηρούνταν κοινόχρηστος φάκελος τακτικών ελέγχων (Report), ανεξάρτητος από τη ΒΔ αποτελούμενος από υποφακέλους στους οποίους τηρούνταν τα σχετικά έγγραφα με τη διενέργεια των ελέγχων.	1. Τα σχετικά με την διενέργεια του συνόλου των ελέγχων έγγραφα θα ενσωματώνονται στο ΠΣ χωρίς δυνατότητα αλλοίωσης τους (κλειδωμένα αρχεία).
2. Η ενημέρωση του Report ενδέχεται να γινόταν σε μεταγενέστερο χρόνο της διενέργειας του ελέγχου και κατά συνέπεια συχνά εμφανίζονταν ελλειπώς ενημερωμένο.	2. Η συμμετοχή περισσότερων χρηστών στο ΠΣ μέσω των ρόλων μπορεί να οδηγήσει σε τυπικότερη ενημέρωση του όσον αφορά τα σχετικά με τον έλεγχο έγγραφα.
Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	
1. Η ΒΔ δεν περιελάμβανε χρήσιμα οικονομικά στοιχεία του ελεγχόμενου φορέα όπως ύψος Π/Υ, ύψος ληξιπρόθεσμων οφειλών, αριθμός συμβάσεων κτλ.	1. Στο ΠΣ περιλαμβάνονται τα οικονομικά στοιχεία του ελεγχόμενου φορέα δημιουργώντας μια δεξαμενή στοιχείων αξιοποιήσιμη στις τριμηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις της ΔΣΜΕΚ αλλά και των αντίστοιχων εκθέσεων του Ε' Τμήματος αξιολόγησης των ΔΥΕΕ της ΔΠΣΕ.

Το νέο ΠΣ σχεδιάστηκε ώστε να εξασφαλίσει στη ΓΔΔΕ τη:

- Διατήρηση σε μία ενιαία βάση όλων των στοιχείων των ελέγχων.
- Σύνταξη Ετήσιων Εκθέσεων [α) Εκθεση αποτελεσμάτων ελέγχων προς τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης. Περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και υποβάλλεται Υπουργό Διοικητικής Ανασυγκρότησης. β) Μέχρι τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους υποβάλλονται στον Υπουργό Οικονομικών, από τους καθ' ύλην αρμόδιους Γενικούς Διευθυντές του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, εκθέσεις επί της πορείας των κρατικών δαπανών και των αποτελεσμάτων του δημοσιονομικού ελέγχου του προηγούμενου οικονομικού έτους. κλπ.].
- Διατύπωση γνώμης (επαρκής διαβεβαίωση ή διατύπωση επιφυλάξεων).
- Συγγραφή των Εκθέσεων του Ε' τμήματος της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού Ελέγχων για την Αξιολόγηση του ελεγκτικού έργου των ΔΥΕΕ.
- Εσωτερική πληροφόρηση με σκοπό τη λήψη αποφάσεων για τον ετήσιο προγραμματισμό (ΕΣΕΛ).
- Παρακολούθηση συμμόρφωσης των ελεγχόμενων φορέων και λήψη τυχόν μέτρων.
- Ενίσχυση του ελεγκτικού έργου (άντληση στοιχείων από παλαιότερους ελέγχους).
- Παραγωγή αναφορών για στρατηγικό σχεδιασμό και στοχοθεσία της ΓΔΔΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΣΥΧΗΤΗΣΗ

4.1. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1^Η

Πόσα χρόνια υπηρετείτε στο Δημόσιο;

Δεκαπέντε (15).

Μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου;

Ένα ΟΠΣ κατάλληλα σχεδιασμένο και παραμετροποιημένο επιτρέπει:

- Την ανάλυση κινδύνου για την επιλογή των προς έλεγχο φορέων ανά ελεγκτική περίοδο,
- Την καλύτερη προετοιμασία των ελεγκτών μέσω της επισκόπησης ευρημάτων προηγούμενων εκθέσεων σε παρόμοιους φορείς,
- Την ταχεία αναζήτηση και συγκέντρωση οικονομικών – δημοσιονομικών στοιχείων για τους ελεγχόμενους φορείς μέσω διεπαφών με άλλες βάσεις δεδομένων (π.χ. e-portal και Διαύγεια),
- Την προτυποποίηση της δομής των εκθέσεων ελέγχου,
- Τη συνεκτική ελεγκτική αντιμετώπιση παρόμοιων ευρημάτων,
- Την τυποποίηση του ελέγχου πληρότητας,
- Την παρακολούθηση της προόδου συμμόρφωσης των ελεγχόμενων φορέων με τις συστάσεις των εκθέσεων ελέγχου και την ταχεία συλλογή επικαιροποιημένων στοιχείων για ελέγχους follow-up,
- Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των κυρώσεων (δημοσιονομικών διορθώσεων και καταλογισμών),
- Την ταχεία και συγκροτημένη εξαγωγή στατιστικών στοιχείων ελέγχων, ευρημάτων, συστάσεων, κυρώσεων, βαθμολόγησης και προόδου συμμόρφωσης, καθώς και την ομαδοποίηση των στοιχείων αυτών ανά κατηγορία ελεγχόμενων φορέων,

- Τη διενέργεια συγκρίσεων επίδοσης μεταξύ φορέων της ίδιας κατηγορίας, καθώς και μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών φορέων (benchmarking),
- Την ευχερή και οργανωμένη συγκέντρωση των στοιχείων που απαιτούνται για τη σύνταξη των ετήσιων εκθέσεων της ΓΔΔΕ.

Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην «πληροφορία» μέσω των ΟΠΣ και πόσο σημαντική είναι η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» στον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης;

Η ευχέρεια της πρόσβασης εξαρτάται τόσο από τη δομή και οργάνωση της πληροφορίας εντός του ΟΠΣ όσο και από τα δικαιώματα που έχουν απονεμηθεί σε διάφορες κατηγορίες χρηστών. Για παράδειγμα, το υπάρχον πλέον ΟΠΣ της ΓΔΔΕ επιτρέπει την εύκολη και ταχεία πρόσβαση των ελεγκτών στα στοιχεία των ελέγχων που έχουν διενεργήσει οι ίδιοι και την άμεση άντληση των σχετικών πληροφοριών. Την ίδια ώρα, ωστόσο, δεν επιτρέπει – τουλάχιστον υπό την υφιστάμενη κατανομή δικαιωμάτων χρήσης – την πρόσβασή τους στα ευρήματα και τις συστάσεις ελέγχων που διενεργήθηκαν από άλλες ελεγκτικές ομάδες ή στα στοιχεία παρακολούθησης συμμόρφωσης των συστάσεων αυτών. Η πρόσβαση αυτή θα διευκόλυνε ουσιαστικά την προετοιμασία των ελεγκτών και θα επέτρεπε τη δημιουργία ενός διαρκώς επικαιροποιούμενου αποθετηρίου γνώσης, ώστε κάθε νέος έλεγχος να μην ξεκινά από το μηδέν, αλλά να χτίζει πάνω σε όλους τους προηγούμενους ελέγχους της ίδιας κατηγορίας φορέων. Ομοίως, το υπάρχον ΟΠΣ δεν παρέχει τη δυνατότητα τυποποιημένης ταξινόμησης των ευρημάτων και συστάσεων σε θεματικές κατηγορίες, στοιχείο που θα επέτρεπε την ταχεία εξαγωγή και επεξεργασία πολύτιμων στατιστικών στοιχείων για τις ετήσιες εκθέσεις της ΓΔΔΕ. Τέλος, το ΟΠΣ θα μπορούσε να περιλαμβάνει και ένα αποθετήριο διατάξεων, εγκυκλίων και νομολογίας, το οποίο θα μπορούσε να είναι συγκροτημένο βάσει θεματικής ομαδοποίησης (π.χ. μισθοδοσία, συμβάσεις, δημοσιονομικές αναφορές, γενική λογιστική κτλ.) ή ανά κατηγορία φορέων (π.χ. ΟΤΑ, νοσοκομεία, ΕΛΚΕ, ΝΠΙΔ κτλ.) και να επικαιροποιείται από όλους τους ελεγκτές με προσθήκη κάθε νέας διάταξης ή εγκυκλίου ή δικαστικής απόφασης που τυγχάνει να εντοπίζουν στο πλαίσιο των διενεργούμενων ελέγχων.

Ποιες είναι οι δυσκολίες στον σχεδιασμό και τη λειτουργία ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της;

Η κυριότερη δυσκολία στον σχεδιασμό ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ έγκειται στην αποκρυστάλλωση των αναγκών που το ΟΠΣ αυτό θα κληθεί να εξυπηρετήσει παρά στην τεχνική του παραμετροποίηση. Για παράδειγμα, χρειάζεται να αποφασιστούν εκ των προτέρων τα παρακάτω:

- Ποιες πληροφορίες θα καταχωρούνται στο ΟΠΣ;
- Πόσο λεπτομερείς θα πρέπει να είναι αυτές οι πληροφορίες και ποια θα είναι η δομή καταχώρησής τους;
- Από ποιον θα γίνεται η καταχώρηση και σε ποιο χρονικό σημείο;
- Ποιος θα έχει τον έλεγχο της καταχώρησης και την ευθύνη για την ορθότητα των καταχωρούμενων στοιχείων;
- Ποιοι θα έχουν πρόσβαση στις καταχωρηθείσες πληροφορίες και ποια ακριβώς θα είναι τα δικαιώματα του κάθε χρήστη (read / write access);
- Θα διαλειτουργεί το ΟΠΣ με άλλα πληροφοριακά συστήματα / βάσεις δεδομένων του Υπουργείου Οικονομικών ή της Δημόσιας Διοίκησης εν γένει (π.χ. e-portal, Διαύγεια, ΚΗΜΔΗΣ, taxis, ΕΑΠ), και αν ναι, με ποια συστήματα και με τι δικαιώματα χρήσης;
- Θα υπάρχει η δυνατότητα τρίτων Υπηρεσιών ή / και του απλού πολίτη για πρόσβαση σε κάποιες από τις πληροφορίες του ΟΠΣ;

Η αποκέντρωση της ελεγκτικής αρμοδιότητας που επέφερε η εφαρμογή του ΠΔ 142/2017 καθιστά ακόμα κρισιμότερη την ανάγκη επακριβούς καθορισμού των δικαιωμάτων χρήσης, καθώς και την παροχή λεπτομερών οδηγιών σε όλους τους δυνητικούς χρήστες, ώστε να διασφαλιστούν η ομοιογένεια και συνεκτικότητα των καταχωρούμενων πληροφοριών και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο κάθε χρήστης ή / και καθεμία από τις 62 Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου να καταχωρούν διαφορετικά στοιχεία ή με διαφορετικό τρόπο. Για τον ίδιο λόγο, είναι κρίσιμη η παρακολούθηση εκ μέρους των κεντρικών Υπηρεσιών της ΓΔΔΕ της ορθότητας, πληρότητας και χρονικά έγκαιρης καταχώρησης των απαιτούμενων στοιχείων από όλες τις ΔΥΕΕ, ώστε το ΟΠΣ να παρέχει πάντοτε έγκυρη και επικαιροποιημένη εικόνα για όλους τους ελέγχους.

Η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός ΟΠΣ;

Το ΟΠΣ μίας ελεγκτικής υπηρεσίας μπορεί δυναμικά να επιτρέψει τον εξορθολογισμό των δημόσιων πόρων, τόσο για τους ελεγχόμενους όσο και για την ίδια την ελεγκτική υπηρεσία.

Ως προς τους ελεγχόμενους, το ΟΠΣ θα μπορούσε να επιτρέπει, μεταξύ άλλων:

- Τη συλλογή και επεξεργασία συγκριτικών στοιχείων τιμών αγαθών, υπηρεσιών και έργων, ώστε να προκύπτει ευχερώς αν οι ακολουθούμενες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων διασφαλίζουν την καλύτερη δυνατή χρήση του δημοσίου χρήματος και την τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης,

- Τη συλλογή και επεξεργασία συγκριτικών στοιχείων προσωπικού, ώστε να προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα αναφορικά με την ποσοτική και ποιοτική σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού των φορέων, την κατανομή τους σε οργανικές μονάδες και λειτουργίες, την τυχόν υπερστελέχωση ή υποστελέχωση, τον βαθμό αντιστοιχίας μεταξύ των προσόντων του προσωπικού και των ανατεθεισών αρμοδιοτήτων, την τυχόν δυνατότητα ορθολογικότερης αξιοποίησης των υπαλλήλων μέσω κινητικότητας εντός του φορέα ή μεταξύ φορέων ή μέσω ανακατανομής καθηκόντων κτλ.

Ως προς την ίδια τη ΓΔΔΕ, το ΟΠΣ θα μπορούσε να επιτρέπει, μεταξύ άλλων:

- Την παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο της κατανομής και του βαθμού προόδου κάθε ελέγχου,

- Τον καλύτερο προγραμματισμό των ελέγχων, τόσο χρονικά όσο και μεταξύ των ΔΥΕΕ,

- Τον δικαιότερο επιμερισμό των ελέγχων μεταξύ των ελεγκτών,

- Την ακριβή καταγραφή των δαπανώμενων για κάθε έλεγχο πόρων, σε όρους χρήματος και ανθρωποωρών και τον ανασχεδιασμό των ελέγχων για βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων αυτών (π.χ. διάθεση περισσότερων ημερών ελέγχου σε ελεγκτικές αποστολές μεγάλης βαρύτητας / πολυπλοκότητας και λιγότερων σε αποστολές με χαμηλό βαθμό δυσκολίας, γεωγραφική ανακατανομή ελεγκτικών αποστολών για εξοικονόμηση δαπανών οδοιπορικών εξόδων, εντοπισμός ελεγκτών με εξειδικευμένη εμπειρία σε συγκεκριμένες κατηγορίες φορέων / δαπανών κτλ.).

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ;

Το νέο ΟΠΣ της ΓΔΔΕ προσφέρει σε κάθε ελεγκτή άμεση, ταχεία και ευχερή πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία των ελέγχων που έχει διενεργήσει ή πρόκειται να διενεργήσει,

με τρόπο συγκροτημένο και συνεκτικό. Επίσης, παρέχει στις κεντρικές υπηρεσίες της ΓΔΔΕ τη δυνατότητα άντλησης στοιχείων σε πραγματικό χρόνο για όλους τους ελέγχους.

Υπάρχουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και τη λειτουργία του ΟΠΣ που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο;

Ένα στοιχείο που αυτή τη στιγμή απουσιάζει από το ΟΠΣ της ΓΔΔΕ είναι η διεύρυνση των δικαιωμάτων πρόσβασης, ώστε το σύνολο των ελεγκτών να διαθέτει πρόσβαση ανάγνωσης (read access) στα ευρήματα και τις συστάσεις όλων των εκθέσεων ελέγχου. Για παράδειγμα, μία ελεγκτική ομάδα που καλείται να ελέγξει έναν Δήμο χωρίς κάποιο από τα μέλη της να έχει πρότερη εμπειρία ελέγχων σε Δήμους, είναι αναγκασμένη να ξεκινήσει την προετοιμασία της από το μηδέν, καθώς δεν έχει πρόσβαση στις εκθέσεις των δεκάδων ελέγχων Δήμων που έχουν ήδη διενεργηθεί από τη ΓΔΔΕ. Ομοίως, μία ελεγκτική ομάδα που εντοπίζει κατά τον επιτόπιο έλεγχο ή κατά το στάδιο συγγραφής της έκθεσης ένα δυσχερώς ερμηνεύσιμο σημείο της εφαρμοστέας νομοθεσίας / νομολογίας, δεν είναι σε θέση να γνωρίζει αν τυχόν το ίδιο σημείο έχει απασχολήσει στο παρελθόν και άλλους ελεγκτές και πώς αυτοί το αντιμετώπισαν.

Επίσης, η πρόσβαση όλων των ελεγκτών στα στοιχεία προηγούμενων ελέγχων θα ήταν ευκατὰ να καταλαμβάνει και τα στοιχεία συμμόρφωσης με τις συστάσεις των οικείων εκθέσεων. Και τούτο διότι υπάρχουν ευρήματα και συστάσεις που έχουν οριζόντιο χαρακτήρα, εξικνούμενα πάνω και πέρα από τον εκάστοτε συγκεκριμένο ελεγχθέντα φορέα. Για παράδειγμα, υπάρχει έκθεση ελέγχου Περιφέρειας που περιέχει εύρημα και σύσταση στο Υπουργείο Εσωτερικών αναφορικά με τον εξορθολογισμό του θεσμικού πλαισίου που διέπει τα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις των Περιφερειών, καθώς και έκθεση ελέγχου Δήμου που περιέχει εύρημα και σύσταση προς την ΕΑΑΔΗΣΥ αναφορικά με τη συμβατότητα με το ενωσιακό δίκαιο εθνικής διάταξης νόμου που επιτρέπει την κατάτμηση συμβάσεων ανά δημοτική ενότητα. Η έκβαση τέτοιου τύπου συστάσεων, οριζόντιου χαρακτήρα, ενδιαφέρει όχι μόνον τις ελεγκτικές ομάδες που τις διατύπωσαν, αλλά και όλες τις ελεγκτικές ομάδες που θα κληθούν στο μέλλον να ελέγξουν Δήμους ή Περιφέρειες. Συνεπώς, είναι αναγκαίο όχι μόνο να καταχωρείται η σχετική πληροφορία στο ΟΠΣ της ΓΔΔΕ, αλλά και να είναι προσβάσιμη από το σύνολο των ελεγκτών.

Τέλος, το ΟΠΣ δεν παρέχει, στην υπάρχουσα μορφή του, τη δυνατότητα συγκροτημένης εξαγωγής στοιχείων αναφορικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων ανά ελεγκτική περίοδο ή ανά κατηγορία φορέων. Τέτοια στοιχεία θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τα ευρήματα, τις συστάσεις, τις κυρώσεις, τη βαθμολόγηση και την πρόοδο

συμμόρφωσης, και θα διευκόλυναν ουσιαστικά τη σύνταξη των ετήσιων εκθέσεων της ΓΔΔΕ και τον εμπλουτισμό τους με πίνακες και γραφήματα. Επίσης, τέτοιου τύπου στοιχεία θα επέτρεπαν στις κεντρικές Υπηρεσίες της ΓΔΔΕ να έχουν την εποπτεία κάθε κατηγορίας φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σε επίπεδο πάνω και πέρα από αυτό των μεμονωμένων ελεγκτικών ομάδων. Για παράδειγμα, αν από τα ομαδοποιημένα στοιχεία προκύπτει ότι πλείονες ελεγκτικές ομάδες έχουν διαπιστώσει την ίδια παρατυπία σε μια σειρά Δήμων, τότε – πέραν των μεμονωμένων συστάσεων που έχουν διατυπώσει οι ομάδες αυτές προς τους αντίστοιχους Δήμους – θα μπορούσε να υπάρξει και αλληλογραφία σε επίπεδο ΓΔΔΕ με το Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς το ζήτημα ενδέχεται να μπορεί να αντιμετωπιστεί πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά με οριζόντια μέτρα (π.χ. νομοθετική μεταβολή ή έκδοση εγκυκλίου) παρά με αποσπασματικές ενέργειες από κάθε Δήμο χωριστά.

Το νέο πληροφοριακό σύστημα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα, την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων;

Η διαφάνεια είναι συνάρτηση του εύρους των δυνητικών χρηστών αλλά και των δικαιωμάτων πρόσβασης που έχουν απονεμηθεί σε αυτούς. Το υπάρχον ΟΠΣ επί του παρόντος προσφέρει σχετικά περιορισμένη πρόσβαση, με την έννοια ότι α) είναι προσβάσιμο μόνον από τους ελεγκτές της ΓΔΔΕ και όχι από τρίτες Υπηρεσίες ή το ευρύ κοινό και β) ακόμα και για τους ελεγκτές της ΓΔΔΕ η πρόσβαση αφορά μόνον στα στοιχεία των ελέγχων που έχουν διενεργήσει / πρόκειται να διενεργήσουν οι ίδιοι και όχι στο σύνολο των ελέγχων της ΓΔΔΕ.

Πόσο σημαντική είναι η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ;

Η διασύνδεση επιτρέπει την ταχεία και τυποποιημένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Υπηρεσιών, καθώς και την ενσωμάτωση λειτουργιών που διαφορετικά θα έπρεπε να εκτελεστούν εξωσυστημικά με παραδοσιακά εργαλεία επικοινωνίας. Για παράδειγμα, η διασύνδεση όλων των υπηρεσιών της ΓΔΔΕ στο ΟΠΣ, συμπεριλαμβανομένων των 62 ΔΥΕΕ, επιτρέπει την άμεση και εύκολη καταχώρηση και επικαιροποίηση των στοιχείων όλων των ελέγχων. Ομοίως, επιτρέπει την πρόσβαση στην ίδια πληροφόρηση από τα μέλη μίας ελεγκτικής ομάδας που ενδέχεται να είναι γεωγραφικά διασκορπισμένη.

Τα παραπάνω οφέλη θα μπορούσαν να μεγιστοποιηθούν αν το εύρος της προσβάσιμης πληροφορίας και τα δικαιώματα χρήσης επεκτείνονταν περαιτέρω, ώστε π.χ. κάθε ελεγκτής να απολαμβάνει πρόσβασης στα ευρήματα και τις συστάσεις όλων των προηγούμενων

ελέγχων. Ομοίως, η πρόσβαση θα μπορούσε να περιλαμβάνει – μέσω διαλειτουργικότητας του ΟΠΣ της ΓΔΔΕ με τρίτα ΟΠΣ – και άλλα στοιχεία που είναι αναγκαία στο πλαίσιο των ελέγχων (π.χ. τα στοιχεία εκτέλεσης του Π/Υ των φορέων, που αναρτώνται στη Διαύγεια, ή τα στοιχεία των δημοσιονομικών τους αναφορών, που αναρτώνται στο e-portal).

Ποια μπορεί να είναι η συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στη Δημόσια Διοίκηση;

Κατά τα διαλαμβανόμενα στις απαντήσεις των ερωτήσεων 2 και 5 παραπάνω, το ΟΠΣ μίας ελεγκτικής υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ δύναται να συνεισφέρει καθοριστικά:

- Στην τυποποίηση του παραγόμενου ελεγκτικού έργου και την ταχεία εξαγωγή πολύτιμων στατιστικών στοιχείων,
- Στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των ελεγκτικών εργασιών, αφενός μέσω διάχυσης της γνώσης και εμπειρίας μεταξύ των ελεγκτών, αφετέρου μέσω εξορθολογισμού της χρήσης ελεγκτικών πόρων,
- Στη συλλογή και αξιοποίηση συγκριτικών στοιχείων των ελεγχόμενων φορέων ως προς μια πλειάδα παραμέτρων (π.χ. στοιχεία τιμών προμηθειών / υπηρεσιών / έργων, στοιχεία σύνθεσης και κατανομής προσωπικού, στοιχεία δημοσιονομικών επιδόσεων κτλ.), τα οποία θα μπορούσαν με τη σειρά τους να χρησιμοποιηθούν ως βάση για τη διενέργεια ελέγχων απόδοσης, ήτοι ελέγχων επικεντρωμένων στη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης,
- Στην ταχεία και τυποποιημένη αλληλεπίδραση με άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών ή / και πέραν αυτού, μέσω διαλειτουργικότητας του ΟΠΣ με τρίτα συστήματα και βάσεις δεδομένων δημοσιονομικού ενδιαφέροντος.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2^Η

Πόσα χρόνια υπηρετείται στο Δημόσιο;

11 έτη

Μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου;

Η χρήση ενός ΟΠΣ αποτελεί εργαλείο για την τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου, καθώς είναι πιο εύκολο να εντοπιστούν τα κοινά σημεία μεταξύ

των διαφορετικών ελέγχων, ώστε να ομαδοποιηθούν τα προς διερεύνηση θέματα και στη συνέχεια να τεθούν οι «γραμμές» τυποποίησης και οργάνωσης, όπου αυτό είναι δυνατό. Εφόσον ζητάμε συγκεκριμένα πράγματα από έκαστο έλεγχο αυτά μπορούν να τυποποιηθούν.

Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην «πληροφορία» μέσω των ΟΠΣ και πόσο σημαντική είναι η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» στον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ;

Η πρόσβαση είναι εύκολη με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου και διαδικτύου. Εξαιτίας του γεγονότος ότι η διεξαγωγή ενός ελέγχου δεν περιορίζεται στο τυπικό ωράριο εργασίας και ο τόπος από τον οποίο θα χρειαστεί να έχει κάποιος πρόσβαση στο ΟΠΣ ποικίλει (από τις ανάγκες του ελέγχου), είναι πολύ σημαντική η άμεση και αξιόπιστη πρόσβαση σε αυτό, όπως επίσης και να διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητα στη διαδικασία αυτή.

Ποιες είναι οι δυσκολίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της ;

Θεωρώ ότι οι δυσκολίες στο σχεδιασμό και τη λειτουργία αφορούν τις ανάγκες τις οποίες πρέπει να καλύψει το ΟΠΣ και την εξοικείωση των χρηστών του. Ένα ΟΠΣ δε μπορεί παρά συνεχώς να βελτιώνεται σύμφωνα με τις ανάγκες που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της χρήσης του, όπου και θα εντοπιστούν οι αδυναμίες του.

Η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός ΟΠΣ ;

Η χρήση ενός αποτελεσματικού ΟΠΣ δύναται να εξασφαλίσει εργατοώρες οι οποίες έχουν και οικονομικό αντίκτυπο στη λειτουργία μιας δομής. Η εξοικονόμηση πόρων μπορεί να επιτευχθεί από τη δυνατότητα παρακολούθησης των ενεργειών, των δικλείδων ασφαλείας που μπαίνουν για την αποφυγή σφαλμάτων, καθώς και την βελτιστοποίηση του χρόνου διεξαγωγής των απαραίτητων διαδικασιών.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ;

Πλεονέκτημα αποτελεί η άμεση πρόσβαση, η ολοκληρωμένη πληροφόρηση σε σχέση με τους ελέγχους που σχετίζεται έκαστος υπάλληλος, η δυνατότητα της κεντρικής υπηρεσίας για εποπτεία της ελεγκτικής διαδικασίας.

Υπάρχουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία του ΟΠΣ που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο;

Αδυναμία αποτελεί η μη δυνατότητα πρόσβασης σε οριστικές εκθέσεις για τη βελτίωση των επόμενων ελέγχων. Θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια κατηγοριοποίηση των ελέγχων σύμφωνα με τους ελεγχόμενους φορείς καθώς και με το είδος των συστάσεων. Επίσης δεν έχει εκδοθεί οδηγός που να εξηγεί το σύνολο των λειτουργιών και των δυνατοτήτων του ΟΠΣ, ούτε έχουν υπάρξει σχετικά σεμινάρια.

Το νέο πληροφοριακό σύστημα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα, την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων;

Το νέο πληροφοριακό σύστημα συμβάλει στη αντικειμενικότητα, την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων. Εφόσον επιτευχθεί η αποφυγή για παράδειγμα αλληλογραφίας και λοιπών διαδικασιών οι οποίες γίνονται παράλληλα και στο ΟΠΣ τότε θα θεωρείται πιο αποτελεσματικό.

Πόσο σημαντική είναι η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ ;

Όπως προαναφέρθηκε η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω του ΟΠΣ μπορεί να προσφέρει αυξημένη πληροφορία και να βοηθήσει στην επικοινωνία της εμπειρίας έκαστου ελεγκτή στο σύνολο των ελεγκτών με αποτέλεσμα την αποφυγή λαθών που έχουν γίνει στο παρελθόν αλλά και την επιλογή βέλτιστων πρακτικών.

Ποια μπορεί να είναι η συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση;

Με την αποτύπωση όλων των διαδικασιών στο ΟΠΣ εξασφαλίζεται η διαφάνεια ενώ η ορθή χρήση της πληροφορίας που προκύπτει, συμβάλει στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3^Η

Πόσα χρόνια υπηρετείται στο Δημόσιο;

Από τον Μάρτιο του έτους 1993 (συνολικά 28 έτη)

Μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου

Φυσικά μπορεί καθώς κάθε έργο πληροφορικής και μηχανογράφησης απαιτεί αρκετά αυστηρή τυποποίηση ώστε να είναι αποδοτικό.

Π.χ.: Η χειρόγραφη διαχείριση και αποτύπωση ενός ελέγχου δεν τηρεί απαραίτητα κανόνες τυποποίησης όπως: ποιος κάνει τι (αυστηρή τυποποίηση ρόλων), πότε γίνεται κάτι (προθεσμίες), κλπ. ενώ αν ένα απαιτούμενο στοιχείο λείπει δημιουργεί κενά και ελλείψεις στο ελεγκτικό έργο.

Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην «πληροφορία» μέσω των ΟΠΣ και πόσο σημαντική είναι η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» στον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ;

Εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο υλοποίησης του ΟΠΣ και τον τρόπο οργάνωσης της πληροφορίας μέσα σε αυτό, ώστε να είναι εύκολη η αναζήτηση και η ταξινόμηση πληροφοριών με διαφορετικές ιδιότητες. Επίσης, η ευκολία πρόσβασης εξαρτάται από το πόσο σωστά και επιμελημένα έχουν οριστεί οι διάφοροι ρόλοι (: μηχανογραφικά καθήκοντα υπαλλήλων). Ένα σύστημα διευρυμένης εμβέλειας με πολλούς χρήστες σε συγκεκριμένους ρόλους δίνει ευκολότερα πρόσβαση σε όποιον χρειάζεται την συγκεκριμένη πληροφορία (όχι στο σύνολο των χρηστών). Το σημερινό ΟΠΣ της ΓΔΔΕ παρέχει τέτοιες δυνατότητες καθώς είναι δικτυωμένο προς όλες τις υπάρχουσες ΔΥΕΕ ενώ οι περισσότεροι υπάλληλοι του ελεγκτικού κυκλώματος έχουν πρόσβαση σε αυτό.

Επιπλέον, εξ αρχής ενσωματώνει διαδικασίες αναζήτησης πληροφοριών ενώ παρέχει αρκετές αναφορές που βοηθούν στον εντοπισμό πληροφοριών. Επίσης απαντά άμεσα ή αρκετά γρήγορα σε ερωτήματα των οποίων η απάντηση απαιτούσε χρόνο και πόρους. Επί παραδείγματι: Σε πόσους (ή/και ποιους) ελέγχους συμμετέχει ένας ελεγκτής σήμερα ή και παλαιότερα; Πόσοι έλεγχοι ήταν ενεργοί το έτος Χ; Ποιά έγγραφα ανάθεσης ελέγχου εκδόθηκαν από τις ΔΥΕΕ του νομού Χ; Πόσο χρόνο διήρκεσε κατά μέσο όρο ένας έλεγχος στη ΔΥΕΕ Χ; Πόσο κόστισαν οι έλεγχοι για τη ΔΥΕΕ Χ το έτος Ψ;

Απαραίτητη προϋπόθεση να έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ σωστά τα διάφορα στοιχεία όταν αυτό είναι αναγκαίο και στο χρόνο που πρέπει. Ελλιπής πληροφορία = ελλιπής πληροφόρηση!

Ποιες είναι οι δυσκολίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της;

Η ορθή και βαθιά κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του ελεγκτικού μηχανισμού από το προσωπικό που τον περιγράφει, σε συνδυασμό με την πάγια νομοθεσία και το κανονιστικό πλαίσιο των ελέγχων διευκολύνει κατά πολύ το έργο των αναλυτών εφαρμογών κατά τη σχεδιαστική φάση.

Η υιοθέτηση ενός ΟΠΣ προϋποθέτει κάποιες αλλαγές στον τρόπο σκέψης και λειτουργίας του προσωπικού, ώστε να βελτιώνεται συνολικά η διαδικασία. Σε κάποιες περιπτώσεις είναι αναγκαίες κανονιστικές ρυθμίσεις που αφορούν εργασίες μέσα στον ελεγκτικό μηχανισμό οι οποίες αντικαθίστανται από μηχανογραφικές. Αυτό, πολλές φορές είναι ιδιαίτερα δύσκολο να γίνει γιατί αποτελεί «συνήθεια», «κεκτημένο» κλπ. π.χ. η ανάγκη φωτοαντιγραφής και αποστολής εγγράφων που τώρα γίνονται μέσω e-mail, η ανάγκη υπογραφής και «στρογγυλής» σφραγίδας που μπορούν κάλλιστα να αντικατασταθούν από την ηλεκτρονική υπογραφή ή η θεσμοθετημένη νομική ισχύς του μηχανογραφικού εγγράφου έναντι του χάρτινου.

Η δυσκολία εύρεσης προσωπικού κατάλληλου να χειριστεί το ΟΠΣ, δεδομένης της «μηχανογραφικής κουλτούρας» του ελληνικού δημοσίου και της συνήθειας στη χάρτινη εργασία.

Η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχτεί μέσω ενός ΟΠΣ;

Γενικά μπορεί, αλλά προϋποθέτει αλλαγές στον τρόπο σκέψης του ελεγκτικού μηχανισμού, στον τρόπο τήρησης και ανάκλησης της πληροφορίας και φυσικά στην καθιέρωση αλλά και την ανάδειξη και νομική αποδοχή της μηχανογραφικής διαχείρισης και των συναφών διαδικασιών και πλαισίου. Ουσιαστικά, ένα καλοσχεδιασμένο ΟΠΣ ελέγχων επιταχύνει κατά πολύ τις ελεγκτικές διαδικασίες εάν επιτύχει να συρρικνώνει χρονοβόρες και περιττές διαδικασίες όπως π.χ. τηλεφωνήματα, δακτυλογραφήσεις, τήρηση και διαχείριση χάρτινου αρχείου, φυσική αλληλογραφία κλπ.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ;

Όπως ήδη αναφέρθηκε: είναι αποκεντρωμένο, δηλαδή εξαπλώνεται σε όλες τις ΔΥΕΕ αλλά και την Γενική Διεύθυνση, χρησιμοποιείται από σχεδόν όλο το προσωπικό που εξυπηρετεί τον ελεγκτικό μηχανισμό, παρέχει δυνατότητες τακτοποίησης των επί μέρους υποθέσεων μέσα στο ΟΠΣ χωρίς απαραίτητη πρόσβαση σε χάρτινο αρχείο, διευκολύνει την άντληση στοιχείων και υπολογίζει ταχύτατα στοιχεία όπως αριθμοδείκτες αποδοτικότητας

της διαδικασίας, τήρηση ηλεκτρονικής και όχι χάρτινης πληροφορίας (εάν αυτό επιτρέπεται ή υιοθετείται), παρέχει μια βιβλιοθήκη με τη νομοθεσία, το κανονιστικό πλαίσιο, τυποποιημένα υποδείγματα ερωτηματολογίων προς ελεγχόμενους, εγχειρίδια χρήσης κλπ.

Υπάρχουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία του ΟΠΣ που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο;

Το συγκεκριμένο ΟΠΣ μελετήθηκε και υλοποιήθηκε με βάση συνεντεύξεις που λήφθηκαν από το προσωπικό της ΓΔΔΕ και υπαλλήλους που είχαν ήδη μελετήσει και κατασκευάσει ένα μονοχρηστικό μηχανογραφικό σύστημα από την εποχή που δεν υφίσταντο ΔΥΕΕ και αποκέντρωση. Κάποιες διαδικασίες ενώ είναι αυτονόητες στο χειρόγραφο σύστημα, στο μηχανογραφικό πρέπει να προβλέπονται και να αποτυπώνονται για να υπάρχει δυνατότητα υλοποίησής τους. Π.χ. «επιστροφή εγγράφου για διόρθωση» ή «διαγραφή εγγράφου λόγω καταχώρησης σε λάθος σημείο».

Η μη τυποποίηση και κεντρική τήρηση και διάθεση του μητρώου ελεγχόμενων φορέων αποτελεί μια εντοπισμένη δυσλειτουργία. Η τήρηση του κάθε μητρώου αποτελεί πρωτίστως διοικητική διαδικασία ιδιαίτερα σε μεγάλα και ολοκληρωμένα πληροφορικά συστήματα. Η απουσία θεσμοθετημένων σημείων «υποχρεωτικής» καταχώρησης πληροφορίας από τους διάφορους χρήστες ώστε να διασφαλίζεται η ολοκλήρωση της πληροφορίας (data intergation) πριν η διαδικασία προχωρήσει σε «επόμενο» στάδιο. Αποτέλεσμα είναι η ύπαρξη κάποιων ελλείψεων λόγω της πλημμελούς καταχώρησης στοιχείων που όμως αντιμετωπίζεται.

Το νέο πληροφοριακό σύστημα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα, την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων;

Οι ιδιότητες αυτές υφίσταντο πάντοτε λόγω της ιδιαίτερης φύσης των δημοσιονομικών ελέγχων, της υπάρχουσας τυποποίησης των διαδικασιών κλπ. Η διαφάνεια περιορίζεται στον στενό κύκλο της ΓΔΔΕ και άλλων συνεργαζόμενων φορέων του δημοσίου τομέα χωρίς αυτή να είναι «διαφανής» προς πάσα ενδιαφερόμενο. Η αποτελεσματικότητα έχει βελτιωθεί σημαντικά και αποτελεί ζητούμενο στόχο.

Πόσο σημαντική είναι η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ;

Πρόκειται για γενικότερης σημασίας ζητούμενο που για να αποδώσει σωστά αποτελέσματα προαπαιτεί καλή μελέτη και αποτύπωση των διαδικασιών και των διαφόρων ιδιοτήτων του διοικητικού έργου. Αποτελεί σαφώς έργο των αναλυτών δεδομένων που αποτελεί εξειδικευμένο κλάδο της πληροφορικής.

Επί παραδείγματι: Ο σωστός ορισμός και η σωστή τήρηση των αρχείων μητρώων του κράτους είναι σημαντική προϋπόθεση για την ορθή διασύνδεση των υπηρεσιών (π.χ. ένα φυσικό πρόσωπο έχει ταυτότητα (:υπ. Προστασίας του πολίτη), ΑΜΚΑ (:υπ. Υγείας), ΑΦΜ (:Υπ. Οικονομικών), γεννήθηκε (: ληξιαρχείο), στρατεύεται, εργάζεται, συνάπτει ή λύει σχέσεις κλπ. Ένα κτίριο σχεδιάζεται (:πολεοδομία), χτίζεται, νοικιάζεται, πωλείται, τροποποιείται, φορολογείται, κατεδαφίζεται κλπ. Η επιχείρηση ιδρύεται, λειτουργεί (:καταστατικό - ειρηνοδικείο), τροποποιείται, λύεται, πτωχεύει, φορολογείται, πωλείται, λύεται κλπ.

Όσο καλύτερα μελετηθούν, οριστούν και σχεδιαστούν οι παραπάνω ιδιότητες των επί μέρους οντοτήτων που αποτελούν ένα μηχανογραφικό ολοκληρωμένο σύστημα, τόσο καλύτερα και τόσο πιο επιτυχημένα θα διασυνδεθούν. Η διακινούμενη πληροφορία ανάμεσα στους διάφορους «κοινωνικούς εταίρους» μπορεί να τυποποιηθεί και να τηρείται ή να διακινείται ψηφιακά συμβάλλοντας σε χρόνο, χρήμα, περιττές μετακινήσεις και εν τέλει περισσότερο ελεύθερο χρόνο, λιγότερο κυκλοφοριακό πρόβλημα, χαμηλότερο κοινωνικό κόστος κλπ.

Ποια μπορεί να είναι η συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση;

Η υιοθέτηση ενός ΟΠΣ συμβάλλει στην ίση μεταχείριση όλων των πολιτών ενός κράτους καθώς τυποποιεί τις διαδικασίες, θεσμοθετεί κανόνες και ελαχιστοποιεί την ανθρώπινη παρέμβαση κατά την τήρηση και εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων είτε αυτοί αφορούν φορολογία, είτε δημόσιο έξοδο (π.χ. Taxis). Άλλο παράδειγμα: Η υποχρεωτική και υπό όρους προστασίας των προσωπικών δεδομένων τήρηση του φακέλου ασθενούς συμβάλλει στην ορθότερη τιμολόγηση των υπηρεσιών και αγαθών υγείας

Επίσης, η υιοθέτηση υποχρεωτικού ηλεκτρονικού τιμολογίου συμβάλλει στην αυτόματη διαχείριση του φόρου προστιθέμενης αξίας και άλλων τελών της τιμολόγησης, ενώ καθιστά πιο διαυγείς τις διαδικασίες δημοσίων προμηθειών σε όλο τους το φάσμα (διαγωνισμός, σύναψη συμβάσεων, εκτέλεση έργων, τιμολόγηση, πληρωμή, φορολόγηση).

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 4^Η

Πόσα χρόνια υπηρετείται στο Δημόσιο;

38 έτη

Μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου;

Το ΟΠΣ είναι ένα απαραίτητο εργαλείο οργάνωσης και διαχείρισης των ελεγκτικών εργασιών

Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην «πληροφορία» μέσω των ΟΠΣ και πόσο σημαντική είναι η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» στον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ;

Για τους έχοντες εξουσιοδότηση χρήστες, μετά τη σχετική εξοικείωση με το περιβάλλον του ΟΠΣ, η πρόσβαση στην πληροφορία είναι εύκολη. Η αμεσότητα της λήψης δεδομένων και επομένως και αναλυτικών πληροφοριών καθιστούν το ΟΠΣ απαραίτητο, μια και κατέχοντας αναλυτικές πληροφορίες αλλά και ιστορικότητα ενεργειών δίνουν στους Δημοσιονομικούς ελεγκτές άμεσα τα σημεία κινδύνου για τους ελεγχθέντες ΦΓΚ ή για στρωματοποιημένες στατιστικά ομάδες (πληθυσμιακά κατανεμημένες) νομικών προσώπων του Δημόσιου Τομέα

Ποιες είναι οι δυσκολίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της ;

Πέρα από τις διαγωνιστικές διαδικασίες ή και αυτά μιας "house production" διαδικασίας, ο σχεδιασμός και προγραμματισμός λειτουργίας ενός ΟΠΣ, όπως η ΓΔΔΕ οφείλει να λάβει υπόψη του όχι μόνο το να επιτευχθούν οι στόχοι της ΓΔ αλλά να υπάρχει και πρόνοια - προβλεψιμότητα το ΟΠΣ να μπορεί να δεχτεί, να επεκταθεί και να εκσυγχρονιστεί με νέα δεδομένα αλλά και τροποποιήσεις της σχετικής νομοθεσίας (flexibility in conditions) Για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των τεχνικών μέτρων ασφαλείας του ΟΠΣ πρέπει να ληφθούν υπόψη επιπλέον:

- ✓ το ισχύον θεσμικό πλαίσιο:
- ✓ οι σύγχρονες εξελίξεις και οι βέλτιστες πρακτικές στο χώρο της ασφάλειας,
- ✓ τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα με τις απαιτήσεις των οποίων θα πρέπει να συμμορφώνεται το σύστημα.
- ✓ ο νέος Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων GDPR, της ΕΕ.

Η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχτεί μέσω ενός ΟΠΣ ;

Δεδομένης της έλλειψης πόρων (scarsity) και λαμβάνοντας υπόψη ειδικά το αποδυναμωμένου ποσοτικά ανθρώπινο δυναμικό του ΓΛΚ που σε μεγάλο ποσοστό θεωρείται και γερασμένο, η ύπαρξη και λειτουργία του ΟΠΣ ενισχύει δομές και ελεγκτικές διαδικασίες και εν τέλει εξομαλύνει και βελτιώνει το ελεγκτικό έργο

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ;

Ευελιξία, ασφάλεια χρηστών και δεδομένων, εμπιστευτικότητα, διάκριση εξουσιοδοτήσεων, διεπαφές με άλλους όμορους ελεγκτικούς σχηματισμούς, προσαρμοστικότητα σε νέες συνθήκες, είναι τα βασικά πλεονεκτήματα του.

Υπάρχουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία του ΟΠΣ που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο;

Από τις δοκιμές που έχουν γίνει, η μεγαλύτερη αδυναμία του ΟΠΣ είναι η μη συνεργασία των ελεγκτικών μηχανισμών και χρηστών της ΓΔΔΕ με τα απαραίτητα δεδομένα που απαιτούνται για να λειτουργήσει παραγωγικά το ΟΠΣ

Το νέο πληροφοριακό σύστημα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα, την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων;

Το ΟΠΣ έχει δοκιμαστεί και περάσει όλα τα κριτήρια ασφάλειας και διαφάνειας και εφόσον η τροφοδοσία του γίνεται αντικειμενικά αποδίδει ουσιαστικά και είναι δεδομένη η αποτελεσματικότητά του

Πόσο σημαντική είναι η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ ;

Τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές περιβάλλον οι διεπαφές σύμφωνα με τα ΔΕΠ θεωρούνται απαραίτητες για τη λειτουργία του

Ποια μπορεί να είναι η συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση;

Ως γνωστόν ο νόμος 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) και δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», ο οποίος ισχύει τώρα και αποτελεί το νέο νόμο περί Δημόσιου Λογιστικού. Στο άρθρο 33 αυτού του νόμου αναφέρονται οι γενικές αρχές για την διαχείριση των δημοσιονομικών της Γενικής Κυβέρνησης. Οι αρχές αυτές αποσκοπούν στην εξασφάλιση της ορθής και υγιούς διαχείρισης του δημόσιου χρήματος και δεσμεύουν τα αρμόδια όργανα της κατάρτισης, της εκτέλεσης και του ελέγχου της εκτέλεσης των προϋπολογισμών της Γενικής Κυβέρνησης. Ταυτόχρονα δε αποτελούν και μέσα ελέγχου της κυβέρνησης από τη Βουλή. Επομένως η δημοσιονομική

διαχείριση αφορά τους νόμους, τους θεσμούς, τα συστήματα και τις διαδικασίες που έχουν στη διάθεσή τους οι κυβερνήσεις που επιθυμούν να διασφαλίσουν και να χρησιμοποιήσουν τους πόρους τους αποτελεσματικά, αποδοτικά και με διαφάνεια.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 5^Η

Πόσα χρόνια υπηρετείται στο Δημόσιο;

22 χρόνια

Μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου;

Το ελεγκτικό αντικείμενο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα διαδικασιών και μεθόδων για την έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των φορέων, οι οποίες μπορούν να αποτυπωθούν σε ένα ΟΠΣ για την καθοδήγηση των ελεγκτών στο έργο τους.

Επίσης, η αποκέντρωση των γραφείων μίας ελεγκτικής υπηρεσίας του Δημοσίου δημιουργεί την ανάγκη της άμεσης συγκέντρωσης των αποτελεσμάτων των ελέγχων σε μία βάση ώστε να υπάρχει η δυνατότητα επεξεργασίας των στοιχείων, η εξαγωγή συμπερασμάτων και η αποτύπωσή τους σε εκθέσεις και αναφορές ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Η δημιουργία ενός πληροφοριακού συστήματος οδηγεί στην επίλυση των ανωτέρω θεμάτων, καθώς αποτελεί ένα ενιαίο πλαίσιο διαχείρισης του συνόλου των διενεργούμενων ελέγχων με την τυποποίηση και καλύτερη οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου, ενώ ταυτόχρονα καταργεί την χρήση μεμονωμένων και αποσπασματικών βάσεων δεδομένων της κάθε υπηρεσίας, οι οποίες δεν μπορούν να αξιοποιηθούν για την έγκαιρη και ολοκληρωμένη παρουσίαση του ελεγκτικού αποτελέσματος.

Με τον τρόπο αυτό ενισχύονται οι δομές και οι διαδικασίες ελέγχου και αντιμετωπίζεται αποτελεσματικότερα η κατασπατάληση ανθρώπινων και οικονομικών πόρων.

Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην «πληροφορία» μέσω των ΟΠΣ και πόσο σημαντική είναι η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» στον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ;

Μόνο μέσω ενός ΟΠΣ υπάρχει η δυνατότητα για γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην πληροφορία προσαρμοσμένη στις επιλογές που επιθυμεί ο χρήστης. Ειδικά, όταν

πρόκειται για υπηρεσίες οι οποίες έχουν τοπική αρμοδιότητα ανά την Επικράτεια και πρέπει να λογοδοτούν σε ένα κεντρικό όργανο, ένα ΟΠΣ με δυνατότητα εξειδικευμένης αναζήτησης και ταξινόμησης των στοιχείων παρέχει πλουσιότερη και αμεσότερη πρόσβαση στην πληροφορία. Αυτό είναι σημαντικό για την up-to-date πληροφορία, ώστε να δίνεται η δυνατότητα για την άμεση λήψη αποφάσεων σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων από την κεντρική διοίκηση. Η έλλειψη αντίθετα ενός ΟΠΣ και η καθυστέρηση της αποστολής και ενημέρωσης της διοίκησης σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων οδηγεί ουσιαστικά σε καθυστέρηση λήψης αποφάσεων και αντίστοιχα σε επιβράδυνση του ελεγκτικού έργου.

Ποιες είναι οι δυσκολίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της ;

Η δυσκολία του σχεδιασμού ενός ΟΠΣ αφορά στην δημιουργία μιας ομάδας που αποτελείται από άτομα της ελεγκτικής υπηρεσίας που γνωρίζουν τις ελεγκτικές διαδικασίες και άτομα από την υπηρεσία πληροφορικής που θα υλοποιήσει το έργο.

Από την άλλη πλευρά, η δυσκολία της λειτουργίας του ΟΠΣ αφορά στους χρήστες και κατά πόσο έχουν κατανοήσει την χρησιμότητα ενός τέτοιου συστήματος προκειμένου να το ενημερώνουν έγκαιρα και υπεύθυνα.

Για την αντιμετώπιση του ανωτέρω ζητήματος στην ΓΔΔΕ γίνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα ενημερώσεις προς τις περιφερειακές υπηρεσίες σχετικά με τυχόν ελλείψεις ή παραλείψεις στην ενημέρωση, καθώς και για την σημασία της ορθής ενημέρωσης.

Η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός ΟΠΣ ;

Ένα ΟΠΣ ελέγχων, χωρίς να αποτελεί σύστημα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, μπορεί να δίνει την δυνατότητα άμεσης παρακολούθησης όχι μόνο της κατανομής των ελεγκτικών πόρων και της διαθεσιμότητάς τους, αλλά και της ελεγκτικής εξειδίκευσης των ελεγκτών, ώστε να αξιοποιούνται ορθολογικότερα με σκοπό την βελτίωση της απόδοσής τους κατά τον έλεγχο.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ;

Η έλλειψη ενός ΟΠΣ σε μία Υπηρεσία όπως η ΓΔΔΕ η οποία έχει να διαχειριστεί χιλιάδες φακέλους και δεδομένα, θα δημιουργούσε προβλήματα στην παραγωγή

δημοσιονομικών αναφορών και κατά συνέπεια στη λειτουργία της Υπηρεσίας. Αντίθετα μία αξιόπιστη βάση δεδομένων είναι χρήσιμο εργαλείο στον στρατηγικό σχεδιασμό της υπηρεσίας.

Το ΟΠΣ υποστηρίζει και κατά κάποιον τρόπο ενώνει Κεντρικές και Περιφερειακές Υπηρεσίες, με απώτερο σκοπό την άμεση ενημέρωση σχετικά με τους ελέγχους που διενεργούνται και την άντληση και αξιολόγηση των σχετικών στοιχείων και πληροφοριών, πράγμα το οποίο δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς αυτό. Τα ψηφιακά εργαλεία που προσφέρει το ΟΠΣ βοηθούν την Κεντρική Υπηρεσία να διαχειρίζεται τους πόρους με πιο αποτελεσματικό τρόπο, να βελτιώνει την ικανότητα και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και να υιοθετεί νέους τρόπους διαχείρισης του δυναμικού της.

Υπάρχουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία του ΟΠΣ που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο;

Αδυναμίες πάντα υπάρχουν σε νέα πληροφοριακά συστήματα για αυτό το λόγο υπάρχει και η υποστήριξη από τις εταιρείες ή ομάδες πληροφορικής που το δημιούργησαν, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτές οι αδυναμίες. Ωστόσο ένα καλά σχεδιασμένο ΟΠΣ προσαρμοσμένο από την αρχή στο πλαίσιο των υφιστάμενων διατάξεων που διέπουν την λειτουργία των υπηρεσιών ελαχιστοποιεί προβλήματα και δυσλειτουργίες και όσες δυσχέρειες προκύπτουν αντιμετωπίζονται άμεσα από την ομάδα υποστήριξης του συστήματος.

Το νέο πληροφοριακό σύστημα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα, την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων;

Το νέο ΟΠΣ σε συνδυασμό με τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας έχει πολλαπλασιάσει τις δυνατότητες της υπηρεσίας να βελτιώσει την λειτουργία της μέσω της αμεσότητας στην παροχή των πληροφοριών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την συμμετοχή των ελεγκτών στις διαδικασίες και τις υποχρεώσεις της υπηρεσίας ενισχύοντας την διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα του ελεγκτικού έργου. Τα ψηφιακά εργαλεία βοηθούν την Κεντρική Υπηρεσία να διαχειρίζεται τους πόρους με πιο αποτελεσματικό τρόπο, να βελτιώνουν την ικανότητα και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και να υιοθετούν νέα μοντέλα δημόσιας διαχείρισης.

Πόσο σημαντική είναι η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ ;

Η απουσία πληροφοριακών συστημάτων είναι περιοριστικός παράγοντας για μία υπηρεσία που θέλει να παραμείνει ενεργή και να παράγει αποτελεσματικό έργο. Η

διασύνδεση των υπηρεσιών και η ενημέρωση που προκύπτει, οδηγεί σε αποτελεσματικότερο προγραμματισμό, δημιουργία ρεαλιστικότερων στόχων με συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα και πραγματοποίηση ποιοτικότερων ελέγχων από το ελεγκτικό δυναμικό.

Ποια μπορεί να είναι η συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση;

Στην περίπτωση μη ύπαρξης ενός ΟΠΣ δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης διαπίστωσης και αντιμετώπισης προβλημάτων και δυσλειτουργιών που υπονομεύουν την χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Η πρόσβαση στην πληροφορία και η αξιολόγησή της κατοχυρώνει τη διαφάνεια και ενισχύει την ακεραιότητα. Προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ενός συστήματος το οποίο θα ενημερώνεται με όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία και αποτελέσματα ελέγχων τα οποία θα είναι διαθέσιμα στην πολιτική και διοικητική ηγεσία, αλλά και σε δημοσιευμένες εκθέσεις (ανάρτησή τους στον ιστότοπο του αρμόδιου υπουργείου), ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια.

Μία ικανή ηγεσία μέσα από ένα ΟΠΣ μπορεί να διαπιστώσει τις αδυναμίες που προκύπτουν (όπως πχ από τα ευρήματα των ελέγχων ανά κατηγορία ελεγχόμενων φορέων), και να κατευθύνει ή και να εκπαιδεύει το δυναμικό της για την αντιμετώπισή τους, προκειμένου να επιτυγχάνεται ο στόχος της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 6^Η

Πόσα χρόνια υπηρετείται στο Δημόσιο;

9 χρόνια και 3 μήνες

Μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου;

Φυσικά και μπορεί, εφόσον παρέχεται οργανωμένη και συστηματοποιημένη πληροφορία που θα προσφέρει στους ελεγκτές-χρήστες τυποποιημένα εργαλεία, ομαδοποιημένα ανά κατηγορία φορέα, που θα συμβάλλουν στην ομοιομορφία του ελεγκτικού αποτελέσματος

Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην «πληροφορία» μέσω των ΟΠΣ και πόσο σημαντική είναι η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» στον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ;

Υπάρχει μόνο πρόσβαση στους ελέγχους που έχει διενεργήσει ο κάθε ελεγκτής. Οι υπάλληλοι που έχουν οριστεί καταχωριστές για την κάθε ΔΥΕΕ έχουν πρόσβαση σε όλους τους ελέγχους της εκάστοτε ΔΥΕΕ. Η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση σε ελέγχους με οριστικά πορίσματα θα συνεπικουρούσε το έργο των ελεγκτών μειώνοντας πρωτίστως το χρόνο που σπαταλούν οι ελεγκτές στην αναζήτηση τυποποιημένης πληροφορίας ανά φορέα (π.χ. νομοθετικό πλαίσιο)

Ποιες είναι οι δυσκολίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία της ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας της η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως της ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της ;

Η ποικιλομορφία των ελεγχόμενων φορέων ως προς τη νομοθεσία και τα ειδικά καθεστώτα αυτών.

Η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός ΟΠΣ ;

Η επαρκής πληροφόρηση μέσω ενός ΟΠΣ θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση του αριθμού των ατόμων που απαρτίζουν μια ελεγκτική ομάδα, εφόσον οι ελεγκτές θα είχαν στη διάθεση τους από την απαρχή του ελέγχου, σε μία δυναμική βάση δεδομένων τυποποιημένα στοιχεία που αφορούν νομοθετικό πλαίσιο.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ;

Η συγκέντρωση του νομικού πλαισίου (κανονισμοί) που αφορά τους ελέγχους και τα τυποποιημένα εργαλεία (ερωτηματολόγια) ως προς την εύκολη αναζήτηση τους από τους ελεγκτές.

Υπάρχουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία του ΟΠΣ που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο;

Κατά την καταχώρηση ενός ελέγχου χρειάζονται πολλές εγκρίσεις από τους προϊσταμένους. Επιπρόσθετα δεν υπάρχει εγχειρίδιο χρήσης για ελεγκτές που δεν είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία.

Το νέο πληροφοριακό σύστημα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα , την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων;

Θα διασφαλίσει τη διαφάνεια και την αντικειμενικότητα και συγχρόνων την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητας των ελέγχων μόνο όταν υπάρξει ισότιμη πρόσβαση

όλων των ελεγκτών σε οριστικά πορίσματα τακτικών ελέγχων ώστε να μην υφίστανται αντιφάσεις στο ελεγκτικό έργο.

Πόσο σημαντική είναι η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ ;

Η διασύνδεση του ΟΠΣ με άλλα πληροφοριακά συστήματα (π.χ. ΕΑΠ, e-portal, taxis) θα εξοικονομούσε χρόνο στους ελεγκτές καθώς θα υπήρξε μείωση της αλληλογραφίας για τη συλλογή στοιχείων.

Ποια μπορεί να είναι η συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση;

Ένα ορθά δομημένο ΟΠΣ, με ολοκληρωμένη και ομαδοποιημένη πληροφόρηση θα συνέβαλε στην ομοιομορφία του ελεγκτικού αποτελέσματος εξασφαλίζοντας τη διαφάνεια και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 7^Η

Πόσα χρόνια υπηρετείται στο Δημόσιο;

Στο δημόσιο υπηρετώ οκτώ χρόνια.

Μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου;

Ασφαλώς μπορεί να συνεισφέρει, κυρίως αυτοματοποιώντας κάποιες ελεγκτικές διαδικασίες και συμφωνίες, μειώνοντας τον απαιτούμενο χρόνο για την ελεγκτική διαδικασία, ματαιώνοντας πιθανές ελεγκτικές αλληλοεπικαλύψεις και προσφέροντας πολυδιάστατη πληροφόρηση. Αυτό διευκολύνει και τον εσωτερικό έλεγχο από τους τηρούντες τους λογαριασμούς αλλά και τον εξωτερικό κατασταλτικό έλεγχο των υπηρεσιών.

Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην «πληροφορία» μέσω των ΟΠΣ και πόσο σημαντική είναι η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» στον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ;

Η πρόσβαση μέσω των ΟΠΣ είναι σχεδόν άμεση. Για κάθε ελεγκτική διαδικασία η εγγύτητα της πληροφορίας συνεισφέρει στην αποδοτικότητα του ελεγκτικού έργου. Είναι ευκολότερη η έγκαιρη διαπίστωση αποκλίσεων, πέραν των προγραμματισμένων οικονομικών μεγεθών και η συνακόλουθη επισήμανση σημείων για περαιτέρω ελεγκτικές επαληθεύσεις στις αποκλίσεις αυτές σε πραγματικό χρόνο. Το γεγονός αυτό καθιστά εφικτό τον εντοπισμό

αντικειμένων ελεγκτικού ενδιαφέροντος και τον άμεσο δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης, εφόσον αυτό απαιτηθεί.

Ποιες είναι οι δυσκολίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της ;

Οι δυσκολίες έχουν να κάνουν με τον μεγάλο αριθμό των λογαριασμών και γενικά των αντικειμένων ελέγχου. Η πολυπλοκότητα και η κατάτμηση των φορέων που δαπανούν δημόσιο χρήμα για τη λειτουργία τους, δυσχεραίνει την ομαδοποίηση δαπανών, τη σύγκριση του ύψους των δαπανών μεταξύ ομοειδών φορέων, τον έλεγχο κανονικότητάς των δαπανών και τον ελεγκτικό χαρακτηρισμό τους ως λειτουργικών, διαχειριστικών ή παραγωγικών. Όλα αυτά προσδίδουν σε ένα ΟΠΣ την αναγκαιότητα δημιουργίας πλήθους από modules που ενδεχομένως να το έκαναν δυσλειτουργικό, αν και στην περίπτωση μας αυτό απεφεύχθη.

Η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός ΟΠΣ ;

Κατά απόλυτο τρόπο όχι, αλλά σίγουρα είμαστε σε καλύτερη θέση από πριν. Το ύψος της ελεγκτικής αποτελεσματικότητας θα κυμανθεί σε υψηλότερα επίπεδα από ότι πριν την υιοθέτηση του ΟΠΣ αλλά η προσέγγιση της αριστοποίησης στη χρήση των πόρων της Δημόσιας διοίκησης, απαιτεί πέραν ενός χρήσιμου ελεγκτικού εργαλείου τον παράλληλο σχηματισμό ενός επαρκούς ελεγκτικού μηχανισμού με καταρτισμένους ελεγκτές, ενώ επιπρόσθετα κρίνω ως απαραίτητή τη σωστή διοικητική διαχείριση και προγραμματισμό των ελέγχων.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ;

Έχουμε πλήρη εικόνα της πορείας του ελεγκτικού έργου πανελλαδικά, με πρόσβαση σε πληροφορίες που η προσέγγιση τους παλαιότερα ήταν δυσχερής και χρονοβόρα. Επίσης ένα κομμάτι του ελέγχου μπορεί πλέον να γίνει από το γραφείο ενώ και η ανταλλαγή των πληροφοριών με τους ελεγχόμενους φορείς γίνεται τάχιστα.

Υπάρχουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία του ΟΠΣ που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο;

Κάθε πρόγραμμα μπορεί να βελτιωθεί. Υπάρχουν modules τα οποία θα έπρεπε να είναι απλοϊκότερα στη λειτουργία τους. Βέβαια πολλές φορές η απλοποίηση μιας λειτουργίας

σε επίπεδο προγράμματος, προϋποθέτει αλλαγή νομοθεσίας, με τα γνωστά συνακόλουθα γραφειοκρατικά εμπόδια.

Το νέο πληροφοριακό σύστημα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα , την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων;

Σίγουρα δημιουργεί ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο η ελεγκτική διαδικασία μπορεί να γίνει με αποτελεσματικότερο τρόπο. Όμως όπως είπαμε και πριν αυτό απαιτεί και την αντίστοιχη βελτίωση του επιπέδου του ελεγκτικού μηχανισμού σε ανθρώπινους πόρους. Η διασφάλιση της επάρκειας προϋποθέτει συνεχή παρακολούθηση, αξιολόγηση και αναζήτηση βελτιώσεων και ποτέ δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «μόνιμη».

Πόσο σημαντική είναι η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ ;

Προσφέρει κεντρική παρακολούθηση του ελεγκτικού έργου, εκμηδενισμό των ελεγκτικών αλληλοεπικαλύψεων μεταξύ των υπηρεσιών, βέλτιστη επικοινωνία, μειωμένη γραφειοκρατία και γενικά προάγει τη διοικητική αποτελεσματικότητα του ελεγκτικού έργου .

Ποια μπορεί να είναι η συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση;

Αναβαθμίζει κατά ουσιαστικό τρόπο τις δυνατότητες χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση και αν συνδυαστεί με την ανάλογη πολιτική βούληση, τη συνακόλουθη διοικητική επάρκεια και το κατάλληλο έμπυχο δυναμικό μπορεί να δράσει καταλυτικά προς αυτή τη κατεύθυνση.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 8^Η

Πόσα χρόνια υπηρετείται στο Δημόσιο;

Δεκαπέντε

Μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου;

Ένα σωστά πληροφοριακό σύστημα μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο και μπορεί πραγματικά να συμβάλει στην τυποποίηση αλλά και την οργάνωση των ελεγκτικών διαδικασιών. Βασική όμως προϋπόθεση για την αποτελεσματική χρήση της τεχνολογίας και κατά επέκταση ενός ΟΠΣ είναι η σαφής και ακριβής ανάλυση, που δίνει έμφαση σε κάθε

λεπτομέρεια και οδηγεί στον ορθό σχεδιασμό του ώστε να ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες της Υπηρεσίας και να εξυπηρετεί αυτή με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην «πληροφορία» μέσω των ΟΠΣ και πόσο σημαντική είναι η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» στον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ;

Η πρόσβαση είναι πολύ εύκολη. Η άμεση πρόσβαση άλλωστε στην πληροφορία διευκολύνει σημαντικά την ελεγκτική διαδικασία, όχι μόνο στο στάδιο της επιτυχής εκτέλεσης του ελέγχου αλλά και στο στάδιο της συμμόρφωσης στις συστάσεις που προκύπτουν από αυτόν από τους ελεγχόμενους φορείς.

Ποιες είναι οι δυσκολίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της ;

-Δυσχέρειες προκαλεί η αδυναμία μετάπτωσης προϋφισταμένων δεδομένων

-Σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει δυσκολία προτυποποίησης της ελεγκτικής διαδικασίας στο ΟΠΣ διότι το ελεγκτικό έργο της ΓΔΔΕ παρουσιάζει ιδιαίτερη ποικιλομορφία (πολλά και διαφορετικά είδη ελέγχων)

Η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός ΟΠΣ ;

Αναμφίβολα η ψηφιοποίηση διαδικασιών εξασφαλίζει οικονομίες κλίμακας και περιορίζει την πιθανότητα λαθών ή καταστρατήγησης των διαδικασιών. Επιπλέον θεωρώ ότι ένα σωστά δομημένο ΟΠΣ όπως προανέφερα πραγματικά ενισχύει τις δομές και διαδικασίες ελέγχου εξοικονομώντας ανθρώπινους και άλλους πόρους. Για παράδειγμα και μόνο το κέρδος να σκεφτεί κανείς από τις εργατοώρες του απασχολούμενου προσωπικού για την συλλογή, ας πούμε για παράδειγμα, πληροφοριών και ειδικότερα οικονομικών στοιχείων για έναν ελεγχόμενο φορέα στο πλαίσιο της προετοιμασίας της ελεγκτικής ομάδας για τον έλεγχο του, είναι εξαιρετικά σημαντικό.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ;

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα του νέου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) της ΓΔΔΕ είναι τα ακόλουθα:

- ✓ Πανελλαδικό δίκτυο
- ✓ Πολλοί χρήστες, αρμοδιότητες, ρόλοι, δικαιώματα πρόσβασης

- ✓ Πρόσβαση στα δεδομένα με προϋποθέσεις
- ✓ Αποτύπωση σε πραγματικό χρόνο όλων των διοικητικών διαδικασιών
- ✓ Ενισχυμένη ασφάλεια - κρυπτογράφηση στοιχείων
- ✓ Συμπερίληψη βασικών οικονομικών μεγεθών του ελεγχόμενου φορέα
- ✓ Διαχείριση του ελέγχου ηλεκτρονικά από όλους τους εμπλεκόμενους χρήστες, ανάλογα με το ρόλο τους.
- ✓ Άμεση ηλεκτρονική πρόσβαση στο σύνολο των σχετικών εγγράφων.

Υπάρχουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία του ΟΠΣ που μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο;

Το ελεγκτικό έργο αυτό καθεαυτό, στην εκτέλεση του, δεν επηρεάζεται από τυχόν δυσλειτουργίες του ΟΠΣ , αυτό που επηρεάζεται είναι η διοικητική παρακολούθηση των ελέγχων και των αποτελεσμάτων τους καθώς και η εξαγωγή στατιστικών στοιχείων προς επεξεργασία , δημιουργώντας ταυτόχρονα κινδύνους στην Διοικητική λειτουργία και τον στρατηγικό σχεδιασμό της Υπηρεσίας.

Το νέο πληροφοριακό σύστημα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα , την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων;

Συμβάλει σημαντικά γιατί είναι θα έλεγε κανείς ένα βασικό μέσο βελτίωσης και εξέλιξης όπως έχω τονίσει και ανωτέρω, ωστόσο το ελεγκτικό αντικείμενο κατ' ουσία αποτελεί μια διαδικασία που στηρίζεται κυρίως στην γνώση την ικανότητα και την αντικειμενικότητα των δημοσιονομικών ελεγκτών καθώς και του θεσμικού πλαισίου που ορίζει αυστηρά το περιβάλλον δραστηριοποίησης τους.

Πόσο σημαντική είναι η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ ;

Θα έλυνε σημαντικά προβλήματα δεδομένης της άμεσης και αξιόπιστης άντλησης πληροφοριών που κρίνεται απολύτως απαραίτητη στην εξέλιξη των ελεγκτικών διαδικασιών με ταχύτητα, αξιοπιστία και φερεγγυότητα.

Ποια μπορεί να είναι η συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση;

Η συνεισφορά της ψηφιοποίησης σε όρους διαφάνειας και χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στη Δημόσια Διοίκηση είναι καθοριστική καθώς περιορίζει δραστικά τις δυνατότητες εσκεμμένης παρέκκλισης από τις προβλεπόμενες διαδικασίες, εξασφαλίζοντας

σε κάθε περίπτωση μείωση του διοικητικού κόστους και την καλύτερη διαχείριση του δημόσιου χρήματος.

4.2. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Μέσα από την διαδικασία των συνεντεύξεων , καθώς αυτές είναι το βασικό μας μέσο για την διενέργεια της έρευνας κατά την μελέτη περίπτωσης του ΟΠΣ της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, και λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη ότι αυτές στηρίζονται επί της ουσίας στο γεγονός ότι ο ρόλος και η άμεση εμπλοκή με τα υπό διερεύνηση ερωτήματα του συνεντευξιαζόμενου εξασφαλίζεται η πιστότητα και φερεγγυότητα των πληροφοριών, προσπαθήσαμε να οδηγηθούμε σε μια σειρά σημαντικών διαπιστώσεων για την έρευνά μας.

Όπως ήδη αναφέρεται ανωτέρω οι συνεντεύξεις απευθύνθηκαν σε προγραμματιστές – αναλυτές και δημοσιονομικούς ελεγκτές, δηλαδή σε δημόσιους λειτουργούς άμεσα εμπλεκόμενους τόσο με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή όσο και με την καθημερινή χρήση του ΟΠΣ της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών ελέγχων. Οι συνεντευξιαζόμενοι επιπλέον, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις στην πρώτη ερώτηση, υπηρετούν αρκετά χρόνια, ικανά ώστε να γνωρίζουν καλά την Υπηρεσία και τις ανάγκες αυτής για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του ελεγκτικού της έργου αλλά κυρίως για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων ελέγχων και των ειδικότερων πληροφοριών που προκύπτουν από αυτούς προκειμένου τελικά να επιτυγχάνεται ο στόχος της Χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης και της Διαφάνειας στην Δημόσια Διοίκηση.

Διαβεβαιώνουν δε όλοι, απαντώντας στην δεύτερη ερώτηση , πως πραγματικά μπορεί ένα ΟΠΣ να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου όταν αυτό είναι σωστά σχεδιασμένο και περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες παραμέτρους.

Χαρακτηριστικά ο πρώτος συνεντευξιαζόμενος αναφέρει ότι« Ένα ΟΠΣ κατάλληλα σχεδιασμένο και παραμετροποιημένο επιτρέπει:

- ✓ Την ανάλυση κινδύνου για την επιλογή των προς έλεγχο φορέων ανά ελεγκτική περίοδο,
- ✓ Την καλύτερη προετοιμασία των ελεγκτών μέσω της επισκόπησης ευρημάτων προηγούμενων εκθέσεων σε παρόμοιους φορείς,

- ✓ Την ταχεία και συγκροτημένη εξαγωγή στατιστικών στοιχείων ελέγχων, ευρημάτων, συστάσεων, κυρώσεων, βαθμολόγησης και προόδου συμμόρφωσης, καθώς και την ομαδοποίηση των στοιχείων αυτών ανά κατηγορία ελεγχόμενων φορέων,
- ✓ Τη διενέργεια συγκρίσεων επίδοσης μεταξύ φορέων της ίδιας κατηγορίας, καθώς και μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών φορέων (benchmarking),
- ✓ Την ευχερή και οργανωμένη συγκέντρωση των στοιχείων που απαιτούνται για τη σύνταξη των ετήσιων εκθέσεων της ΓΔΔΕ.....»

Ο τρίτος δε συμπληρώνει επί της ουσίας την ανωτέρω θέση διατυπώνοντας την εξής άποψη: «Φυσικά μπορεί καθώς το κάθε έργο πληροφορικής και μηχανογράφησης απαιτεί αρκετά αυστηρή τυποποίηση ώστε να είναι αποδοτικό. Π.χ.: Η χειρόγραφη διαχείριση και αποτύπωση ενός ελέγχου δεν τηρεί απαραίτητα κανόνες τυποποίησης όπως: ποιος κάνει τι (αυστηρή τυποποίηση ρόλων), πότε γίνεται κάτι (προθεσμίες), κλπ. ενώ αν ένα απαιτούμενο στοιχείο λείπει δημιουργεί κενά και ελλείψεις στο ελεγκτικό έργο.

Ακολούθως, σε ότι αφορά την δυνατότητα εύκολης πρόσβασης στην «πληροφορία» μέσω του ΟΠΣ, απαντάται στην τρίτη ερώτηση και οι συνεντευξιαζόμενοι κατά κύριο λόγο καταγράφουν ότι αυτή επιτυγχάνεται κατά έναν τρόπο κάνοντας ένα εξαιρετικά σημαντικό βήμα στην λειτουργία της Υπηρεσίας, μιας και η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» αποτελεί καθοριστικής σημασίας εξέλιξη για τον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης. Ο πέμπτος συνεντευξιαζόμενος αναφέρει σχετικά «Μόνο μέσω ενός ΟΠΣ υπάρχει η δυνατότητα για γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην πληροφορία προσαρμοσμένη στις επιλογές που επιθυμεί ο χρήστης. Ειδικά, όταν πρόκειται για υπηρεσίες οι οποίες έχουν τοπική αρμοδιότητα ανά την Επικράτεια και πρέπει να λογοδοτούν σε ένα κεντρικό όργανο, ένα ΟΠΣ με δυνατότητα εξειδικευμένης αναζήτησης και ταξινόμησης των στοιχείων παρέχει πλουσιότερη και αμεσότερη πρόσβαση στην πληροφορία. Αυτό είναι σημαντικό για την up-to-date πληροφορία, ώστε να δίνεται η δυνατότητα για την άμεση λήψη αποφάσεων σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων από την κεντρική διοίκηση».

Παραταύτα, οι συνεντευξιαζόμενοι διαπιστώνουν στην πλειοψηφία τους, ότι η δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στην πληροφορία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο και την έκταση υλοποίησης του ΟΠΣ καθώς και από την οργάνωση της πληροφορίας μέσα σε αυτό, ώστε να είναι εύκολη η αναζήτηση και η ταξινόμηση πληροφοριών με διαφορετικές ιδιότητες-ρόλους. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρει ο τρίτος συνεντευξιαζόμενος «.....Ένα

σύστημα διευρυμένης εμβέλειας με πολλούς χρήστες σε συγκεκριμένους ρόλους δίνει ευκολότερα πρόσβαση σε όποιον χρειάζεται την συγκεκριμένη πληροφορία (όχι στο σύνολο των χρηστών). Το σημερινό ΟΠΣ της ΓΔΔΕ παρέχει τέτοιες δυνατότητες καθώς είναι δικτυωμένο προς όλες τις υπάρχουσες ΔΥΕΕ ενώ οι περισσότεροι υπάλληλοι του ελεγκτικού κυκλώματος έχουν πρόσβαση σε αυτό. Επίσης, εξ αρχής ενσωματώνει διαδικασίες αναζήτησης πληροφοριών ενώ παρέχει αρκετές αναφορές που βοηθούν στον εντοπισμό πληροφοριών. Επίσης απαντά άμεσα ή αρκετά γρήγορα σε ερωτήματα των οποίων η απάντηση απαιτούσε χρόνο και πόρους. Επί παραδείγματι: Σε πόσους (ή/και ποιους) ελέγχους συμμετέχει ένας ελεγκτής σήμερα ή και παλαιότερα; Πόσοι έλεγχοι ήταν ενεργοί το έτος X; Ποιά έγγραφα ανάθεσης ελέγχου εκδόθηκαν από τις ΔΥΕΕ του νομού X; Πόσο χρόνο διήρκεσε κατά μέσο όρο ένας έλεγχος στη ΔΥΕΕ X; Πόσο κόστισαν οι έλεγχοι για τη ΔΥΕΕ X το έτος Ψ;

Απαραίτητη προϋπόθεση να έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ σωστά τα διάφορα στοιχεία όταν αυτό είναι αναγκαίο και στο χρόνο που πρέπει. Ελλιπής πληροφορία = ελλιπής πληροφόρηση!»

Σε αυτό το σημείο έχει πραγματικά σημασία να αναφερθεί και μέρος της απάντησης του έκτου συνεντευξιαζόμενου μια και είναι στην ομάδα αυτών που διαπιστώνουν ότι η προκαθορισμένη, και περιορισμένη πρόσβαση στην πληροφορία, βάσει των ρόλων, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, αποτελεί μια δυσκαμψία του ΟΠΣ που εμποδίζει την ομαλή και εύκολη εξέλιξη της ελεγκτικής διαδικασίας στο σύνολό της για όλους τους χρήστες: «Υπάρχει μόνο πρόσβαση στους ελέγχους που έχει διενεργήσει ο κάθε ελεγκτής. Οι υπάλληλοι που έχουν οριστεί καταχωριστές για την κάθε ΔΥΕΕ έχουν πρόσβαση σε όλους τους ελέγχους της εκάστοτε ΔΥΕΕ. Η γρήγορή και αξιόπιστη πρόσβαση σε ελέγχους με οριστικά πορίσματα θα συνεπικουρούσε το έργο των ελεγκτών μειώνοντας πρωτίστως το χρόνο που σπαταλούν οι ελεγκτές στην αναζήτηση τυποποιημένης πληροφορίας ανά φορέα (π.χ. νομοθετικό πλαίσιο)».

Οι απαντήσεις στη τέταρτη ερώτηση, οδηγούν σε διαπιστώσεις σχετικά με τις δυσκολίες στον σχεδιασμό και την λειτουργία ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ, ώστε να εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της και θα τις δούμε συνδυαστικά με αυτές στην έκτη αλλά και έβδομη ερώτηση που μας δίνουν στοιχεία για τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες, αντίστοιχα, του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος.

Η κυριότερη λοιπόν, κατά γενική ομολογία, δυσκολία στον σχεδιασμό ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ έγκειται στον τελικό και καθολικό προσδιορισμό των αναγκών που το ΟΠΣ αυτό θα κληθεί να εξυπηρετήσει. Μία ακόμη δυσκολία αποτελεί η ανάγκη άμεσης εκπαίδευσης των χρηστών με σκοπό την πλήρη εξοικείωση αυτών με το νέο ΟΠΣ , δεδομένης «...της «μηχανογραφικής κουλτούρας» του ελληνικού δημοσίου και της συνήθειας στη χάρτινη εργασία...», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο τρίτος συνεντευξιαζόμενος. Ο ίδιος επίσης αναφέρει μια επιπλέον δυσκολία σε σχέση με τους υπόλοιπους, και αυτή είναι « ...ότι σε κάποιες περιπτώσεις είναι αναγκαίες να πραγματοποιηθούν κανονιστικές ρυθμίσεις που αφορούν εργασίες μέσα στον ελεγκτικό μηχανισμό οι οποίες αντικαθίστανται από μηχανογραφικές κάτι που αποδεικνύεται πρακτικά ιδιαίτερα δύσκολο να γίνει γιατί αποτελεί «συνήθεια», «κεκτημένο» και προϋποθέτει αλλαγές στον τρόπο σκέψης και λειτουργίας του προσωπικού, ώστε να βελτιώνεται συνολικά κάθε διαδικασία...».

Τέλος στην τέταρτη συνέντευξη αναφέρεται ως δυσκολία το «...να προβλεφθεί κατά τον σχεδιασμό η δυνατότητα να μπορεί το ΟΠΣ να επεκταθεί, να εκσυγχρονιστεί , ή να τροποποιηθεί με βάση νέα δεδομένα, σχετική νομοθεσία, και μελλοντικές απαιτήσεις εκσυγχρονισμού του, διότι κάθε ΟΠΣ δε μπορεί παρά συνεχώς να βελτιώνεται σύμφωνα με τις ανάγκες που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της χρήσης τους, όπου και θα εντοπιστούν οι αδυναμίες του και εν τέλει να εξελίσσεται διαρκώς»

Σχετικά με τα πλεονεκτήματα του ΟΠΣ , όλοι συμφωνούν ότι ως μεγαλύτερο πλεονέκτημα του χαρακτηρίζεται το ότι «...είναι αποκεντρωμένο και έτσι προσφέρει σε όλους τους ελεγκτές ανά την χώρα, άμεση, ταχεία και ευχερή πρόσβαση στα στοιχεία των ελέγχων που έχουν διενεργήσει ή πρόκειται να διενεργήσουν, με τρόπο συγκροτημένο και συνεκτικό...», όπως αναφέρει ο πρώτος συνεντευξιαζόμενος . Επίσης, παρέχει στις κεντρικές υπηρεσίες της ΓΔΔΕ τη δυνατότητα άντλησης στοιχείων σε πραγματικό χρόνο για όλους τους ελέγχους, ώστε να είναι δυνατή η επεξεργασία αυτών και ο ταχύτατος υπολογισμός στοιχείων όπως αριθμοδείκτες και διάφορα στατιστικά στοιχεία. Σε σχέση με τα προαναφερθέντα ο πέμπτος συνεντευξιαζόμενος εκφράζει τα εξής : «Το ΟΠΣ υποστηρίζει και κατά κάποιον τρόπο ενώνει Κεντρικές και Περιφερειακές Υπηρεσίες, με απώτερο σκοπό την άμεση ενημέρωση σχετικά με τους ελέγχους που διενεργούνται και την άντληση και αξιολόγηση των σχετικών στοιχείων και πληροφοριών, πράγμα το οποίο δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς αυτό. Τα ψηφιακά εργαλεία που προσφέρει το ΟΠΣ βοηθούν την Κεντρική Υπηρεσία να διαχειρίζεται τους πόρους με πιο αποτελεσματικό τρόπο, να βελτιώνει την

ικανότητα και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και να υιοθετεί νέους τρόπους διαχείρισης του δυναμικού της.», και ο έβδομος συνεντευξιαζόμενος συμπληρώνει : «Έχουμε πλήρη εικόνα της πορείας του ελεγκτικού έργου πανελλαδικά, με πρόσβαση σε πληροφορίες που η προσέγγιση τους παλαιότερα ήταν δυσχερής και χρονοβόρα. Επίσης ένα κομμάτι του ελέγχου μπορεί πλέον να γίνει από το γραφείο ενώ και η ανταλλαγή των πληροφοριών με τους ελεγχόμενους φορείς γίνεται τάχιστα.»

Προχωρώντας παρακάτω στις αδυναμίες ή μειονεκτήματα του πληροφοριακού συστήματος , τα οποία μπορούν ενδεχομένως και να δημιουργήσουν προβλήματα και δυσλειτουργίες στον δημοσιονομικό έλεγχο ,στις απαντήσεις καταγράφονται τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τον πρώτο συνεντευξιαζόμενο ,«.....Το στοιχείο που αυτή τη στιγμή απουσιάζει από το ΟΠΣ της ΓΔΔΕ είναι η διεύρυνση των δικαιωμάτων πρόσβασης, ώστε το σύνολο των ελεγκτών να διαθέτει πρόσβαση ανάγνωσης (read access) στα ευρήματα και τις συστάσεις όλων των εκθέσεων ελέγχου.Επίσης, η πρόσβαση όλων των ελεγκτών στα στοιχεία προηγούμενων ελέγχων θα ήταν ευκαίιο να καταλαμβάνει και τα στοιχεία συμμόρφωσης με τις συστάσεις των οικείων εκθέσεων. Και τούτο διότι υπάρχουν ευρήματα και συστάσεις που έχουν οριζόντιο χαρακτήρα, εξικνούμενα πάνω και πέρα από τον εκάστοτε συγκεκριμένο ελεγχθέντα φορέα..... Το ΟΠΣ δεν παρέχει, στην υπάρχουσα μορφή του, τη δυνατότητα συγκροτημένης εξαγωγής στοιχείων αναφορικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων ανά ελεγκτική περίοδο ή ανά κατηγορία φορέων. Τέτοια στοιχεία θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τα ευρήματα, τις συστάσεις, τις κυρώσεις, τη βαθμολόγηση και την πρόοδο συμμόρφωσης, και θα διευκόλυναν ουσιαδώς τη σύνταξη των ετήσιων εκθέσεων της ΓΔΔΕ και τον εμπλουτισμό τους με πίνακες και γραφήματα. Επίσης, τέτοιου τύπου στοιχεία θα επέτρεπαν στις κεντρικές Υπηρεσίες της ΓΔΔΕ να έχουν την εποπτεία κάθε κατηγορίας φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σε επίπεδο πάνω και πέρα από αυτό των μεμονωμένων ελεγκτικών ομάδων».

Ο τρίτος συνεντευξιαζόμενος αναφέρει ότι « Η μη τυποποίηση και κεντρική τήρηση και διάθεση του μητρώου ελεγχόμενων φορέων αποτελεί μια εντοπισμένη δυσλειτουργία. Η τήρηση του κάθε μητρώου αποτελεί πρωτίστως διοικητική διαδικασία ιδιαίτερα σε μεγάλα και ολοκληρωμένα πληροφορικά συστήματα. Η απουσία θεσμοθετημένων σημείων «υποχρεωτικής» καταχώρησης πληροφορίας από τους διάφορους χρήστες ώστε να διασφαλίζεται η ολοκλήρωση της πληροφορίας (data intergation) πριν η διαδικασία προχωρήσει σε «επόμενο» στάδιο. Αποτέλεσμα είναι η ύπαρξη κάποιων ελλείψεων λόγω της πλημμελούς καταχώρησης στοιχείων που όμως αντιμετωπίζεται.»

Ο δε έκτος συνεντευξιαζόμενος προσθέτει ως έλλειμμα την μη ύπαρξη εγχειρίδιου χρήσης για ελεγκτές που δεν είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία.

Τέλος , ενδιαφέρον παρουσιάζει η απάντηση του όγδοου συνεντευξιαζόμενου, όχι μόνο γιατί διαφοροποιείται από αυτές που προηγήθηκαν και κινούνται στο ίδιο λίγο πολύ πλαίσιο αλλά γιατί σημειώνει χαρακτηριστικά «Το ελεγκτικό έργο αυτό καθεαυτό, στην εκτέλεση του, δεν επηρεάζεται από τυχόν δυσλειτουργίες του ΟΠΣ , αυτό που επηρεάζεται είναι η διοικητική παρακολούθηση των ελέγχων και των αποτελεσμάτων τους καθώς και η εξαγωγή στατιστικών στοιχείων προς επεξεργασία , δημιουργώντας ταυτόχρονα κινδύνους στην Διοικητική λειτουργία και τον στρατηγικό σχεδιασμό της Υπηρεσίας.» , αποκόβοντας τις όποιες αδυναμίες του ΟΠΣ από την διενέργεια αυτού κάθε αυτού του ελέγχου.

Στην ερώτηση τώρα, αν η ενίσχυση των δομών αλλά και των διαδικασιών ελέγχου, για την ορθολογιστική και οικονομική χρήση ανθρώπινων και άλλων πόρων της Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός ΟΠΣ , οι απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων, καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι το ΟΠΣ μίας ελεγκτικής υπηρεσίας μπορεί δυνητικά να επιτρέψει τον εξορθολογισμό των δημόσιων πόρων, τόσο για τους ελεγχόμενους όσο και για την ίδια την ελεγκτική υπηρεσία. Συμπληρωματικά στην τρίτη συνέντευξη ο ερωτώμενος συμπληρώνει, «...Ουσιαστικά, ένα καλοσχεδιασμένο ΟΠΣ ελέγχων, όπως τονίζεται σε απάντηση, επιταχύνει κατά πολύ τις ελεγκτικές διαδικασίες εάν επιτύχει να συρρικνώνει χρονοβόρες και περιττές διαδικασίες όπως π.χ. τηλεφωνήματα, δακτυλογραφήσεις, τήρηση και διαχείριση χάρτινου αρχείου, φυσική αλληλογραφία κλπ.»

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ίδια ερώτηση στην έβδομη συνέντευξη ο ερωτώμενος απαντά, «Κατά απόλυτο τρόπο όχι, αλλά σίγουρα είμαστε σε καλύτερη θέση από πριν. Το ύψος της ελεγκτικής αποτελεσματικότητας θα κυμανθεί σε υψηλότερα επίπεδα από ότι πριν την υιοθέτηση του ΟΠΣ αλλά η προσέγγιση της αριστοποίησης στη χρήση των πόρων της Δημόσιας διοίκησης, απαιτεί πέραν ενός χρήσιμου ελεγκτικού εργαλείου τον παράλληλο σχηματισμό ενός επαρκούς ελεγκτικού μηχανισμού με καταρτισμένους ελεγκτές, ενώ επιπρόσθετα κρίνω ως απαραίτητη τη σωστή διοικητική διαχείριση και προγραμματισμό των ελέγχων.»

Στην όγδοη ερώτηση της συνέντευξης σχετικά με την διασφάλιση της διαφάνειας, της αντικειμενικότητα , της αποδοτικότητα και τελικά της αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων μέσω του ΟΠΣ , οι συνεντευξιαζόμενοι συμφωνούν έχοντας παρόμοιες τοποθετήσεις , ότι το ΟΠΣ μπορεί να διασφαλίσει τα ανωτέρω υπό προϋποθέσεις. Έτσι καταγράφεται σε αυτήν την ερώτηση κατά την πρώτη συνέντευξη ότι «Η διαφάνεια είναι συνάρτηση του εύρους των δυνητικών χρηστών αλλά και των δικαιωμάτων πρόσβασης που έχουν απονεμηθεί σε αυτούς και το υπάρχον ΟΠΣ επί του παρόντος προσφέρει σχετικά περιορισμένη πρόσβαση, με την έννοια ότι α) είναι προσβάσιμο μόνον από τους ελεγκτές της ΓΔΔΕ και όχι από τρίτες Υπηρεσίες ή το ευρύ κοινό και β) ακόμα και για τους ελεγκτές της ΓΔΔΕ η πρόσβαση αφορά μόνον στα στοιχεία των ελέγχων που έχουν διενεργήσει / πρόκειται να διενεργήσουν οι ίδιοι και όχι στο σύνολο των ελέγχων της ΓΔΔΕ. Κατά συνέπεια με τις κατάλληλες αλλαγές και προσαρμογές μπορεί το ΟΠΣ να συντελέσει ουσιαστικά στην εξυπηρέτηση των ζητούμενων όπως τίθενται στο εν λόγω ερώτημα.»

Ωστόσο όπως παρατηρεί και απαντά στην τρίτη συνέντευξη άλλος ερωτώμενος , «Οι ιδιότητες αυτές υφίσταντο πάντοτε λόγω της ιδιαίτερης φύσης των δημοσιονομικών ελέγχων, της υπάρχουσας τυποποίησης των διαδικασιών κλπ. Η διαφάνεια περιορίζεται στον στενό κύκλο της ΓΔΔΕ και άλλων συνεργαζόμενων φορέων του δημοσίου τομέα χωρίς αυτή να είναι «διαφανής» προς πάσα ενδιαφερόμενο. Η αποτελεσματικότητα έχει βελτιωθεί σημαντικά και αποτελεί ζητούμενο στόχο.» , σημειώνοντας δηλαδή ότι ναι μεν το νέο πληροφοριακό σύστημα συμβάλει σημαντικά στην διασφάλιση της αντικειμενικότητα , την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων, σε ότι αφορά όμως την διαφάνεια , η συμβολή είναι περιορισμένη αφού το ΟΠΣ όπως αιτιολογεί περιορίζεται στην χρήση της ΓΔΔΕ.

Η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ θα έλυνε σημαντικά προβλήματα κυρίως λόγω άμεσης και αξιόπιστης άντλησης πληροφοριών. Η διασύνδεση κάνει εφικτή την ταχεία και τυποποιημένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Υπηρεσιών, καθώς και την ενσωμάτωση λειτουργιών που διαφορετικά θα έπρεπε να εκτελεστούν εξωσυστημικά με παραδοσιακά εργαλεία επικοινωνίας. Ομοίως, επιτρέπει την πρόσβαση στην ίδια πληροφόρηση από τα μέλη μίας ελεγκτικής ομάδας που ενδέχεται να είναι γεωγραφικά διασκορπισμένη. Τα ανωτέρω αποτελούν την διαπίστωση της ένατης και προτελευταίας ερώτησης της συνέντευξης, σύμφωνα με τα όσα διατυπώθηκαν από τους ερωτώμενους. Ενδεικτικά καταγράφεται η ακόλουθη απάντηση για την σημαντικότητα της ύπαρξης διασύνδεσης των Υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ, στον δημοσιονομικό έλεγχο, «Θα έλυνε

σημαντικά προβλήματα δεδομένης της άμεσης και αξιόπιστης άντλησης πληροφοριών που κρίνεται απολύτως απαραίτητη στην εξέλιξη των ελεγκτικών διαδικασιών με ταχύτητα, αξιοπιστία και φερεγγυότητα.»

Κλείνοντας, με την τελευταία ερώτηση, που αφορά στην συνεισφορά ενός ΟΠΣ στην εξασφάλιση της διαφάνειας και στην επίτευξη της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στην Δημόσια Διοίκηση καταλήγουμε μέσα από την απάντηση της όγδοης συνέντευξης, ότι «η συνεισφορά της ψηφιοποίησης σε όρους διαφάνειας και χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στη Δημόσια Διοίκηση είναι καθοριστική καθώς περιορίζει δραστικά τις δυνατότητες εσκεμμένης παρέκκλισης από τις προβλεπόμενες διαδικασίες, εξασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη μείωση του διοικητικού κόστους». Επιπλέον Η πρόσβαση στην πληροφορία και η αξιολόγησή της , όπως αναλύει ο πέμπτος συνεντευξιαζόμενος, «κατοχυρώνει τη διαφάνεια και ενισχύει την ακεραιότητα. Προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ενός συστήματος το οποίο θα ενημερώνεται με όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία και αποτελέσματα ελέγχων τα οποία θα είναι διαθέσιμα στην πολιτική και διοικητική ηγεσία, αλλά και σε δημοσιευμένες εκθέσεις (ανάρτησή τους στον ιστότοπο του αρμόδιου υπουργείου), ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια.....». Επιπλέον διατυπώνεται η άποψη «...ότι αν το ΟΠΣ συνδυαστεί με την ανάλογη πολιτική βούληση, τη συνακόλουθη διοικητική επάρκεια και το κατάλληλο έμπυχο δυναμικό μπορεί να δράσει καταλυτικά προς αυτή τη κατεύθυνση».

Καταλήγοντας, σύμφωνα με την απάντηση στην τρίτη συνέντευξη «Η υιοθέτηση ενός ΟΠΣ συμβάλλει στην ίση μεταχείριση όλων των πολιτών ενός κράτους καθώς τυποποιεί τις διαδικασίες, θεσμοθετεί κανόνες και ελαχιστοποιεί την ανθρώπινη παρέμβαση κατά την τήρηση και εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων είτε αυτοί αφορούν φορολογία, είτε δημόσιο έξοδο (π.χ. Taxis)...».

Ακολούθως παρατίθενται τα βασικά συμπεράσματα σε συνέχεια των όσων καταγράφηκαν ανωτέρω, συνοπτικά σε πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.

A/A	ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
1	<p>➤ ένα σωστά σχεδιασμένο και πλήρως παραμετροποιημένο ΟΠΣ μπορεί πραγματικά να συμβάλει στην τυποποίηση και την οργάνωση του ελεγκτικού αντικειμένου γιατί επιτρέπει :</p> <ul style="list-style-type: none">• Την ανάλυση κινδύνου για την επιλογή των προς έλεγχο φορέων ανά

	<p>ελεγκτική περίοδο,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την καλύτερη προετοιμασία των ελεγκτών μέσω της επισκόπησης ευρημάτων προηγούμενων εκθέσεων σε παρόμοιους φορείς, • Την ταχεία και συγκροτημένη εξαγωγή στατιστικών στοιχείων ελέγχων, ευρημάτων, συστάσεων, κυρώσεων, βαθμολόγησης και προόδου συμμόρφωσης, καθώς και την ομαδοποίηση των στοιχείων αυτών ανά κατηγορία ελεγχόμενων φορέων, • Τη διενέργεια συγκρίσεων επίδοσης μεταξύ φορέων της ίδιας κατηγορίας, καθώς και μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών φορέων, • Την ευχερή και οργανωμένη συγκέντρωση των στοιχείων που απαιτούνται για τη σύνταξη των ετήσιων εκθέσεων της ΓΔΔΕ
2	<p>➤ Μόνο μέσω ενός ΟΠΣ υπάρχει η δυνατότητα για γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στην πληροφορία προσαρμοσμένη στις επιλογές που επιθυμεί ο χρήστης. Η γρήγορη δε και αξιόπιστη πρόσβαση στην «πληροφορία» αποτελεί καθοριστικής σημασίας εξέλιξη για τον δημοσιονομικό έλεγχο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης.</p> <p>Μέσα από τις απαντήσεις προκύπτει επίσης η διαπίστωση ότι η δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στην πληροφορία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο και την έκταση υλοποίησης του ΟΠΣ καθώς και από την οργάνωση της πληροφορίας μέσα σε αυτό, ώστε να είναι εύκολη η αναζήτηση και η ταξινόμηση πληροφοριών με διαφορετικές ιδιότητες-ρόλους</p>
3	<p>➤ Η κυριότερη , κατά γενική ομολογία, δυσκολία στον σχεδιασμό ενός ΟΠΣ ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως η ΓΔΔΕ έγκειται στον τελικό και καθολικό προσδιορισμό των αναγκών που το ΟΠΣ αυτό θα κληθεί να εξυπηρετήσει. Μία ακόμη δυσκολία αποτελεί η ανάγκη άμεσης εκπαίδευσης των χρηστών με σκοπό την πλήρη εξοικείωση αυτών με το νέο ΟΠΣ , δεδομένης «.....της «μηχανογραφικής κουλτούρας» του ελληνικού δημοσίου και της συνήθειας στη χάρτινη εργασία.</p>
4	<p>➤ Σχετικά με τα πλεονεκτήματα του ΟΠΣ , όλοι οι</p>

	<p>συνεντευξιαζόμενοι συμφωνούν ότι ως μεγαλύτερο πλεονέκτημα του χαρακτηρίζεται το ότι είναι αποκεντρωμένο και έτσι προσφέρει σε όλους τους ελεγκτές ανά την χώρα, άμεση, ταχεία και ευχερή πρόσβαση στα στοιχεία των ελέγχων που έχουν διενεργήσει ή πρόκειται να διενεργήσουν, με τρόπο συγκροτημένο και συνεκτικό.</p> <p>Επίσης, παρέχει στις κεντρικές υπηρεσίες της ΓΔΔΕ τη δυνατότητα άντλησης στοιχείων σε πραγματικό χρόνο για όλους τους ελέγχους, ώστε να είναι δυνατή η επεξεργασία αυτών και ο ταχύτερος υπολογισμός στοιχείων όπως αριθμοδείκτες και διάφορα στατιστικά στοιχεία</p>
5	<p>➤ Το στοιχείο που αυτή τη στιγμή απουσιάζει από το ΟΠΣ της ΓΔΔΕ είναι η διεύρυνση των δικαιωμάτων πρόσβασης, ώστε το σύνολο των ελεγκτών να διαθέτει πρόσβαση ανάγνωσης (read access) στα ευρήματα και τις συστάσεις όλων των εκθέσεων ελέγχου και ακριβώς αυτό είναι που αποτελεί βασικό μειονέκτημα του ΟΠΣ</p> <p>Επιπρόσθετα καταγράφεται ως μειονέκτημα η απουσία θεσμοθετημένων σημείων «υποχρεωτικής» καταχώρησης πληροφορίας από τους διάφορους χρήστες ώστε να διασφαλίζεται η ολοκλήρωση της πληροφορίας πριν η διαδικασία προχωρήσει σε «επόμενο» στάδιο με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ελλείψεις λόγω της πλημμελούς καταχώρησης στοιχείων.</p>
6	<p>➤ Το ελεγκτικό έργο αυτό καθεαυτό, στην εκτέλεση του, δεν επηρεάζεται από τυχόν δυσλειτουργίες του ΟΠΣ , αυτό που επηρεάζεται είναι η διοικητική παρακολούθηση των ελέγχων και των αποτελεσμάτων τους καθώς και η εξαγωγή στατιστικών στοιχείων προς επεξεργασία , δημιουργώντας ταυτόχρονα κινδύνους στην Διοικητική λειτουργία και τον στρατηγικό σχεδιασμό της Υπηρεσίας</p>
7	<p>➤ Το ΟΠΣ μίας ελεγκτικής υπηρεσίας μπορεί δυνητικά να επιτρέψει τον εξορθολογισμό των δημόσιων πόρων, τόσο για τους ελεγχόμενους όσο και για την ίδια την ελεγκτική υπηρεσία. Επιταχύνει δε κατά πολύ τις ελεγκτικές διαδικασίες εφόσον επιτυγχάνει να συρρικνώνει χρονοβόρες και περιττές διαδικασίες όπως π.χ. τηλεφωνήματα, δακτυλογραφήσεις, τήρηση και διαχείριση χάρτινου αρχείου, φυσική</p>

	αλληλογραφία
8	<p>➤ Το νέο πληροφοριακό σύστημα μπορεί υπό προϋποθέσεις να διασφαλίσει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα , την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων.</p> <p>Το ΟΠΣ συμβάλει σημαντικά στην διασφάλιση της αντικειμενικότητα , την αποδοτικότητα και τελικά την αποτελεσματικότητα των δημοσιονομικών ελέγχων, σε ότι αφορά όμως την διαφάνεια , η συμβολή είναι περιορισμένη αφού το ΟΠΣ όπως αιτιολογεί περιορίζεται στην χρήση της ΓΔΔΕ.</p> <p>Η διαφάνεια είναι συνάρτηση του εύρους των δυνητικών χρηστών αλλά και των δικαιωμάτων πρόσβασης που έχουν απονεμηθεί σε αυτούς και το υπάρχον ΟΠΣ επί του παρόντος προσφέρει σχετικά περιορισμένη πρόσβαση, με την έννοια ότι είναι προσβάσιμο μόνον από τους ελεγκτές της ΓΔΔΕ και όχι από τρίτες Υπηρεσίες ή το ευρύ κοινό</p>
9	<p>➤ Η διασύνδεση των υπηρεσιών μέσω των ΟΠΣ θα έλυσε σημαντικά προβλήματα κυρίως λόγω άμεσης και αξιόπιστης άντλησης πληροφοριών. Η διασύνδεση κάνει εφικτή την ταχεία και τυποποιημένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Υπηρεσιών, καθώς και την ενσωμάτωση λειτουργιών που διαφορετικά θα έπρεπε να εκτελεστούν εξωσυστημικά με παραδοσιακά εργαλεία επικοινωνίας</p>
10	<p>➤ Η πρόσβαση στην πληροφορία και η αξιολόγησή της , κατοχυρώνει τη διαφάνεια και ενισχύει την ακεραιότητα. υπό την προϋπόθεση ότι το ΟΠΣ θα ενημερώνεται με όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία και αποτελέσματα ελέγχων τα οποία θα είναι διαθέσιμα στην πολιτική και διοικητική ηγεσία, αλλά και σε δημοσιευμένες εκθέσεις (π.χ. ανάρτησή τους στον ιστότοπο του αρμόδιου υπουργείου), ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια. Επιπλέον η συνεισφορά της ψηφιοποίησης στη Δημόσια Διοίκηση είναι καθοριστική καθώς περιορίζει δραστικά τις δυνατότητες εσκεμμένης παρέκκλισης από τις προβλεπόμενες διαδικασίες, εξασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη μείωση του διοικητικού κόστους</p>

11	<p>➤ Η υιοθέτηση ενός ΟΠΣ συμβάλλει στην ίση μεταχείριση όλων των πολιτών ενός κράτους καθώς τυποποιεί τις διαδικασίες, θεσμοθετεί κανόνες και ελαχιστοποιεί την ανθρώπινη παρέμβαση κατά την τήρηση και εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων είτε αυτοί αφορούν φορολογία, είτε δημόσιο έξοδο</p>
----	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ-ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

5.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα οφέλη της απόδοσης στο Δημόσιο τομέα αποτελούν βασική κατευθυντήρια δύναμη παραγωγικότητας που με την σειρά της οδηγεί σε οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Παρατηρήθηκε ότι η Δημόσια Διοίκηση, ως ένας χώρος μεγάλης κλίμακας εργασίας, στο παρελθόν κράτησε αποστάσεις από την τεχνολογία. Δεν ισχύει όμως πια. Ο συνδυασμός της επεξεργαστικής δύναμης της τεχνολογίας, της πληροφορικής αλλά και της επικοινωνίας, με τις δυνατότητες ευελιξίας και δικτύωσης, έχουν απελευθερώσει προσωπικό που παρέμενε ανεκμετάλλευτο για ποιοτικότερη και ταυτόχρονα οικονομικότερη παροχή υπηρεσιών⁷⁷. Αυτό το γεγονός που αποτελεί ταυτόχρονα μεγάλη πρόκληση, δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστη την δημόσια Διοίκηση.

Το κέρδος από την ανάπτυξη της τεχνολογίας των υπολογιστών και των πληροφοριακών συστημάτων καθώς και η υιοθέτηση αυτών στην Δημόσια Διοίκηση είναι εξαιρετικά ουσιαστικές, με εμφανή θετική επίδραση τόσο στην καθημερινή εργασιακή πραγματικότητα των υπαλλήλων όσο και στην ενίσχυση και εξέλιξη του κάθε οργανισμού της.

Η σωστή ταξινόμηση και κατηγοριοποίηση όλων των πληροφοριών που αφορούν στα οικονομικά στοιχεία των ελεγχόμενων φορέων θεωρείται απαραίτητη ώστε να είναι εφικτή η διαχείριση, επεξεργασία και αξιοποίηση τους. Επιπρόσθετα η χρήση σύγχρονων ΟΠΣ από τα στελέχη διοίκησης του οργανισμού, για τον προγραμματισμό, τα σχέδια δράσης και τη στρατηγική έχει πλέον καταστεί απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να είναι δυνατή η άμεση, έγκαιρη και αποτελεσματική συγκέντρωση και επεξεργασία του συνεχούς αυξανόμενου όγκου πληροφοριών και δεδομένων. Άλλωστε η ανάγκη αυτή ήταν στο παρελθόν, στις αρχές της δεκαετίας του '70, που οδήγησε στη δημιουργία των πρώτων πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης προσιτών στα στελέχη των επιχειρήσεων.⁷⁸

Στην εποχή των σύγχρονων τεχνολογιών δεν μπορεί παρά η ορθολογική χρήση και η αξιοποίηση κάθε δυνατότητας που παρέχεται στην Δημόσια Διοίκηση από αυτές να αποτελεί την βάση λειτουργίας της αλλά και τη οδό προς την αναβάθμιση και εξέλιξη της. Είναι κοινή παραδοχή το γεγονός ότι διαβιώνουμε στην εποχή όπου καθοριστικό ρόλο πια δεν παίζει

⁷⁷ Καρβούνης Α.,2019,σελ 156

⁷⁸ Οικονόμου & Γεωργόπουλος, 2004 σελ.71-79

αποκλειστικά και μόνο η γνώση αλλά και η συνεχής και ευρεία πληροφόρηση. Κάθε δημόσιος λοιπόν οργανισμός καλείται να προσαρμοστεί άμεσα και ολοκληρωτικά στο περιβάλλον που δραστηριοποιείται, όπως αυτό διαμορφώνεται από τις νέες συνθήκες, να αφουγκραστεί τις προκλήσεις του μέλλοντος, να προσαρμοστεί σε ότι επιτάσσει αυτό και να οδηγηθεί επιτυχώς σε νέες εξελικτικά διαδρομές.

Οι δημοσιονομικοί έλεγχοι μέσω σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων καθίστανται απαραίτητοι προκειμένου να εντοπιστούν αλλά και να αποφευχθούν φαινόμενα διαφθοράς και κατασπατάλησης δημοσίου χρήματος. Αποτελούν δε διεθνή πρακτική που ακολουθούν όλα τα σύγχρονα κράτη, προσαρμοσμένη με συνέπεια στην διαφάνεια και την Χρηστή Δημοσιονομική Διαχείριση.

Το ΟΠΣ της ΓΔΔΕ είναι ένα σύστημα δομημένο στη σύγχρονη τεχνολογία που διασφαλίζει τη διαφάνεια της διαδικασίας, υιοθετώντας αναγνωρισμένες διεθνείς πρακτικές, αναβαθμίζει τις σχετιζόμενες υπηρεσίες και είναι σε θέση να εξυπηρετεί πλέον με αμεσότητα και αποτελεσματικότητα βεβαιωμένες ανάγκες των ελεγκτών. Με την παραγωγική λειτουργία του συστήματος θα επιτευχθεί αφενός καλύτερη εποπτεία των δημοσιονομικών ελέγχων σε Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, σε όλα τα στάδια υλοποίησής τους και αφετέρου επιτάχυνση των διαδικασιών. Δίνεται επιπλέον μέσω του ΟΠΣ η δυνατότητα παρακολούθησης της προόδου των ελέγχων, η δυνατότητα της παρακολούθησης συμμόρφωσης των φορέων στις συστάσεις του ελέγχου και εν τέλει η δυνατότητα της άμεσης αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των πραγματοποιηθέντων ελέγχων⁷⁹.

Τέλος, με το σύστημα αυτό επιτυγχάνεται ένας κεντρικός στρατηγικός στόχος: «Οι πόροι του κρατικού Προϋπολογισμού να κατευθύνονται για την υλοποίηση συγκεκριμένων σκοπών με τρόπο αδιάβλητο και χωρίς αθέμιτες πρακτικές», έτσι προστατεύονται πρωτίστως τα χρήματα των φορολογουμένων.

5.2. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η παρούσα έρευνα παρουσιάζει και κάποιους περιορισμούς. Πιο συγκεκριμένα, ο πρώτος περιορισμός είναι η διερεύνηση και ανάλυση ενός συγκεκριμένου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, αυτού της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων και η συμβολή του στην διαφάνεια και την χρηστή Δημοσιονομική Διαχείριση. Η μελέτη συνδυαστικά περισσότερων και διαφορετικών πληροφοριακών συστημάτων άλλων ελεγκτικών μηχανισμών που λειτουργούν παράλληλα ή και

⁷⁹ Άρθρο στην εφημερίδα Το Βήμα, 2019,online

συμπληρωματικά της ΓΔΔΕ , θα διεύρυνε αισθητά την περιοχή έρευνας και θα εξασφάλιζε και την μεγαλύτερη δυνατή αντιπροσωπευτικότητα αυτής.

Σε συνέχεια του ανωτέρω περιορισμού, ακολουθεί και ο επόμενος περιορισμός ο οποίος και αφορά στους συμμετέχοντες στη συνέντευξη οι οποίοι προέρχονται μοιραία από τον ίδιο Οργανισμό. Εάν ήταν δυνατή η εισφορά στην έρευνα στελεχών πολλών άλλων φορέων της κεντρικής διοίκησης, πιθανά ελεγκτικών και μη αλλά πάντα στο ίδιο πλαίσιο, αυτή θα προσέθετε βαρύνουσα σημασία και θα εξυπηρετούσε την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων.

5.3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Από την εν λόγω έρευνα , το υλικό που προέκυψε και τις επιμέρους διαπιστώσεις θα μπορούσε κανείς να οδηγηθεί στην εξέλιξη της παρούσας μελέτης και να διενεργήσει μελλοντικά μια νέα έρευνα. Ειδικότερα και επ' αφορμής των επιδιώξεων της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο πλαίσιο των διοικητικών μεταρρυθμίσεων, με στόχο τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης αλλά κυρίως την εξασφάλιση της διαφάνειας, της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας αυτής με αποτέλεσμα την πάταξη της διαφθοράς, αποτελεί μια πρόκληση και θα ήταν πραγματικά εξαιρετικά ενδιαφέρον αλλά και χρήσιμο να πραγματοποιηθεί μια παρόμοια έρευνα σχετικά με το πόσο εφικτή είναι η πλήρης και απολύτως λειτουργική διασύνδεση συνολικά, πληθώρας πληροφοριακών συστημάτων υποστήριξης υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης , για την συλλογή , επεξεργασία και αντιπαραβολή όλων των διατιθέμενων πληροφοριών αφενός αλλά και την βέβαιη εξοικονόμηση χρόνου και κόστους.

Μια έρευνα που θα κατέγραφε αφενός όλες τις αντικειμενικές και μη δυσκολίες για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της ανωτέρω διατυπωθείσας «υπόθεσης», θα σκιαγραφούσε ρεαλιστικές διαδρομές για την ολοκλήρωση της και θα κατέληγε σε δημιουργικά συμπεράσματα που θα προχωρούσαν ένα ακόμη σημαντικό βήμα μπροστά την Δημόσια Διοίκηση.

Εξελεγκτικά και σε συνέχεια της προαναφερόμενης έρευνας , ένα ακόμη ζήτημα το οποίο και θα μπορούσε να ερευνηθεί εστιασμένα αλλά εκτενώς είναι πόσο θα συνέβαλε η καθολική διασύνδεση των ΟΠΣ, όπως προαναφέρθηκε, και κατά συνέπεια η εύκολη και άμεση πρόσβαση στην πληροφορία, στην αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομικότητα της διαχείρισης των οικονομικών των Φορέων της Δημόσιας Διοίκησης , που είναι ένας από τους μεγαλύτερους και σημαντικότερους στόχους της Διοικητικής μεταρρύθμισης, μέσω των δημοσιονομικών ελέγχων.

Τέλος , παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και πραγματικά θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας, η δυνατότητα πρόσβασης και χρήσης υποσυστημάτων ενός σύνθετου και με πλήρη διασύνδεση , όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, από τον πολίτη. Στα πλαίσια της διαφάνειας και της λογοδοσίας , ο πολίτης έχει ήδη πρόσβαση σε πληθώρα πληροφοριών. Αξίζει όμως να διερευνηθεί η δυνατότητα πρόσβασης αυτού όχι μόνο για ενημέρωση και αξιολόγηση της πληροφορίας, αλλά κάνοντας ένα ακόμη βήμα μπροστά, με σκοπό να αποκτήσει την δυνατότητα ελέγχου διαχείρισης των δημοσίων πόρων και ουσιαστικής συμβολής του στην χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των κρατικών κονδυλίων. Όλα τα προαναφερόμενα δε, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία και προστιθέμενη αξία, στο πλαίσιο διαμόρφωσης ενός νέου μοντέλου διοίκησης, μια κοινής διακυβέρνησης που θα προωθεί την καινοτομία στο Δημόσιο Τομέα, υποστηρίζοντας τη ψηφιακή διακυβέρνηση και διοικητική μεταρρύθμιση, ώστε εν τέλει η Δημόσια Διοίκηση να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις σύγχρονες προκλήσεις και να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αιτιολογική Έκθεση ν. 4270/2014, Προσβάσιμο σε:
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-aped-eis-olo.pdf> [8.4.2021].
- Αιτιολογική Έκθεση στο Σχέδιο Νόμου «Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων» (4337/2015), Προσβάσιμο σε:
<https://www.forin.gr/downloads/download/2304/n-4337-2015-aitiologikh-ekthesh>[8.4.2021].
- Ακριβοπούλου, Χ. και Ανθόπουλος, Χ. (2015). *Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα: ΣΕΑΒ. Προσβάσιμο σε:
https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/2532/7/00_master_document_anthopoulos_2_final.pdf [29.3.2021].
- Αλεξόπουλος, Χ., (2011). *Διαλειτουργικότητα Πληροφοριακών Συστημάτων- Ανάλυση Πεδίου και Θεωρητική Τεκμηρίωση*, Καρλόβασι: Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Προσβάσιμο σε:
http://scholar.google.gr/scholar_url?url=https://hellenicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/12542/file0.pdf%3Fsequence%3D2&hl=el&sa=X&ei=SRvYNfYEZOtmwHZ36fYCW&scisig=AAGBfm3jE--m67Tfvw3SrgJATLmPNi9Q3Q&noss=1&oi=scholar [8.4.2021].
- Ασπρίδης, Γ., (2013). *Εισαγωγή στην Πολιτική και Διοικητική οργάνωση του Ελληνικού Κράτους*, Προσβάσιμο σε:
https://www.researchgate.net/publication/248707200_Eisagoge_sten_Politike_kai_Dioiketike_Organose_tou_Ellenikou_Kratous/link/57f2b13008ae280dd0b565e0/download [14.4.2021].
- Avgerou, C. (1990). “Computer-based information systems and modernization of public administration in developing countries”, In S.C. Bhatnagar and N. Bjorn-Andersen (eds.) *Information Technology in Developing Countries*, 243-250. Amsterdam: North-Holland.
- Bovaird, T., (2005), “Public governance: balancing stakeholder power in a network society”, *International Review of Administrative Sciences*, 71/2, 217-228.
- Brewer, G.A., Neubauer, B.J., Geiselhart, K., (2006). “Designing and Implementing E- Government Systems. Critical Implications for Public Administration and Democracy”, *Administration & Society*, 38/4, 472-499.
- Brown, D., (2005). “Electronic Government and Public Administration”, *International Review of Administrative Sciences*, 71, 241-253.

ΓΠΠΣΔΔ. (2019), «Ψηφιακά θα διενεργούνται πλέον οι δημοσιονομικοί έλεγχοι των δαπανών της Κεντρικής και Γενικής Κυβέρνησης μέσω νέου πληροφοριακού συστήματος της ΓΠΠΣΔΔ», Προσβάσιμο σε: <https://www.gsis.gr/psifiaka-tha-dienergoyntai-pleon-oi-dimosionomikoi-eleghoi-ton-dapanon-tis-kentrikis-kai-genikis> [1.4.2021].

Γέροντας, Α., (2013). «Προτάσεις για τη δημιουργία ενός μοντέλου Ηλεκτρονικής Αναδιοργάνωσης του Ελληνικού Δημοσίου Τομέα (Μελέτη της εξέλιξης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα - Γιατί αρκετά έργα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης αποτυγχάνουν;», σε: *5^ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημόνων, Αναδιοργάνωση της Διοίκησης και του Κράτους στη μετά το «Μνημόνιο» εποχή*, (Α. Μακρυδημήτρη, Ε. Πρεβεδούρου, Χ. Δετσαρίδη, Μ-Η, Πραβίτα, επιμ.), Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

Creswell, J. (2011). *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση. Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας*, εκδοτικός όμιλος Ίων: Αθήνα.

Δασκαλάκης, Δ. και Φασουλής, Κ. (2013). *Το οργανωτικό φαινόμενο στο διαδίκτυο*, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήσης.

Διακήρυξη Ηλεκτρονικού Ανοικτού Διαγωνισμού για το έργο «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικών Ελέγχων», Υπουργείο Οικονομικών, Προσβάσιμο σε: <https://www.minfin.gr/web/g.g.-plerophoriakon-systematon/-/plerophoriako-systema-diacheirises-demosionomikon-elenchon?inheritRedirect=true> [9.4.2021].

Διακήρυξη συνοπτικού διαγωνισμού «Για την επιλογή αναδόχου για την συντήρηση και την υποστήριξη του Πληροφοριακού Συστήματος ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας» (2020), Προσβάσιμο σε: https://aead.gr/images/prokirixeis/2020/pothen3/diakirixi_pothen_20PROC006911406.pdf [8.4.2021].

Δελτίο Τύπου ΥΨΗΔ, (2019). Ψηφιακά θα διενεργούνται πλέον οι δημοσιονομικοί έλεγχοι των δαπανών της Κεντρικής και της Γενικής Κυβέρνησης μέσω νέου πληροφοριακού συστήματος της ΓΠΠΣΔΔ, Προσβάσιμο σε: <https://www.gsis.gr/psifiaka-tha-dienergoyntai-pleon-oi-dimosionomikoi-eleghoi-ton-dapanon-tis-kentrikis-kai-genikis> [9.4.2021].

Dolowitz, D. and Marsh, D. (1996). 'Who learns what from whom: a Review of the Policy Transfer Literature', *Political Studies*, 44, 343-357.

E.E., (2017). *Η ποιότητα της Δημόσιας Διοίκησης για τους επαγγελματίες της Δημόσιας Διοίκησης*, (Α. Καρβούνη, επιμ.), Αθήνα: Υπουργείο Εσωτερικών. Προσβάσιμο σε: https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2019/12/Q_P_A_Final.pdf [4.4.2021].

ΕΛΙΑΜΕΠ (2018). *Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση στη διάρκεια της κρίσης. Επισκόπηση. Περιγραφή. Αποτίμηση*. (Κ. Σπανού, επιμ.), Προσβάσιμο σε: <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2018/11/metarrythmiseis-sth-dimosia-dioikisi-sti-diarkeia-tis-krisis.pdf> [4.4.2021].

Heeks, R., (2005). “E- Government as a Carrier of Context”, *Journal of Public Policy*, 25/1, 51-74.

«Η Ελλάδα «πέφτει» 8 θέσεις στον δείκτη διαφθοράς», Προσβάσιμο σε: <https://www.dw.com/el/%CE%B7-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CF%80%CE%AD%CF%86%CF%84%CE%B5%CE%B9-8-%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B4%CE%B5%CE%AF%CE%BA%CF%84%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%B8%CE%BF%CF%81%CE%AC%CF%82/a-47276876> [14.4.2021].

Η χρηστή διοίκηση στην πράξη: οι αποφάσεις του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή το 2013, Προσβάσιμο σε: file:///C:/Users/%CE%9C%CE%B1%CE%BD%CF%8E%CE%BB%CE%B7%CF%82/Downloads/GoodAdministrationInPractice2013_EL_final.pdf [29.3.2021].

IOBE, (2014). *Υιοθέτηση των ΤΠΕ και ψηφιακή ανάπτυξη στην Ελλάδα*. Προσβάσιμο σε: http://iobe.gr/docs/research/RES_03_10062015_REP_GR.pdf [5.4.2021].

Ίσαρη, Φ., και Πούρκος, Μ. (2015). *Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας. Εφαρμογές στην Ψυχολογία και στην Εκπαίδευση*, Αθήνα: ΣΕΑΒ.

Ιωσηφίδης Θ. (2008) Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες. Εκδόσεις Κριτική.

Joint Research Center, (2020). *Exploring Digital Government Transformation in the EU, Understanding Public Sector Innovation in a data-driven society*, European Commission. <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research->

[reports/exploring-digital-government-transformation-eu-understanding-public-sector-innovation-data](#) [5.4.2021].

Κανονισμός Ε.Ε. 2018/1724, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής θύρας, με σκοπό την παροχή πρόσβασης σε πληροφορίες, σε διαδικασίες και σε υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012, Προσβάσιμο σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1724&from=EN> [9.4.2021].

Καρβούνης Α., (2019.). *Η ποιότητα της Δημόσιας Διοίκησης*, Προσβάσιμο σε: https://www.yypes.gr/wp-content/uploads/2019/12/Q_P_A_Final.pdf [10.5.2021].

Καρκατσούλης, Π., (χ.χ.). *Διοικητική παθολογία και διοικητική μεταρρύθμιση*, Προσβάσιμο σε: <https://www.hba.gr/5Ekdosis/UplPDFs/sylltomos14/589-606%20Karkatsoulis%202014.pdf> [4.4.2021].

Kenneth C. Laudon New York University Jane P. Laudon Azimuth Information Systems (2009). «Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης» 8^η Αμερικανική έκδοση, εκδόσεις Κλειδάριθμός, 40-41

Κουλαξίζη Χ.(2014). *Μέθοδοι Έρευνας σε δημοσιευμένα άρθρα του περιοδικού «The International information and library review κατά τα έτη 2005-2010»* , Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης, Προσβάσιμο σε: http://eureka.teithe.gr/jspui/bitstream/123456789/3971/1/Koulaksizi_Christina.pdf [9.5.2021].

Κούτσικος, Β., (2017). *Έρευνα, ανάλυση, καταγραφή της κατάστασης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη*, Πανεπιστήμιο Πειραιά, Προσβάσιμο σε: https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/11087/Koutsikos_M.E.1622.pdf?sequence=1&isAllowed=y [9.4.2021].

Kvale S. (2008), «Doing Interviews», Βιβλία Google Προσβάσιμο σε : https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=gkBdBAQAQBAJ&oi=fnd&pg=PR5&dq=kvale+interviews&ots=bgycyLgG5X&sig=PK039Zhny34exLiWFXH1jINXgsE&redir_esc=y#v=onepage&q=kvale%20interviews&f=false [15.5.2021].

Λαδή, Σ. και Νταλάκου Β. (2016).*Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής*, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήσης.

Μακρόπουλος, Α., και Οικονόμου, Α. (2018). *Η δημοσιονομική διαχείριση στο Ελληνικό Δημόσιο με τη χρήση ERP*, διπλωματική εργασία, Αθήνα: ΕΜΠ- Σχολή

Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μ/Υ Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Προσβάσιμο σε: <https://dspace.lib.ntua.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/46599/%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%9F%CE%A3%CE%99%CE%9F%CE%9D%CE%9F%CE%9C%CE%99%CE%9A%CE%97%20%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A7%CE%95%CE%99%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%97.pdf?sequence=1> [1.4.2021].

Μακρυδημήτρης, Α., (1995). «Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα: υφισταμένη κατάσταση και προοπτικές», σε: *Προβλήματα Διοικητικής Μεταρρύθμισης*, (Α. Μακρυδημήτρη, επιμ.), Αθήνα- Κομοτηνή: εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 47-64.

Μαυραγάκη, Σ., (2018). *Ο ρόλος και η συνεισφορά των Πληροφοριακών Συστημάτων στη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας. Η περίπτωση του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Προσβάσιμο σε: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/22926/6/MaraugakiStellaMsc2018.pdf> [10.4.2021].

MATYABU ITULELO Imaja, NDAYIZIGAMIYE Patrick , MAHARAJ Manoj , (2017),Paper, «The Role of ICT in Enhancing Transparency and Accountability in Public Funds Management in DRC» Προσβάσιμο σε: <https://www.researchgate.net/publication/320166642...>

Μητάκος, Θ., (2015), «Περιγραφή των Πληροφοριακών Συστημάτων», Προσβάσιμο σε: https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/750/1/02_chapter_2.pdf [13.4.2021].

Μιχαηλίδου, Χ., (2000). «Το πρόβλημα της ηλεκτρονικής υπογραφής», Προσβάσιμο σε: <http://www.kostasbeys.gr/articles.php?s=5&mid=1479&mnu=3&id=18381> [5.4.2021].

Μιχαλόπουλος, Ν., (2018). *Πρότυπα Δημόσιας Διοίκησης. Βασικές έννοιες-Εναλλακτικές προσεγγίσεις*, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση.

Μήτρου, Λ., (2005). «Αυτορύθμιση στον κυβερνοχώρο;», σε: *Αυτορρύθμιση*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Σάκκουλα, 75-98.

OECD (2019).*Strengthening Digital Government*.Προσβάσιμο σε: <http://www.oecd.org/going-digital/strengthening-digital-government.pdf> [5.4.2021].

Οικονόμου & Γεωργόπουλος,(2004), «Πληροφοριακά συστήματα για την διοικηση Επιχειρήσεων», εκδόσεις Μπένου, σελ.71-79

Organ, J., (2003). “The Coordination of e- Government in Historical Context”, *Public Policy and Administration*, 18, 21-36.

Παναγιωτοπούλου, Ρ., (1998-1999). «Η επικοινωνία στις οργανώσεις. Σκέψεις και Εμπειρίες με αφορμή τη διδασκαλία ενός σύγχρονου γνωστικού πεδίου», *Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης*, 5, 35-51.

Πανταζή, Ι., (2018). *Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση ως παράγοντας μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης σε Ευρώπη και Ελλάδα. Εφαρμογή- Προοπτικές- Δυσκολίες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση*, Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Παρασκευοπούλου- Κόλλια, Ε.Α., (2008), «Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις», *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 4(1), 72-81.

Πράσινη Βίβλος για τις Πληροφορίες του Δημόσιου Τομέα στην Κοινωνία των Πληροφοριών (COM 1998/585final), Προσβάσιμο σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:51998DC0585&from=DE> [9.4.2021].

Πρέντζα, Α., (2012). *Ανάλυση διεθνών πλαισίων διαλειτουργικότητας των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, <https://pithos.okeanos.grnet.gr/public/SUBYmkzgu6YmgFUwK4p0E1> [10.4.2021].

Πυργιωτάκης, Ι.Ε., και Συμεού, Λ. (2016). *Η ποιοτική έρευνα και η επιστημονική αξία της παραγόμενης γνώσης στις Κοινωνικές και στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες*, Προσβάσιμο σε: https://www.researchgate.net/publication/303407067_E_poiotike_ereuna_kai_e_epistemonike_axia_tes_paragomenes_gnoses_stis_Koinonikes_kai_stis_Anthropistikes_Epistemes_Qualitative_research_and_the_scientific_value_of_produced_knowledge_in_Social_Science [1.4.2021].

Rhodes, R.A.W., (1996). “The new Governance: Governing without Government”, *Political Studies*, 44, 652-667.

Σπανού, Κ. (2000). *Διοίκηση, Πολίτες και Δημοκρατία*, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση.

Σύσταση Συμβουλίου του ΟΟΣΑ για τη Δημόσια Ακεραιότητα (2017). *Δημόσια Ακεραιότητα*, Προσβάσιμο σε: <https://www.oecd.org/gov/ethics/integrity-recommendation-el.pdf> [8.4.2021].

Shareia B.F., (2016) Qualitative and Quantitative Case Study Research Method on Social Science: Accounting Perspective. World Academy of Science, Engineering and Technology. International Journal of Economics and Management Engineering. 10 (12) 2016.

Το Βήμα, Εφημερίδα, δημοσιευμένο άρθρο 2019, με τίτλο «Ψηφιακά θα διενεργούνται πλέον οι δημοσιονομικοί έλεγχοι», Προσβάσιμο σε : <https://www.tovima.gr/2019/12/13/society/psifiaka-tha-dienergountai-pleon-oi-dimosionomikoi-elegxoi/> [05.05.2021].

Ταταράκη, Γ., (2015). *Πληροφοριακά συστήματα διοίκησης στους δημόσιους οργανισμούς*, Ηράκλειο: ΤΕΙ Κρήτης, Προσβάσιμο σε: <http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/acfi/2015/TatarakiGeorgia/attached-document-1450254268-585393-15176/TatarakiGeorgia2015.pdf> [13.4.2021].

Τριανταφυλλίδου, Χ., (2019). *Υπερβαίνοντας τη ρητορική της αντι-διαφθοράς και του ηθικού πλεονεκτήματος: Προς μία αριστερή προσέγγιση της διαφθοράς και των πολιτικών καταπολέμησής της*, ΕΝΑ. Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών. Προσβάσιμο σε: https://www.enainstitute.org/wp-content/uploads/2019/05/ENA-Paper_14052019_02.pdf [8.4.2021].

Τσιβάκου, Ι., (2013). *Το γραφειοκρατικό σκότος. Ο χρόνος του νόμου*, Αθήνα: εκδόσεις Ι. Σιδέρης.

Χαραλάμπης, Δ., (1989). *Πελαταιακές σχέσεις και Λαϊκισμός. Η εξωθεσμική συναίνεση στο ελληνικό πολιτικό σύστημα*, Αθήνα: εκδόσεις Εξάντας.

Χαραμής, Γ., (2002). *Ανάλυση και Σχεδιασμός Πληροφοριακών Συστημάτων*, Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Ανίκουλα, Προσβάσιμο σε: <https://static.eudoxus.gr/books/19/chapter-5419.pdf> [13.4.2021].

Χριστοπούλου, Σ., (2008). *Δημόσια Πολιτική για τη Διοικητική Μεταρρύθμιση. Η προσπάθεια μέτρησης της απόδοσης και καθιέρωσης συστήματος διοίκησης με στόχους*, ΕΚΔΑ: Αθήνα.

Χρυσανθάκης, Χ., (2006). *Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου. Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Χρυσανθάκης, Χ., (1995). «Τα κριτήρια στελέχωσης των θέσεων της Δημόσιας Διοίκησης», σε: *Προβλήματα Διοικητικής Μεταρρύθμισης*, (Α. Μακρυδημήτρη, επιμ.), Αθήνα- Κομοτηνή: εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 95-112.

Wallace Patricia, (2014) «Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, Άνθρωποι, τεχνολογία, διαδικασίες», εκδόσεις Κριτική ,σελ 54, σελ.634)

Yin K. Rombert,(2003) , «Case Study Research: Design and Methods, Sage Publications,